

TSARISMIN JA KAPITALISMIN KUKISTAMINEN

Ensimmäisen vallankumouksen palo

**Vallankumouksen
kypsyminen** Venäjän marxilainen puolue kasvoi ja miehityi luokkataisteluissa. 1900-luvun alussa maassa muodostui vallankumouksellinen tilanne. Vuosikymmeniä olivat karttuneet ristiriidat talonpoikien ja tilanherrojen välillä, työläisten ja kapitalistien välillä, sorrettujen kansallisuuksien sekä venäläisten tilanherrojen ja kapitalistien välillä, oikeudettoman kansan ja sitä kohtaan mielivaltaa harjoittavan tsaarin välillä. Vihdoin nuo ristiriidat purkautuivat esiin.

Vuosina 1900—1903 puhjennut maailman talouspula tuntui erittäin kärkevänä Venäjällä. Tehtaita suljettiin, työläiset heitettiin kadulle. Lisäksi vuonna 1901 maaseutu kärsi nälänhätää. Työttömiä palasi tuhansittain kotikyliinsä, ja maaseudulta nälkä ajoi ihmisiä kaupunkiin. Työkansan kärsimykset kasvoivat äärimmilleen.

Vuoden 1901 alussa työläiset ja ylioppilaat panivat toimeen katumielenosoituksia Pietarissa, Moskovassa ja muissa suurissa kaupungeissa. Mielenosoituksissa esitettiin kehoitus: »Alas itsevaltius!» Mielenosoitukset hajotettiin voimakeinoin, kaupunkien kadut punertuivat verestä. Se ei kuitenkaan pysähdyttänyt työläisiä. Mielenosoitukset levisivät laajana vyörynä kautta maan. Niitä alkoivat seurata lakot. Kesällä 1903 lakkoliikkeen vallassa oli maan koko

eteläosa, Taka-Kaukasiassa ja Ukrainassa oli poliittisia yleislakkoja.

Kun 1901 alkoivat ensimmäiset mielenosoitukset, sosialidemokraatit eivät tienneet, monenko kuukauden tai monenko vuoden kuluttua alkaa vallankumous.

He tiesivät varmasti sen, että heidän paikkansa on kansanjoukkojen keskuudessa ja heidän tehtävänä on nostaa joukkoja taisteluun. Tuohon aikaan narodnikkilaisten aatteiden seuraajien muodostama sosialistivallankumouksellinen (eserrien) puolue julisti tärkeimmäksi taistelukeinoksi yksilöterrorin tsaaria ja hänen virkailijoitaan vastaan. Sellainen taktiikka harhautti kansaa oikealta tieltä. Sosialidemokraatit esiintyivät tarmokkaasti eserrien vallankumouksellista seikkailutaktiikkaa vastaan. He todistivat, että yksilöterrori kääntää vallankumouksellisten huomion pois pääasiasta, tsarismia vastaan suunnatun kansanjoukkojen rynnäkön valmistelusta. Sosialidemokraatit kehottivat käymään joukkotaistelua, osallistumaan lakkoihin ja mielenosoituksiin, joita he järjestivät, ja selittivät joukoille taistelussa saatuja opetuksia. VSDTP:n komiteat kartuttivat joukkojen johtamisessa saamaansa kokemusta.

Tieto kaupunkilaistyöläisten esiintymisistä levisi maassa ikään kuin veteen heitetyn kiven aiheuttamat renkaat ja innoitti kansaa. Maaseudulla alettiin kallistaa korvaa niiden työläisten mielipiteille, jotka oli häädetty kaupungista kotikyläänsä lakkoihin ja mielenosoituksiin osallistumisen takia. Talonpojat itsekin tarkkailivat kaupunkimatkoillaan proletariaatin esiintymisiä ja kertoivat niistä sitten kotikylässään. Riistäjiään vastaan noussut työläinen auttoi talonpoikaakin suoristamaan selkensä. Keväällä 1902 puhkesi talonpoikaiskapinoita maan eteläosissa. Yli kymmentuhantinen tsaarin sotajoukko lähetettiin tukahduttamaan niitä. Kapina-alue muistutti taistelulenttää. Ne olivat kuitenkin vielä valveutumattomien joukkojen esiintymisiä, joissa ei asetettu selviä poliittisia vaatimuksia, ts. vaatimusta muuttaa valtiojärjestelmää. Nuo kapinat puhkesivat vaistonvaraisesti, talonpojat eivät olleet vielä liitossa kaupunkilaisten työläisten kanssa. Siksi talonpojat kärsivät tappion.

Maassa vallinnutta tilannetta kärjisti jyrkästi tammi-kuussa 1904 alkanut Venäjän ja Japanin sota. Kummankin vastapuolen taholta se oli anastussotaa, ryöstösotaa. Sotaan

valmistautumaton, typerien ja sivistymättömien kenraalien ja upseerien johtama tsaarin armeija kärsi tappion toisensa jälkeen. Sota tuotti kansalle uusia vitsauksia. Se vei paljon ihmisuhreja. Sota horjutti talouselämää ja kulutti loppuun valtion varat. Hintojen nousu teki työläisten elämän sietämättömäksi. Talonpoikaisperheistä kutsuttiin asepalvelukseen työkykyiset miehet, se herätti nurinaa ja tyytymättömyyttä maaseudulla. Sota oli se viimeinen pisara, joka sai kansan kärsivällisyyden läikähämään yli laidan. Venäjä oli astunut vallankumouksen kynnykselle.

Tarvittiin vain sysäystä. Tuoksi sysäykseksi muodostuivat vuoden 1905 tammikuun 9. päivän tapahtumat. Tammikuun alussa puhkesi lakko Pietarin suurimmalla tuotantolaitoksella, Putilovin tehtaalla. Työläiset nousivat puoltamaan muutamia työstä erotettuja tovereitaan. Muut tehtaata kannattivat putilovilaisia. Koko Pietari kuohui.

Ennen näiden tapahtumien alkua pappi Gapon oli perustanut poliisin toimeksiannosta järjestön, jonka tarkoituksena oli työläisten käännättäminen pois vallankumoustaistelusta. Gapon ehdotti, että järjestettäisiin kulkue viemään tsaarille Talvipalatsiin anomuskirjelmä, jossa esitettäisiin kansan tarpeet. Gapon vakuutti, että tsaari tyydyttää kansan pyynnön. Työläiset antoivat provosoida itsensä tuohon hankkeeseen. Monet uskoivat vielä naiivisti »hyväntahtoiseen» tsaariin, jota muka kansaa rosvoavat virkamiehet petkuttavat. Bolševikit varoittivat, että tsaari voi panna toimeksi verilöylyn, mutta he eivät kyenneet estämään tuota poliisien hanketta.

Sunnuntaina, 9. tammikuuta yli 140 000 työläistä vaimoineen ja lapsineen lähti juhlapukimissa, ikoneja, ristejä ja tsaarin muotokuvia kantaen tsaarin palatsille. Tsaarin käskystä sotaväki otti työläisten rauhallisen kulkueen vastaan yhteislaukauksin, sapelin- ja nagaikaniskuvin. Surmansa saaneita ja haavoittuneita oli tuhansia.

Siitä lähtien tammikuun 9. päivää on sanottu verisunnuntaiksi. Tuo päivä valveutti Venäjän työläisiä poliittisesti. He alkoivat ymmärtää, kenen etuja tsaari ja hänen hallituksensa puoltavat. Työläisten usko tsaariin oli ammuttu hajalle. Proletariaatin vallankumouksellinen kasvatus astui yhtenä päivänä pitkälti eteenpäin.

Vastaukseksi tsaarin verityöhön koko maassa puhkesi vastalauselakkoja. Yksistään tammikuussa lakkolaisten lu-

kumäärä oli 440 000, toisin sanoen suurempi kuin edellisellä kymmenvuotiskaudella. Suurlakon aallot panivat liikkeelle myös talonpoikaiston.

Venäjällä alkoi vallankumous.

**Leniniläinen
vallankumouksen
johtotaito**

Proletariaatin puolueen oli määriteltävä oma linjansa, jota sen tuli noudattaa vallankumouksessa. Siinä tarkoituksessa oli selvitettävä, mikä vallankumous on käynnissä Venäjällä, millainen se on luonteeltaan, mitä ovat sen liikevoimat ja tulevaisuudennäköalat, mitkä ovat työväenluokan tehtävät tuossa vallankumouksessa.

Puolueen linjan vallankumouksessa määritteli VSDTP:n 3. edustajakokous, joka pidettiin keväällä 1905 Lontoossa. Vallankumouksen aikana pidettiin vielä puolueen kaksi edustajakokousta — neljäs (1906) ja viides (1907). Niissä täsmennettiin ja kehiteltiin puolueen taktiikkaa ottamalla huomioon taisteluolosuhteissa tapahtuneet muutokset. Useissa teoksissaan Lenin selitti ja perusteli bolševikkien asennetta vallankumouksessa, varsinkin mainiossa kirjassaan »Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa», joka ilmestyi kesällä 1905.

Lenin selitti, että Venäjällä on käynnissä porvarillinen vallankumous, jonka tavoitteena on tsaarin itsevaltisuuden ja maaorjuuden jäänteiden hävittäminen. Olisi väärin olettaa, että vallankumouksen välittömänä tehtävänä on kapitalistisen järjestelmän hävittäminen ja sosialismin pysyttäminen. Vallankumouksen luonteen määräävät objektiiviset syyt, eivätkä erillisten henkilöiden, ryhmien tai puolueiden toivomukset. Olisi kerrassaan turmiollista pitää toivottua todellisuutena. Työväenluokka ei ollut vielä riittävässä määrin valveutunut ja järjestynyt. Työläisjoukot tiesivät vähän sosialismin päämääristä ja sen toteuttamiskeinoista. Talonpojat olivat vieläkin loitompana sosialismin opin omaksumisesta. Päävihollisena maaseudulla oli edelleenkin tilanherra. Tilanherrojen harjoittamaa orjuutusta vastaan nousi koko talonpoikaisto, sekä köyhä että varakas. Se oli kuitenkin vasta ensi askel, jonka jälkeen oli käytävä vielä pitkälinen taistelu maaseudulla, ennen kuin voitiin ottaa seuraava, sosialismiin johtava askel. Se, joka puhui talonpojille, että nämä voivat kaikki yhdessä ottaa heti sekä ensimmäisen että toisen askeleen, se petti talonpoi-

kia. Se unohti talonpoikaiston sisäisen — maalaisköyhälis-
tön ja maalaispohattojen välisen — kamppailun.

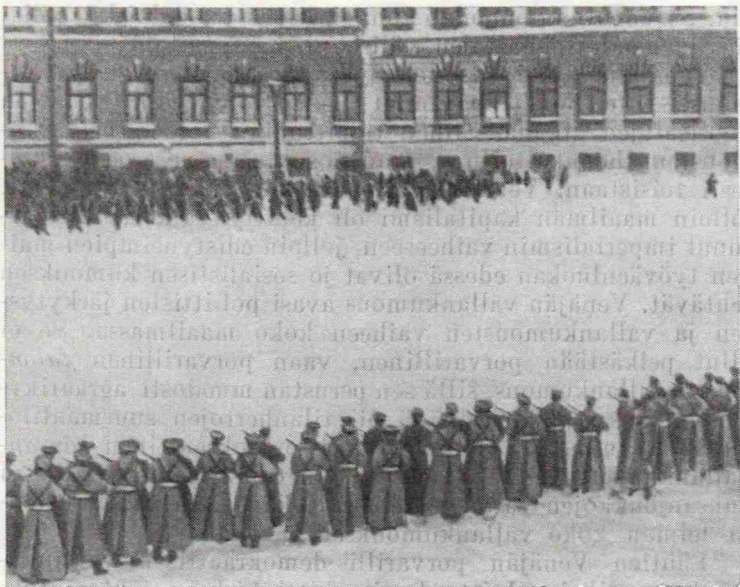
Venäjällä alkoi siis kehkeytyä *porvarillinen* vallanku-
mous, kuten oli tapahtunut Länsi-Euroopassa edellisten
vuosisatojen aikana. Siihen rajoittuukin noiden vallanku-
mousten yhdenkaltaisuus, muussa suhteessa ne eroavat suu-
resti toisistaan. Venäjän vallankumous tapahtui kaudella,
jolloin maailman kapitalismi oli kehittynyt korkealle, as-
tunut imperialismin vaiheeseen, jolloin edistyneimpien mai-
den työväenluokan edessä olivat jo sosialistisen kumouksen
tehtävät. Venäjän vallankumous avasi poliittisten järkytys-
ten ja vallankumousten vaiheen koko maailmassa. Se ei
ollut pelkästään porvarillinen, vaan porvarillinen *talon-
poikaisvallankumous*, sillä sen perustan muodosti agraariky-
symys ja sen päätehtävänä oli tilanherrojen suurmaatilo-
jen hävittäminen. Se oli porvarillis-demokraattinen *kansan-
vallankumous*. Se vastasi kansan elinetsuja, ja siihen osallistui
kansanjoukkojen valtaenemmistö, joka painoi vaatimusten-
sa leiman koko vallankumouksen kulkuun.

Lähtien Venäjän porvarillis-demokraattisen vallanku-
mouksen erikoisuuksista Lenin esitti tärkeän johtajatuk-
sensa siitä, että vallankumouksessa työväenluokalle kuuluu
hegemonia (johtoasema).

Miksi proletariaatin hegemonia vallankumouksessa oli
mahdollinen ja välttämätön?

Venäjän työväenluokka oli syvästi kiinnostunut kaikkien
maaorjuuden jäänteiden täydellisestä hävittämisestä, tsaa-
rin itsevaltiuden kukistamisesta ja demokraattisen tasaval-
lan pystyttämistä. Vallankumouksen ratkaiseva voitto
turvaisi parhaat edellytykset sen taistelulle sosialismin puo-
lesta. Se seikka, että proletariaatti oli syvästi kiinnostunut
porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta, velvoitti
sitä osallistumaan tuohon kumoukseen tarmokkaasti. Se
velvoitti vieläpä johtamaan sitä. Vain sillä ehdolla voitiin
saavuttaa ratkaiseva voitto.

Työväenluokalla oli kaikki edellytykset olla johtajana.
Suurtuotanto oli totuttanut sen järjestyneisyyteen ja ku-
rinalaisuuteen. Lakkotaistelu oli liittänyt työläiset yhteen,
karaissut ja valistanut heitä, kehittänyt heidän taistelu-
kykyään. Siihen myötävaikutti maailmassa ennen näke-
mätön proletariaatin keskittyminen suuriin tehtaisiin. Mui-
hin luokkiin verraten työväenluokka osoitti suurinta tais-

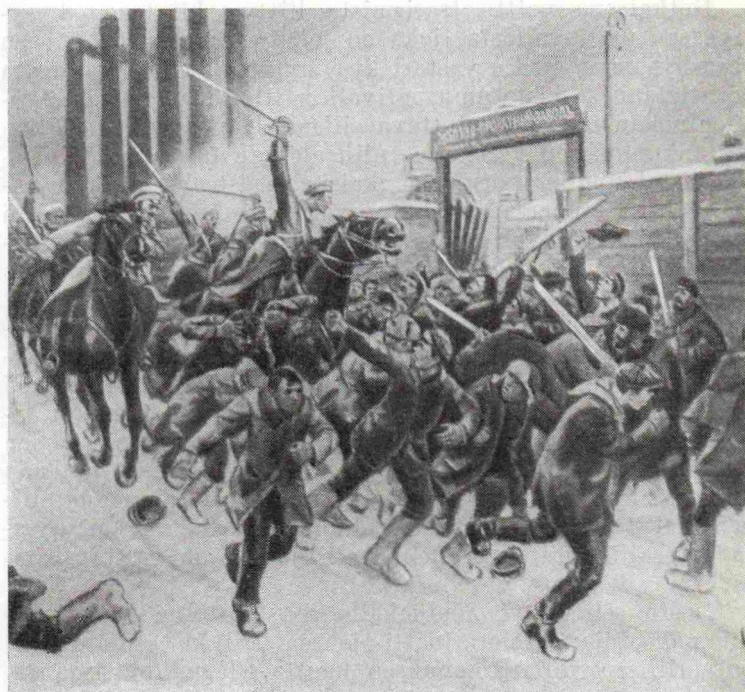
Tsaarin sotaväki ampumassa työläisten rauhallista kulkuetta Talvipalatsin edustalla Pietarissa 9. tammikuuta 1905

telukuntoisuutta, vallankumouksellista tarmoa ja uhrautuvaisuutta taistelussa. Tosiasiallisesti se olikin jo vallankumousliikkeen johtava voima. Sillä oli oma itsenäinen vallankumouksellinen marxilainen puolue ja ohjelma, joka vastasi kansan ja maan edistyksellisen kehityksen etuja.

Yksin, ainoastaan omin voiminsa proletariaatti ei pysty saamaan voittoa. Voittaakseen sillä täytyy olla liittolaisia. Tuona liittolaisena on talonpoikaisto, joka janoaa kiihkeästi ottaa tilanherroilta maat ja hävittää tyyten maaorjuuden jäänteet. Talonpoikaisto ei myöskään kykene yksinään, omin voiminsa, turvaamaan vallankumouksen voittoa. Talonpoikaisto on hajanaista, itse sen olemassaolon ehdot — ts. pientuotanto — ovat eristäneet talonpojat toisistaan, jokainen isännöi omalla maatilkullaan. Talonpoika on samanaikaisesti sekä työtätekevä että omistaja, siitä johtuu hänen poliittinen horjuvuus. Hänen näköpiiriään

rajoittaa maaseudun pienoismaailma, hän on poliittisesti vähemmän kehittynyt kuin työläinen. Siksi talonpoikaisto kaipaa johtajakseen toista, hyvin järjestynyttä, poliittisesti valistunutta ja taistelussa karaistunutta luokkaa. Todellisen ohjaajansa ja johtajansa talonpoikaisto saa kaupunkien teollisuusproletariaatista. *Porvarillis-demokraattisen vallankumouksen ratkaisevan voiton ehtona oli työväenluokan ja koko talonpoikaiston liitto, jossa johtava osuus kuului proletariaatille.*

Venäjän porvaristo ei kyennyt päättävään taisteluun vallankumouksessa. Se pelkäsi proletariaatin vallankumouksellisuutta ja sitä, että proletariaatti ei pysähdy demokraattisiin saavutuksiin, vaan pyrki sosialistiseen kumoukseen. Se pelkäsi menettävänsä tehtaansa ja pääomansa samalla kun lakkautetaan tilanherrojen omistus. Se pelkäsi joutuvan

Ratsupoliisit lakkolaisia hajottamassa

sa täydellisesti eristetyksi tsaarin virkavallasta, johon se oli sidottu tuhansin säikein. Siksi porvaristo ei pyrkinyt tsaarivallan kukistamiseen, vaikka olikin itsevaltiutta vastaan, se tahtoi vain jakaa vallan tsaarin kanssa. Se tahtoi siepata käsiinsä kansanjoukkojen johdon tyrehdyttääkseen pikemmin vallankumouksen tekemällä sovinnon tsaarivallan kanssa työläisten ja talonpoikien kustannuksella.

Näin ollen on väistämätöntä, että työväenluokka ja porvaristo kamppailevat siitä, kumpi johtaa kansanjoukkoja vallankumouksessa. Tuon kamppailun tuloksista riippuu vallankumouksen kohtalo: vallankumous päättyy joko kansan täydelliseen voittoon tai porvariston ja tsaarivallan lehmäkauppoihin. Proletariaatin on syrjäytettävä porvaristo ja eristettävä se joukoista, estettävä se tukahduttamasta vallankumousta.

Ratkaiseva voitto tsarismista liittyy kiinteästi kysymykseen valtiiovallasta, joka on jokaisen vallankumouksen peruskysymys. Lenin vastasi kysymykseen, millainen valta perustetaan kukistetun tsaarivallan tilalle ja miten työväenluokan on suhtauduttava siihen. Hän sanoi, että kun vallankumous on voittanut, niin aletaan toteuttaa työläisten ja talonpoikien etujen mukaisia perusteellisia uudistuksia. Siksi tilanherrat ja suurporvaristo tulevat väistämättä tekemään epätoivoista vastarintaa. Ainoastaan vallankumouksellisten luokkien diktatuuri kykenee murtamaan tuon vastarinnan, torjumaan vastavallankumouksen yritykset palauttaa nujerrettu valta, viemään päätökseen porvarillis-demokraattisen vallankumouksen, suojaamaan sen saavutukset ja raivaamaan kenttää sosialismin puolesta käytävää taistelua varten. Se tulee olemaan *proletariaatin ja talonpoikien vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria*. Sen poliittiseksi elimeksi tulee Leninin ajatuksen mukaan aseistautuneeseen kansaan nojaava vallankumouksellinen hallitus. Suotuisissa olosuhteissa työväenluokan edustajien osallistuminen tuohon hallitukseen on välttämätöntä.

Lenin selitti työväenluokalle sen taistelun historiallisia näköaloja: proletariaatti johtaa kaikki työtätekevät porvarillisen vallankumouksen kautta, demokraattisen tasavallan pystyttämisen kautta proletaariseen vallankumoukseen, joka kukistaa kapitalismin. Ne olivat *porvarillis-*

demokraattisen vallankumouksen sosialistiseksi vallankumoukseksi kehittymisen näköaloja. Vallankumouksen kulusa työväenluokka kypsyy ja miehistyy kansan johtajana. Joukkojen luottamus proletariaattia kohtaan lujittuu. Kansaa saa mahdollisuuden verrata konkreettisten tosiasioiden perusteella eri luokkia ja eri puolueita, niiden julistuksia ja tekoja, ja vakuuttua siitä, että ainoastaan proletariaatti ja sen puolue puoltavat johdonmukaisesti ja loppuun asti sen etuja.

Kärkevissä luokkataisteluissa kansan vallankumouksellinen valistuminen tapahtuu tavattoman nopeasti. Demokraattisessa vallankumouksessa talonpoikaisto kokonaisuudessaan esiintyy tilanherroja vastaan. Kun demokraattinen vallankumous on voittanut, alkaa talonpoikaiston sisäinen rajankäynti, syttyy kiihkeä kamppailu maasta. Varrakkaat talonpojat (kulakit) loittonevat vallankumouksesta. Talonpoikaisköyhälistö, maalaisproletaarit ja puoli-proletaarit liittyvät työväenluokan ympärille, ja se johtaa ne taisteluun kaupungin ja maaseudun porvaristoa vastaan, sosialismin puolesta, riiston täydellisen hävittämisen puolesta.

Lenin selitti yksinkertaisen ja helposti ymmärrettävän esimerkin avulla porvarillis-demokraattisen ja sosialistisen vallankumouksen keskinäistä suhdetta ja siirtymistä edellisestä jälkimmäiseen. Hän sanoi: kuvitelkaamme, että pihassamme on kaksi roskakasaa ja vain yhdet kärryt, joilla voi viedä vain yhden kasan kerrallaan. Se joka todella haluaa puhdistaa pihan, vie ensin pois yhden kasan ja vasta sitten käy käsiksi toiseen. Samoin on Venäjän vallankumouksen laita. Kansan on ensin vietävä pois kärryillään kaikki se roska, jota sanotaan tilanherrojen harjoittamaksi maaorjuudelliseksi riistoksi. Sitten sen on palattava ja kuormattava kärryille toinen kasa, korjattava pois kapitalistisen riiston roska.

Vallankumouksen menestys riippui huomattavassa määrin työväenluokan tietoisuudesta ja järjestyneisyydestä. Kansanjoukot eivät heti pysty ymmärtämään puolueen tarpeellisuutta ja sen osuutta vallankumouksessa. Joukkojen kokemattomuutta ja herkkäuskoisuutta saattaa käyttää hyväkseen jokin näppärä politikoitsija, seikkailija tai veijari, kuten pappi Gapon. Siltä vaaralta voi pelastaa puolue, joka toimii kansan keskuudessa ja toiminnallaan valloittaa kan-

san täydellisen luottamuksen. Lenin näki kansanjoukkojen kumouksellisessa luomisinnossa vallankumouksen elinvoimaisuuden ja voittamattomuuden. Puolueen tärkeimpiä tehtäviä vallankumouksessa on työläisten ja kaikkien muiden työtätekevien vallankumouksellisen aloitteellisuuden ja omatoimisuuden kaikinainen kehittäminen. Puolueen tunnukset kutsuvat eteenpäin, osoittavat lyhimmän ja suorimman tien voittoon ja voimistavat satakertaisesti työläisten ja talonpoikien vallankumouksellista aktiivisuutta. Kansa saa oppia ennen kaikkea tietenkin omasta kokemuksestaan. Vain puolue kuitenkin kykenee auttamaan kaupungin ja maaseudun työtätekeviä tekemään tarpeelliset johtopäätökset. Semmitenkin kun toiset puolueet yrittivät tyrkyttää työtätekeville noiden puolueiden kannalta edullisia katsomuksia vallankumouksen suhteen. Marxilaisen puolueen on taisteltava aktiivisesti sen puolesta, että kansanjoukot omaksuisivat oikealla tavalla elämän antamat opetukset.

Puolueen osuus on merkittävä siinäkin suhteessa, että puolue tuo järjestyneisyyttä vallankumoukseen. Vallankumousta ei voida määrätä edeltä käsin, sen aiheuttavat perusteelliset syyt, yhteiskuntaelämässä kypsyneet edellytykset. Vallankumouksen ratkaiseva rynnäkkö kuitenkin voidaan ja täytyy panna toimeen silloin, kun ovat olemassa kaikki välttämättömät edellytykset, kun puolueella on vaikutusta kansassa ja kun se osaa arvioida oikein hetken, jolloin kansanjoukkojen tyytymättömyys ja suuttumus ovat korkeimmillaan.

Sellainen oli bolševikkien taktiikka. He osoittivat proletariaatille oikean taistelujen tien, joka pohjasi selkeäkatsaiseen luokkavoimien arviointiin ja suureen voitontahtoon.

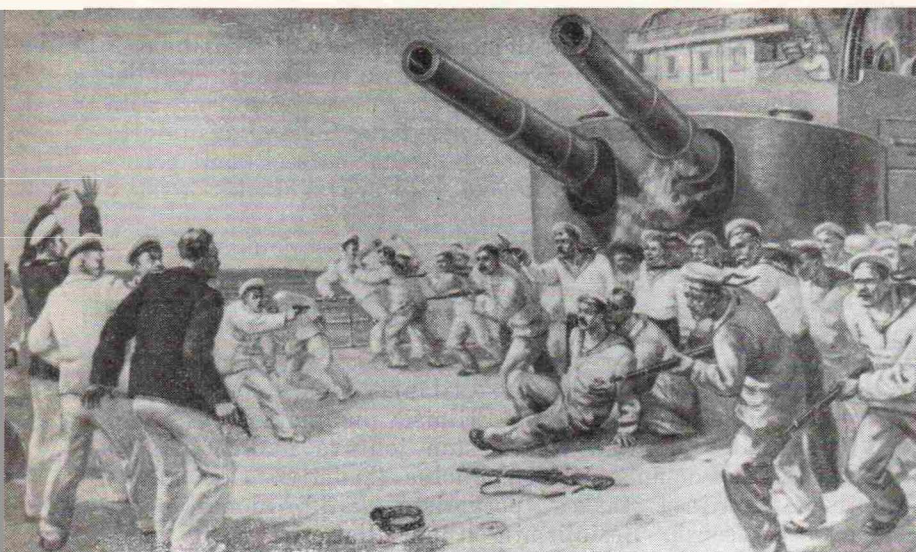
Menševikit asettuivat toiselle kannalle. He asennoituivat vallankumoukseen niin kuin ainakin opportunistit ja dogmaatikot, jotka eivät tahdo ottaa huomioon elämää ja pelkäävät työväenluokan voittoa. Heidän mielestään Venäjän vallankumous, samoin kuin aikaisemmat Länsi-Euroopan vallankumoukset, tapahtuisi porvariston johdolla ja voitettuaan se veisi porvariston herruuteen. Eräät menševikit asettuivat ääriivasemmistolaiselle kannalle, jolta puuttui todellisuus pohjaa. Trotski esitti seikkailuhenkisen tunnuksen: »Ilman tsaaria, mutta työväenhallitus», ts. kehotti

harppaamaan porvarillis-demokraattisen vallankumouksen ylitse suoraan sosialistiseen vallankumoukseen. Se olisi merkinnyt vallankumouksen saattamista turmioon, sillä talonpojat eivät lähtisi heti tuolle tielle. Sekä oikeisto- että vasemmisto-opportunisteilla oli sama aatteellinen perusta: kummatkaan eivät uskoneet, että työväenluokka pystyy saamaan talonpoikaiston mukaansa.

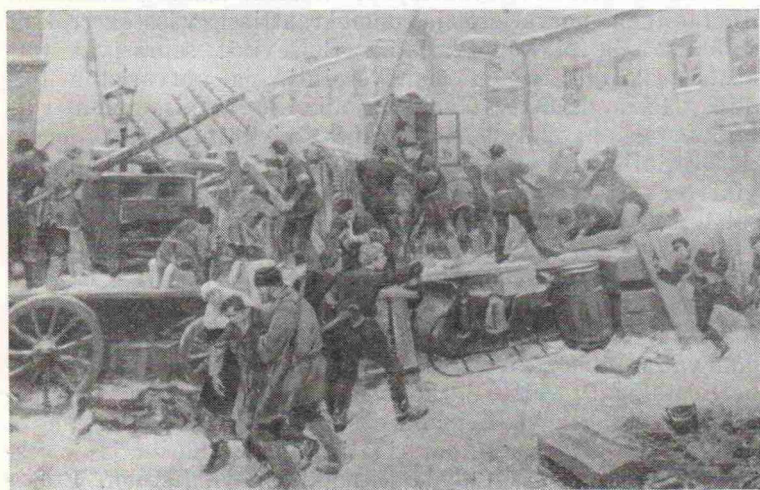
**Rauhallisista
kulkueista ase-
lliseen
kapinaan**

Bolševikit veivät kansanjoukkojen keskuuteen Leninin aatteita ja tunnuksia. Bolševikit eivät kuitenkaan olleet ainoa poliittinen järjestö maassa. Vallankumouksen kulussa, eritoten vuoden 1905 syksystä alkaen ilmaantui toisiakin puolueita — tilanherrojen, porvariston ja pikkuporvariston puolueita. Erilaisia puolueita perustettiin kansallisilla alueilla. Porvariston johtava puolue oli Perustuslaillis-demokraattinen Puolue (kadetit). Demokraattisen kylttinsä taakse porvaristo kätki monarkistiset pyrkimyksensä. Sosialismin lipun alla esiintyivät menševikit, sosialistivallankumoukselliset (eserrät), kansansosialistit (enessät) ja muutamat kansalliset sosialistiset puolueet.

Vallankumouksessa törmäsi vastakkain kolme tärkeintä sosiaalista voimaa: orjuuttaja-tilanherrat tsaari etunenässä, liberaalinen porvaristo ja demokraattiset väestökerrokset (työläiset ja pikkuporvaristo). Bolševikit seurasivat tarkasti tsaarihallituksen manöverointia ja porvariston toimia. He muistuttivat kansanjoukoille aikaisempien vallankumousten opetuksista: »kansa taistelee, mutta porvaristo hiipii valtaan». Vallankumouksen ensi päivistä bolševikit kehottivat kaikkia demokraattisia voimia solmimaan taisteluliiton tsarismia vastaan. Tästä määräytyi heidän suhtautumisensa eserrien puolueeseen. Eserrät pitivät itseään sosialisteina, mutta heillä ei ollut selvää käsitystä sosialismista eivätkä he ymmärtäneet oikein sosialismiin johtavia teitä. Eserrät kiistivät työväenluokan johto-osuuden vallankumouksessa. He eivät ymmärtäneet, että tilanherroista saatu voitto ja koko maan siirtäminen talonpojille eivät sinänsä vielä johda sosialismiin, että sosialismiin siirtyminen riippuu proletariaatin tietoisuudesta ja järjestyneisyydestä, sen yhteydestä maalaisköyhälistöön. Bolševikit arvostelivat eserrien virheellisiä katsomuksia. Koska eserrät olivat kuitenkin talonpoikaisdemokraatteja, bolše-

Kesäkuussa 1905 nousivat Mustalla merellä kapinaan panssarilaiva »Potjomkinin» merimiehet

Työläiset barrikadeilla Moskovan kaduilla joulukuussa 1905

Kansa nousi tsaarivaltaa vastaan

Talonpoikaiskapina syksyllä 1905

vikit tekivät sovinnon heidän kanssaan taistelussa itsevaltaista järjestelmää vastaan.

Vallankumouksen kulku osoitti, että bolševikit olivat oikeassa. Vallankumoustaistelun aalto kohosi päivä päivältä.

Proletariaatin taistelu kiihtyi yhä enemmän. Lakot levisivät ympäri koko maan, niihin osallistui yhä uusia työläisjoukkoja ja ne muuttuivat luonteeltaan yhä sitkeämmiksi ja hyökkäävämmiksi. Eräillä paikkakunnilla lakot kehittyivät barrikaditaisteluiksi poliisivoimia ja sotaväkeä vastaan.

Työläisten poliittiset suurlakot panivat liikkeelle koko kansan. Maaseutu alkoi liikehtiä. Keväällä ja kesällä 1905 talonpoikaisliike käsitti miltei viidesosan maan Euroopanpuoleisista alueista, syksyllä se käsitti jo yli puolet. Talonpojat ryntäsivät suurina joukkoina tilanherroja vastaan, polttivat kartanoita, anastivat viljaa, surmasivat poliiseja ja vaativat tilanherrojen maiden antamista kansalle.

Proletariaatin vallankumoustaistelun vaikutuksesta nostivat päänsä myös sorretut kansat. Proletaarinen liike kehittyi myrskyisästi Puolassa ja Latviassa, missä alkoivat barrikaditaistelut. Aseellista taistelua käytiin Taka-Kaukasiassa, varsinkin Gruusiassa. Vieläpä kaukana Siperiassakin perustettiin ns. Jakutian tasavalta, kansa kieltäytyi siellä maksamasta veroja ja täyttämästä tsaarivallan esimiesten määräyksiä. Proletariaatin liike yhdessä talonpoikaiskapinoiden kanssa horjutti tsaarin armeijaa ja sotalaivastoa. Sotaväen keskuudessa voimistuvaa tyytymättömyyttä ilmensi selvimmin panssarilaiva »Potjomkinilla» puhjennut kapina, josta levisi tieto ympäri koko maailman.

Tsaarivalta yritti myönnytyksillä ja lupauksilla kääntää kansaa pois vallankumoustaistelusta. Elokuussa 1905 julkaistiin tsaarin manifesti Valtakunnanduuman, jonkin parlamentintapaisen elimen, koollekutsumisesta. Se oli suunniteltu tsaarin neuvotteluelimeksi ilman minkäänlaisia lainsäädäntöoikeuksia. Siihen päästettiin vain tilanherroja, kapitalisteja ja mitättömän pieni osa rikkaita talonpoikia. Työläiset ja talonpoikien enemmistö jäivät edelleenkin oikeudettomiksi. Se oli kansanedustuksen törkeää väärennyistä.

Bolševikit kehottivat boikotoimaan aktiivisesti kansan-

vastaista duumaa. Kysymys ei ollut jäämisestä passiivisesti pois vaaleista, vaan siitä, että vaalikokouksia, mielenosoituksia ja poliittisia lakkoja käytettäisiin tsarisminvastaisen taistelun tarkoituksiin. Menshevikit päinvastoin kehittivät yhteistoimintaan porvariston kanssa duumavaaleissa. Bolševikkien esittämää duuman boikotoinnin tunnusta kannattivat sekä työläiset että talonpojat ja lukeneiston edistyksellinen osa. Bolševikit tekivät herkeämättä työtä liittämään yhteen kaikki voimat antamaan yhteistä iskua tsarismille. He eivät kieltäytyneet yhteistoiminnasta menshevikien kanssa, mutta samalla kävivät leppymätöntä kamppailua heitä vastaan periaatekysymyksissä. He solmivat taisteluliiton eserrien kanssa, tukivat vallankumouksen kulussa syntyneitä Talonpoikaisliittoa ja samalla arvostelivat näiden harhakuvitelmia ja horjuntaa. Bolševikit noudattivat Leninin ohjetta: varjeltava luokkansa poliittista itsenäisyyttä ja ryhdyttävä käsi kädessä demokratian kaikkien vallankumouksellisten aineiden kanssa kukistamaan tsaarivaltaa.

Vallankumoustaisteluissa karaistui puolueen uusia työntekijöitä, ja he saivat kokemusta joukkojen järjestämisessä. Erikoisia kykyjä siinä osoittivat Ivanovo-Voznesenskin työläisten lakon järjestäjä Frunze ja Uralin proletariaatin johtaja Sverdlov. Frunzesta, jolle tsaarivallan tuomioistuin langetti kuolemantuomion ja muutti sen sitten elinkautiseksi pakkotyövankeudeksi, tuli myöhemmin kuuluisa neuvostolainen sotapäällikkö. Sverdlov, joka tsaarihallituksen toimesta karkotettiin Siperian asumattomalle takalistolle, oli myöhemmin bolševikkipuolueen Keskuskomitean sihteeri ja neuvostovaltion ylimmän vallanelimen ensimmäinen päämies. Monista vallankumouksen aktiivisista osanottajista tuli myöhemmin huomattavia puolueen ja neuvostovaltion toimihenkilöitä: Kuibyšev ja Ordžonikidze olivat sosialistisen talouden järjestäjiä, Litvinov ja Vorovski neuvostodiplomaatteja, leniniläisen rauhanpolitiikan ajajia, Šaumjan oli Bakun kommuunin johtaja ja Artjom yksi Neuvosto-Ukrainan johtomiehistä. Monet Idän maista kotoisin olleet työläiset kävivät Venäjällä vallankumoustaistelun koulun. Erityisesti mainittakoon Haidar, josta myöhemmin tuli Iranin Kommunistisen Puolueen perustaja ja johtaja.

Vallankumouksen aalto kasvoi kasvamistaan. Lokakuus-

sa 1905 yleislakko levisi koko maata käsittäväksi lakoksi. Tehtaat olivat seisauksissa. Rautatieliikenne keskeytyi. Posti- ja lennätinlaitos eivät toimineet. Lakkoileviin työläisiin yhtyi pikkuvirkailijoita, ylioppilaita, asianajajia, lääkäreitä, insinöörejä. Lakkotunnuksena oli itsevaltiuden kukistaminen ja demokraattisen tasavallan pystyttäminen.

Tuolla vallankumouksen myrskyisän nousun kaudella työläisten luovan toiminnan tuloksena syntyi uusi, historiasa ennen näkemätön järjestö — *työläisten edustajien neuvosto*. Taistelun kulussa neuvostot muuttuivat kapinaa valmisteleviksi elimiksi ja uuden esivallan alkumuodoksi. Tsaarin virkavallasta piittaamatta neuvostot julkaisivat päätöksistään, määräyksistään ja päiväkäskyjään, saattoivat ilmoitusjärjestyksessä voimaan kahdeksan tunnin työpäivän ja demokraattisia vapauksia. Lenin oivalsi kaukonäköisesti, että neuvostot ovat vallankumouksen voiton ja sosialismin puolesta käytävän taistelun elimiä, työväenluokan ja talonpoikien diktatuurin elimiä.

Vallankumouksen laajenemista säikähtänyt hallitus kii-ruhti tekemään myönnytyksiä kansalle pelastaakseen itsevaltaisen järjestelmän. Lokakuun 17. p:nä 1905 tsaari julkaisi manifestin, joka sisälsi useita valheellisia lupauksia vapaudesta sekä lainsäädäntöoikeuden omaavan Valtakunnanduuman perustamisesta. Tsaarin manifestin ilmaantumisen aiheutti eräänlainen voimien tilapäinen tasapaino. Työläiset ja talonpojat eivät vielä kyenneet kukistamaan tsaarivaltaa, ja tsaari taas ei enää kyennyt hallitsemaan entisiin menetelmin.

Porvaristo otti ilomielin vastaan tsaarin armopalan. Suurkapitalistit ja kapitalistisesti talouttaan hoitaneet tilanherrat olivat tsaarihallituksen puolella, vaikka kävivät sen kanssa edelleenkin kiistaa vallan jaosta. Porvaristo näki, että tsaarin manifesti antoi mahdollisuuden suunnata vallankumous rauhalliselle, perustuslaillisuuden tielle ja siten pelastaa tuholta itsevaltiut. Bolševikit varoittivat työläisiä ja talonpoikia uskomasta tsaarin manifestiin ja kehottivat jatkamaan vallankumouksellista taistelua tsaarivallan kukistamiseen asti. Noina myrskyn päivinä Lenin palasi Venäjälle maanpaosta osallistuakseen välittömästi vallankumoukseen.

Yleislakko johdatti työväenluokan suoraan aseelliseen kapinaan. Tsaarivalta ampui armottomasti työläisiä ja ta-

lonpoikia pelastaakseen valtansa ja tilanherrojen tulot. Siksi vallankumouksellisilla joukoilla ei ollut muuta keinoa kuin vastata väkivallalla väkivaltaan. Bolševikit valmistelivatkin aseellista kapinaa vallankumouksen ensi päivästä. He tekivät työtä sotaväen keskuudessa, muodostivat työläisten taisteluosastoja, opettivat työläisiä ampumaan ja käymään katutaisteluita. Bolševikit saivat mukaansa kapinan valmisteluun kaikki rehelliset demokraatit, kaikki ne, jotka todistivat teoissa valmiutensa taisteluun vapauden puolesta.

Moskovan proletariaatti nosti ensimmäisenä aseellisen kapinan lipun joulukuussa 1905. Koko maailma seurasi jännittyneenä Moskovan työläisten uhrautuvaista taistelua, joka järkytti maailman suurimman monarkian perustuksia. Kapinaan nousseet työläiset taistelivat sankarillisesti yhdeksän päivää. Heillä ei kuitenkaan ollut vielä aseellisen taistelun kokemusta eikä riittävästi aseita. Moskovan varuskunta horjui kahden vaiheilla, mutta vallankumoukselliset eivät käyttäneet otollista hetkeä hyväkseen eivätkä kamppailleet tarmokkaasti sotaväen käännästämisestä työläisten puolelle. Kapinan järjestäjät vangittiin heti alussa, joten kapina muuttui eri kaupunginosien hajanaisiksi esiintymisiksi. Hyökkäystaktiikan asemesta noudatettiin puolustustaktiikkaa, ja sen vuoksi kapinan kohtalona oli epäonnistuminen. Moskovan kapinan jälkeen puhkesi kapinoita muissa kaupungeissa ja muilla alueilla. Kapinaliike levisi laajalti, mutta kapinat eivät olleet riittävän hyökkäviä, yksimielisiä ja samanaikaisia. Tsaarihallitus tukahdutti nuo kapinat uskomattoman julmasti.

Venäjän työläisten joulukuun aseellinen kapina jäi ihmiskunnan vapaustaistelun aikakirjaan Pariisin Kommunan jälkeen suurimpana askeleena. Se on ollut esikuvana kasvatettaessa uusia taistelijoita kansan vapauden ja onnen puolesta.

Bolševikit ja menševikit antoivat kerrassaan erilaisen arvion kapinasta. Menševikit tuomitsivat Venäjän proletariaatin sankarillisen taistelun. Siinä ilmeni erikoisen havainnollisesti heidän opportunistinsa ja poliittinen pelkuruutensa. »Ei olisi pitänyt tarttua aseisiin», sanoi heidän johtajansa Plehanov. Bolševikit sanoivat, että päinvastoin olisi pitänyt tarttua aseisiin vielä päättävämmiin ja järjestyneemmin.

**Kaikkien sosiali-
demokraattien
yhdistyminen**

Vallankumous nosti valtavat kansankerrokset tietoiseen poliittiseen elämään. Bolševikkien vaikutus kasvoi nopeasti työläisten keskuudessa. Tuo vaikutus ei kuitenkaan lujittunut järjestöllisesti. Puolueen toimintaolosuhteet olivat muuttuneet. Aikaisemmin, kun puoluetta perustettiin hajaannustilan vallitessa, oli välttämätöntä liittää ennen kaikkea yhteen kaikki johdonmukaiset vallankumousmiehet. Nyt oli jo olemassa vankka puolue, jolla oli ohjelma ja säännöt ja joka oli liittänyt riveihinsä työväenluokan parhaimmiston. Tuo puolue oli tehtävä joukko-puolueeksi, työläisille oli avattava laajalti pääsy puolueeseen, oli perustettava satoja uusia järjestöjä. Ainoastaan se teki mahdolliseksi puolueen vaikutuksen ulottamisen joukkoihin ja turvasi proletariaatin vallankumoustaistelun varman johdon.

Bolševikkipuolueeseen liittyi paljon työläisiä, jotka osallistuivat ensi kertaa aktiivisesti vallankumoukselliseen taisteluun. Eivät he kaikki kuitenkaan kyenneet käsittämään oikealla tavalla poliittista tilannetta. Osa työläisistä yhtyi menševikkeihin. Bolševistiset järjestöt olivat vallitsevina teollisuuskeskuksissa, niihin kuuluivat edistyneimmät ja tietoisimmat proletaarit. Menševikeillä oli vaikutusta vähemmän tietoisien työläisten ja käsityöläisten keskuudessa. Nuoret sosialidemokraatit tulivat vasta vähitellen tietämään bolševikeista ja menševikeistä, joilla oli erilaiset katsomukset ja eriävä toimintaohjelma. Työläisiä kummastutti se, että paikkakunnilla oli toisistaan eristäytyneitä bolševistisiä ja menševistisiä järjestöjä, jotka käyttivät samaa nimeä — VSDTP — ja joilla julkisesti oli yhteinen ohjelma. Luokkavaisto sanoi työläisille, että moinen tilanne heikentää puoluetta ja vallankumousta. Monet sosialidemokraattiset työläiset, niin bolševikit kuin menševikitkin, vaativat yhdistymistä. Alhaalta käsin virinnyt liike yhtenäisen puolueen puolesta ilmensi huolenpitoa puolueen lujittamisesta ja kaikkien voimien liittämisestä yhteen vallankumouksen voitosta käytävää menestyksellistä taistelua varten.

Bolševikit kannattivat proletariaatin yhtenäisyyspyrkimystä. He ymmärsivät, että tarvitaan tietty aika, ennen kuin menševikkien vaikutuksen alaisena olevat työläiset vakuuttuvat oman kokemuksensa nojalla siitä, että menšev-

vikit ovat opportunisteja, ja käsittävät, että nimenomaan bolševikit ovat proletariaatin etujen ajajia, todellisia sosialismin esitaistelijoita. Bolševikit olivat varmoja siitä, että vallankumoukselliset marxilaiset periaatteet pääsevät VSDTP:ssä lopulta voitolle, että menševikkijohtajat eristetään ja työläiset siirtyvät bolševikkien puolelle.

Menševikkijohtajat harjoittivat hajotustoimintaa. He eivät osallistuneet puolueen 3. edustajakokoukseen, vaan kutsuivat silloin koolle oman erikoisen konferenssinsa ja kieltäytyivät yhteistoiminnasta saman puolueen puitteissa. Heidän oli kuitenkin pakko ottaa huomioon työläisten yhdistymispyrkimykset, jotta eivät olisi joutuneet täydelliseen eristykseen.

Keväällä 1906 Tukholmassa pidettiin VSDTP:n 4. edustajakokous. Se sai yhdistävän edustajakokouksen nimen, sillä siihen osallistuivat bolševikkien, menševikkien sekä kansallisten sosialidemokraattisten järjestöjen edustajat. Edustajakokouksessa käsiteltiin vallankumouksen kuluksa puolueen eteen nousseita perustehtäviä. Bolševikkien tavoitteena oli proletariaatin hegemonia, he kannattivat työväenluokan ja demokraattisten voimien liittoa taistelussa tsaarin itsevaltiutta vastaan. Menševikit taas tahtoivat antaa vallankumouksen johdon porvariston käsiin. Edustajakokouksessa menševikit olivat enemmistönä, sillä monet bolševikkijärjestöt olivat joutuneet rankaisutoimenpiteiden kohteeksi aseellisen kapinan järjestelyn takia eivätkä voineet lähettää edustajiaan. Menševikkien vaikutus löi leimansa edustajakokouksen päätöksiin. Bolševikit pitivät välttämättömänä tehdä muutoksia puolueen agrariohjelmaan. Lenin ehdotti asetettavaksi vaatimuksen maan kansallistamisesta, mikä merkitsi kaikkien tilanherrojen maiden korvauksetonta pakkoluovutusta ja antamista talonpoikien käyttöön. Enemmistönä olleet menševikit saivat kumottua tuon Leninin ehdotuksen. He eivät hyväksyneet toisiakaan bolševikkien ehdotuksia vallankumouksen kehittämisestä edelleen. Bolševikkeja se ei hätkähdyttänyt. Salaamatta periaatteellisia erimielisyyksiä, joita heillä ja menševikeillä oli, bolševikit asettivat etusijalle proletariaatin yhtenäisyyden ja kamppailivat edustajakokouksessa vallankumouksellisen marxilaisuuden lipun alla tuon yhtenäisyyden puolesta.

Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue oli maan

tärkein, joskaan ei ainoa työväenpuolue. VSDTP:n riveissä taistelivat yksimielisesti Venäjän kaikkien kansojen etumaiset työläiset. Proletariaatin monikansallinen kokoonpano johti kuitenkin siihen, että VSDTP:n rinnalle muodostui vielä muutamia sosialidemokraattisia puolueita: Puolan, Lätinmaan, Liettuan ym. Nuo puolueet eivät kuuluneet VSDTP:hen, toimivat eristäytyneinä, ja se heikensi työväenluokan toimintayhtenäisyyttä. Vallankumouksen kullussa kävi yhä ilmeisemmäksi tarve yhdistää kansalliset sosialidemokraattiset puolueet VSDTP:hen. Tuo yhdistyminen tapahtui puolueen 4. edustajakokouksessa. Kansalliset sosialidemokraattiset puolueet liittyivät VSDTP:hen.

Kaikkien sosialidemokraattisten järjestöjen liittyminen yhtenäiseksi VSDTP:ksi lujitti proletariaatin yhtenäisyyttä ja moninkertaisti sen kumouksellista voimaa. Se voimisti bolševikkien aatteellista vaikutusta kaikkien kansallisuuksien laajoihin työläiskerrokseen, teki helpommaksi opportunistien ja nationalistien paljastamisen ja eristämisen. Yhtenäisissä järjestöissä kasvatettiin työläisiä proletaarisen internationalismin hengessä, veljellisen luottamuksen ja kiinteän taistelutoveruuden hengessä.

Bolševikit olivat varmoja siitä, että tapahtumain kulku todistaa heidän olleen oikeassa. Niin tosiaan tapahtuikin. Bolševikkien vaikutus kasvoi, jo vuoden kuluttua, keväällä 1907 Lontoossa pidetyssä puolueen 5. edustajakokouksessa he pääsivät voitolle. Suurin osa sosialidemokraattisista työläisistä oli vakuuttunut siitä, että elämän totuus on bolševikkien puolella.

Yhdistyneessä puolueessa oli 1907 noin 150 000 jäsentä. Puolueesta oli tullut joukkopuolue. Järjestöllinen yhteenliittyminen ei kuitenkaan voinut heti johtaa todelliseen toimintayhtenäisyyteen. Tarvittiin vielä aikaa, ennen kuin kaikki sosialidemokraatit saatiin liitetyksi yhtenäiseksi murtumattomaksi voimaksi.

Jälkijoukkojen taistelut

Vallankumouksen aalto alkoi laskea vähitellen sen jälkeen, kun joulukuun kapina oli kärsinyt tappion. Tsaarivalta kosti julmasti vallankumouksellisille työläisille ja talonpojille. Maassa kierteli rankaisuretkikuntia, jotka pieksivät tai ampuiivat kaikki vallankumoukseen osallistuneiksi epäilemänsä. Tsaari ei kuitenkaan kyennyt vielä tukahduttamaan lopullisesti vallankumousta. Työläiset jatkoivat sinnikkäästi taisteluaan.

Kesällä 1906 talonpoikaislevottomuudet käsittivät puolet Venäjän Euroopan-puoleisista ujesteista. Itämeren laivasto kapinoi. Jatkuva vallankumous pakotti tsaarihallituksen kutsumaan koolle lupaamansa Valtakunnanduuman. Hallituksella oli tarkoituksenaan kylvää joukkojen keskuudessa harhakuvitelmia, että maan ja vapauksien saanti on mahdollista rauhanomaista tietä duuman kautta.

Mille kannalle työväenpuolueen tuli asettua tässä tapauksessa?

Bolševikkien mielestä oli tärkeintä hävittää nuo harhakuvitelmat ja selittää joukoille, että voitto on saavutettavissa yksinomaan kumoustaistelun tietä. Siksi he kehottivat kansanjoukkoja boikotoimaan duumaa. Duuman vaaleja ei kuitenkaan onnistuttu torpedoimaan. Vallankumouksen kohokohta oli jo sivuutettu, oli alkanut sen laskuvaihe. Kadetit nimittivät vaalien aikana itseään kansan vapauden puolueeksi ja saivat viekoiteltua talonpojat puolelleen. Boikotoidessaan ensimmäistä Valtakunnanduumaa vallankumouksen laskukaudella bolševikit tekivät virheen, jonka he pian korjasivat. Kokemus osoitti, että perustuslaillisuusilluusiona vastaan voidaan taistella duuman sisälläkin.

Ensimmäinen duuma oli olemassa vain 72 päivää. Tärkein sen käsittelemistä kysymyksistä oli maakysymys. Sen käsittelyä seurasi koko maa, koko kansa. Duuman talonpoikaisedustajat (trudovikit) vaativat kaikkien tilanherrojen maiden siirtämistä talonpojille ja suostuivat noiden maiden lunastamiseen. »Maa työtätekeville!» kuului heidän vaatimuksensa. Kadetit ehdottivat, että tilanherroilta otettaisiin vain osa maista ja suoritettaisiin siitä hyvä maksu. Työläisedustajat kannattivat talonpoikien vaatimuksia. Trudovikit alkoivat ymmärtää, että tsaari ei anna heille maata enempää kuin vapauksiakaan. He alkoivat lähetä työläisedustajia ja kannattivat päättävämmiin talonpoikien vaatimuksia. Silloin tsaari hajotti duuman ja määräsi uudet vaalit.

Ensimmäinen duuma oli hyvä koulu. Toinen duuma asennoitui päättäväisemmin, sillä siihen kuului enemmän talonpoikien edustajia ja sosialidemokraatteja. Toisen duuman elinaika oli vähän pitempi kuin ensimmäisen. Maakysymys oli edelleenkin tärkein. Bolševikit harjoittivat vasemmistolaisen liittouman politiikkaa, ts. esiintyivät liitossa talonpoikaisdemokraattien kanssa, kannattivat trudovikkeja,

kehottivat näitä ryhtymään päättävämpiin toimenpiteisiin. Trudovikit alkoivat yhä useammin esiintyä yhdessä sosialidemokraattien kanssa. Se herätti vakavaa huolestuneisuutta tsaarihallituksessa. Hallitus oli jo pitkän aikaa valmistellut vallankumousta vastaan uutta iskua, josta bolševikit varoittivat kansaa.

Kesäkuun 3. p:nä 1907 tsaarihallitus pani toimeen valtiotiekoituksen. Sosialidemokraattinen duumaryhmä vangittiin syytettynä provokatorisesti salaliitosta. Duuma hajotettiin. Kadetit hajaantuivat vaieten, esittämättä pienintäkään vastalauseita, kavaltaen vielä kerran vallankumouksen. Tsaari julkaisi uuden vaalilain, joka takasi tilanherroille ja suurporvaristolle jakamattoman herruuden duumassa.

Miksi vallankumous kärsi tappion?
Mitä opetuksia vallankumous antoi kansalle?

Venäjän vuosien 1905—1907 vallankumous oli ensimmäinen imperialismin kauden kansanvallankumous. Se oli feodalisminvastainen vallankumous, jossa näytteli huomattavaa osaa kansallinen vapausliike. Silloin Venäjän kansat taistelivat siitä, mistä monet maailman kansat taistelevat vielä nykyäänkin. Siksi Venäjän ensimmäinen vallankumous on hyvin opettavainen. Bolševikkipuolue eritteli vallankumouksen tappion syyt ja osoitti vallankumouksen antamat opetukset.

Mitkä ovat siis Venäjän ensimmäisen vallankumouksen tappion syyt?

Ehkä bolševikkien linja vallankumouksessa oli virheelinen? Ei! Vallankumouksen kehitys osoitti heidän olleen oikeassa. Bolševikkien esittämät tunnukset — tsaarivallan kukistaminen aseellisen kapinan tietä, proletariaatin ja talonpoikaiston liitto, työläisten ja talonpoikien vallankumouksellisen hallituksen pystyttäminen — olivat oikeita. Bolševikit ryhtyivät ensimmäisinä taisteluun vieden kansanjoukot mukanaan ja taistelivat miehuullisesti loppuun asti henkeään säästämättä. Joukkojen taistelu ei johtanut voittoon, sillä vallankumouksen rynnistys ei ollut riittävän voimakas. Tsaarivalta pysyi pystyssä, vaikka saikin vakavan iskun.

Työväenluokka oli vallankumouksen johtava voima. Se oli esikuvana sankarillisessa taistelussa ja innoitti taisteluun koko kansaa. Ensi kertaa historiassa proletariaatti esiintyi kansan johtajana. Työväenluokka vahvisti teoissa

pystyvänsä vallankumouksen johtoon, vieläpä silloinkin, kun se muodostaa maan väestön vähemmistön, jolle kapitalismi ole kylliksi kehittynyt.

Työläiset eivät kuitenkaan toimineet riittävän yksimielisesti. Työläisten erinäiset osastot nousivat taisteluun vasta silloin, kun proletariaatin etujoukko oli jo huomattavasti heikentynyt edellisissä otteluissa. Kapinan johdossa ei ollut yhtenäistä koko Venäjää käsittävää poliittista keskusta, siksi aseellinen taistelu muodostui luonteeltaan eri paikkakuntien hajanaisiksi kapinoiksi. Vasta vallankumouksen kulussa saatiin liitetyksi kaikki sosialidemokraatit yhtenäiseksi puolueeksi, VSDTP:ksi, mutta menševikit levittivät edelleenkin sekasortoa taistelijain riveihin. VSDTP:n sisäinen hajaannus aiheutti työväenluokan kahtiajaon ja siten heikensi sen iskuvoimaa. Näistä seikoista johtui, ettei proletariaatti kyennyt täyttämään täydellisesti ja loppuun saakka tehtäväänsä vallankumouksen hegemonina eikä viemään vallankumousta voittoon.

Ensi kertaa maailman historiassa alkoi muovautua työläisten ja talonpoikien liitto taistelussa paremman elämän puolesta. Kaikkien aikaisempien vallankumousten heikkona puolena on ollut työläisten ja talonpoikien eristyneisyys toisistaan. Venäjän vallankumouksessa he alkoivat toimia yhteisvoimin. Se oli kansainvälisen vapausliikkeen suurimpia saavutuksia. Silloin tuota liittoa ei tosin saatu vielä lujaksi. Talonpoikaisto esiintyi hajanaisena, se ei ollut riittävän järjestynyt ja päättäväinen. Talonpoikain enemmistö oli poliittisesti perin takapajuista, se luotti vielä tsaariin ja pani toiveensa Valtakunnanduumaan.

Monilukuisten Venäjän kansakuntien työläiset taistelivat rinta riunan. Mutta sorrettujen kansojen yhtenäisyys alkoi vasta muotoutua. Kansallista vapausliikettä heikensivät tsaarin kanssa lehmäkauppoja hierovan kansallisen porvariston vaikutus ja kansallisten pikkuporvarillisten puolueiden horjunta.

Kaikki tämä vaikutti kielteisesti sotaväkeen, joka koostui pääasiallisesti sotilastakkeihin puetuista talonpojista. Muutamien sotilasosastojen aktiivisista itsevaltiudenvastaisista esiintymisistä huolimatta suurin osa sotamiehistä pyysi uskollisena tsaarihallitukselle ja täytti sen määräyksiä.

Ensimmäisessä vallankumouksessa ei onnistuttu liittämään proletariaatin taistelua, talonpoikaislevottomuuksia,

sorrettujen kansojen esiintymisiä ja sotilaskapinoita yhtenäiseksi mahtavaksi vyöryksi, joka olisi pyyhkäissyt tietään tilanherrat tsaareineen.

Maailman porvaristo auttoi Venäjän tsaaria. Ulkomaiset imperialistit olivat peloissaan Venäjälle sijoittamiensa pääomien vuoksi. He pelkäsivät, että Venäjältä sinkoilevat kipinät sytyttävät palon koko Euroopassa ja silloin he menettävät sekä tulonsa että valtansa. Ranskalaiset pankkiirit muun muassa myönsivät tsaarihallitukselle kahden miljardin frangin lainan kenttäoikeuksien, rankaisuretkikuntien ja ampumisien toimeksipanoa varten.

Venäjän vuosien 1905—1907 vallankumous teki valtavan vaikutuksen maailman vapausliikkeeseen. Se pani alulle uuden vaiheen kansainvälisessä työväenliikkeessä. Euroopan kapitalististen maiden työläisten taistelu elpyi. Suurissa Aasian maissa — Iranissa, Turkissa ja Kiinassa — tapahtui porvarillinen vallankumous. Intiassa, Indokiinassa, Indonesiassa ja Mongoliassa kärjistyi taistelu siirtomaasortoa vastaan. Tieto Venäjän vallankumouksesta levisi Latinalaiseen Amerikkaan. Kuuban kansa nousi taisteluun. Meksikossa alkoi vallankumous. Yksi sen huomatuista osanottajista sanoi: »Meitä innoitti Venäjän vallankumouksellinen purkaus 1905, ja tuo Venäjällä käyty taistelu oli meidän johtotähtemme.» Argentiinassa, Chilessä ja Brasiliassa nousi vallankumouksen aalto. Tuo kaikki heikensi imperialismin siirtomaajärjestelmää. *Maailman vallankumousliikkeen keskus oli siirtynyt Venäjälle, ja Venäjän sankarillisesta proletariaatista oli tullut koko maailman vallankumouksellisen proletariaatin etujoukko.*

Vallankumous antoi suuria opetuksia kansalle. Kansa saa parhaan opetuksen elämän koulussa, varsinkin siinä suuressa koulussa, jona on vallankumous. Työläiset ja huomattavassa määrin myös talonpojat saivat hyvin tärkeitä opetuksia.

Vallankumous todisti vakuuttavasti, että ainoastaan yhteisen vallankumoustaistelun tietä Venäjän työläiset, talonpojat ja sorretut kansat voivat kukistaa tsaari itsevaltiuden ja sen jälkeen vapautua pääoman ikeestä. Poliittiseen elämäänsä noustessaan kansa vaati tsaarilta aluksi myönnytyksiä. Tsaari manöveroi. Hän teki vähäpätöisiä myönnytyksiä, kun joukkojen painostus kasvoi, ja kieltäytyi niistä, kun kansan painostus vaimeni. Vähitellen kansa

alkoi tajuta, että itsevaltiutta vastaan on taisteltava päätävästi.

Vallankumouksen kulussa ilmeni kaikkien luokkien ja puolueiden toiminta, niiden pyrkimykset, niiden osuus ja merkitys maassa. Kansanjoukot näkivät omin silmin, mikä puolesta kukin puolue taistelee ja kenen luokkaetuja kukin puolustaa. Ennen vallankumousta monet kuvittelivat, että kaikki tahtovat samanlaista vapautta. Vallankumous hälvensi tuon sumun ja osoitti, että eri luokkien tavoitteena ei ole läheskään samanlainen vapaus. Talonpojat luottivat aluksi kadetteihin, heidän lupauksiinsa saavuttaa vapaus rauhanomaista tietä. Kun vallankumous kehittyi ratkaisevaksi taisteluksi tsaaria vastaan, kadetit kavalisivat katalasti kansan. Se oli talonpojille raskas, mutta hyödyllinen opetus. Monet talonpojat tulivat ymmärtämään, että varman voiton takeena on ainoastaan liitto kaupunkilaistyöläisten kanssa.

Vallankumous antoi bolševikkipuolueelle vakavaa opetusta. Puolue sai suuren poliittisen koulutuksen, kartutti paljon kokemusta joukkojen järjestämisen alalla. Bolševikit johtivat ensi kertaa miljoonien proletaarien taistelua. Ennen vuotta 1905 bolševikit tunnettiin verrattain suppeissa piireissä. Vallankumouksen kulussa bolševikit tulivat tunnetuiksi laajojen työläisjoukkojen keskuudessa. Bolševikit taistelivat uhrautuvaisesti kansan etujen puolesta, he olivat taistelun kuumimmilla ja vaarallisimmilla kaistoilla. Se vaikutti syvästi kansan tajuntaan.

Vallankumouksessa kansa oppi taistelemaan elineduistaan. Siksi Lenin sanoikin, että ilman sellaista kenraaliharjoitusta, jollainen oli vuoden 1905 vallankumous, ei Loka-kuun suuren sosialistisen vallankumouksen voitto olisi ollut mahdollinen.

Kahden vallankumouksen välikausi

**Järjestynyt
perääntyminen**

Kun vallankumous oli kärsinyt tappion, koittivat raskaat ajat. Maa joutui verisen terrorin puristukseen. Tuhansia vallankumoustaistelun osanottajia teloitettiin, kymmeniä tuhansia heitettiin vankilaan ja lähetettiin pakkotyövankeuteen. Tsaarivalta kosti julmasti työläisille, jotka olivat roh-

jenneet nousta vallankumoukseen. Tsaarihallitus, tilanher-
rat ja kapitalistit asettivat tehtäväkseen hävittää kansan
tajunnasta vallankumouksen muistonkin.

Kansanjoukkojen taistelu heikkeni. Työväenliikkeen aal-
to laski jyrkästi. Lakkolaisten luku väheni vuosi vuodelta.
Kärkevä kamppailu maaseudulla vaimeni tilapäisesti. Mon-
ta vuotta jatkunut suuri vallankumouksellinen jännitys
oli vaihtunut väsymykseksi. Tuon väsymyksen voittami-
seen tarvittiin aikaa.

Tsaarivalta ei kuitenkaan voinut palauttaa täydelleen
ennen vallankumousta vallinnutta järjestystä. Venäjä ei
ollut enää sama kuin ennen vallankumousta. Tilanher-
rat ymmärsivät, että säilyttääkseen valtansa ja tulonsa hei-
dän on sopeuduttava Venäjän kapitalistiseen kehitykseen.
He etsivät itselleen liittolaisia kaupunkilais- ja maalaispor-
variston keskuudesta. Tsaarivalta muutti politiikkaansa. Se
säilytti Valtakunnanduuman lujittakseen sen avulla tilan-
herrojen ja porvariston vastavallankumouksellista liittoa ja
pettääkseen takapajuisia väestönkerroksia. Maakysymyksen
tsaarivalta koetti ratkaista siten, että maata ei olisi jaettu
kaikille talonpojille eikä tilanherrojen kustannuksella. Hal-
litseva huippukerros oli vallankumouksen pakottamana luo-
punut toiveistaan, että talonpoika pysyy uskollisena »tsaa-
ri-isälle», ja alkanut luoda itselleen tukinojaa maalaispor-
varistosta, rikkaista talonpojista, kulakeista, auttamalla
näitä kaappaamaan haltuunsa köyhälistön maat.

Tällainen tilanne vallitsi maassa. Sitä työväenluokan
vallankumouksellisen puolueen oli pidettävä lähtökohta-
naan.

Venäjän sosialidemokraatit olivat erittäin vaikeassa ase-
massa. He saivat kokea raskaita iskuja. Puolueen jäseniä
vangittiin joukoittain. Monia huomattavia työntekijöitä,
muassa Keskuskomitean jäseniä, oli vankiloissa, karko-
tettuina, pakkotyövankeudessa. Lenin ja monet bol-
ševikkien johtomiehet joutuivat lähtemään maanpakoon. Ei
ollut ainoatakaan paikalliskomiteaa, johon poliisivainot
eivät olisi kohdistuneet. Monet lukeneiston edustajat ero-
sivat puolueesta. Osa työläisistä loittoni maanalaisesta
puoluetyöstä. Puoluejärjestöjen jäsenmäärä supistui huo-
mattavasti. Tsaarin poliisi lähetti usein vallankumouksel-
lisiin järjestöihin provokaattoreita, jotka harjoittivat urkin-
taa ja antoivat ilmi vallankumousmiehiä.

Tsaarivallan vainoamana ja poliisiviranomaisten etsiskelemänä Leninin oli uskaltauduttava lähtemään ohutta jäätä myöten ulkomaille, maanpakoon

Vallankumouksen tappio demoralisoi menševikit täydellisesti. He perääntyivät paniikin vallassa ja sanoivat, ettei uutta vallankumousta kannata ajatellakaan. Heidän tarkoituksenaan oli maanalaisen puolueen hävittäminen, maanalaisen vallankumouksellisen toiminnan lakkauttaminen. Luopuessaan avoimesti puolueen vallankumouksellisesta ohjelmasta ja taktiikasta, sen vallankumouksellisista perinteistä menševikit toivoivat saavansa tsaarin virkavallalta luvan legaaliseen olemassaoloon. He eivät kavaltaneet yksin sosialismia, vaan myös demokratian. Heidät nimitettiin aivan oikein likvidaattoreiksi.

Eräät häilyväiset bolševikit alkoivat horjahdella arveluttavasti. Vallankumouksellisten fraasien huumaamana he julistivat, että vallankumousmies on vain se, joka kutsuu barrikadeille, että vallankumousmiehen paikka ei ole taantumuksellisessa duumassa. He kehottivat puoluetta luopu-

maan legaalista toimintamuodoista ja ehdottivat, että sosialidemokraattien ryhmä kutsuttaisiin pois duumasta. Siitä he saivat nimen otzovistit*. Kun likvidaattorit kehottivat suoraan lakkauttamaan illegaalisen puolueen, niin otzovistit vaaransivat sen olemassaoloa verhotusti: kieltäytymällä legaalista joukkotyön mahdollisuuksista olisi katkaistu puolueen yhteydet joukkoihin, ja ilman noita yhteyksiä puolue olisi menettänyt voimansa ja muuttunut lahkoksi. Siitä syystä Lenin nimitti otzovisteja nurinpäin käännetyiksi likvidaattoreiksi.

Aatteellinen hoipertelu oli erittäin vahingollista tilanteessa, jolloin vallankumous oli kärsinyt tappion ja joukoissa ilmeni väsymystä. Likvidaattorit juurruttivat ajatuksia tsaarivallan armoille antautumisesta. Otzovistit yllyttivät seikkailutoimiin. Kummatkin kylvivät epäluottamusta kansanjoukkojen vallankumouksellisiin mahdollisuuksiin, työväenluokan voittoon. Ne uhkasivat puolueen olemassaoloa. Menševikki Trotski auttoi likvidaattoreita. Käyttäen kilpennään »yhtenäisyys»-fraasia trotskilaiset kehottivat tekemään sovinnon likvidaattoreiden kanssa. Bolševikit suhtautuivat leppymättömästi likvidaattoreihin ja heidän trotskilaisiin apureihinsa. He tuomitsivat sekä likvidaattorit että otzovistit ja trotskilaiset. Samalla bolševikit olivat myötämisiä niitä menševikkejä kohtaan, jotka esiintyivät likvidaattoreita vastaan, ja liittoutuivat heidän kanssaan taistellakseen yhteisvoimin illegaalisen puolueen säilyttämisestä. Riehuvan taantumuksen vaikeina vuosina bolševikit liittyivät siis yhteen kaikki ne, jotka kykenivät taisteluun puolueen säilyttämisestä, sen hajottajia vastaan.

Bolševikkipuolue ei loitonnut työtätekevistä vaikealla hetkellä. Suuria menetyksiä kokien se taisteli uhrautuvaisesti vallankumouksen tukahduttajia vastaan. Maan alle kätkeytyneinä bolševikit osasivat vakuuttaa joukoille, että ankara aika menee ohitse pian. Tsaarivalta tukahdutti vallankumouksen, mutta se ei kyennyt poistamaan syitä, jotka johtivat vallankumoukseen. Kansa jäi edelleenkin oikeuksia vaille. Työläisten elämä tuli entistä raskaammaksi. Talonpoikaisköyhälistö kitui entiseen tapaan mitättömällä maatilikullaan tilanherran orjana. Nyt köyhälistön maita

* *otzovistit* — venäjänkielisestä sanasta *otzvat*, kutsua pois. Suom.

oli alkanut kahmia käsiinsä voimistuva kulakisto. Kansalisten alueiden työtätekevien asema huononi. Lyhyesti sanoen yhtäkään vallankumoukseen johtanutta syytä ei ollut poistettu. Ja koska syyt jäivät entiselleen, niin aikaisemmin tai myöhemmin ne aiheuttavat uuden vallankumouksen.

Uuteen vallankumoukseen oli valmistauduttava uudella tavalla. Olosuhteet olivat muuttuneet ja puolueen taktiikkaakin muuttui. Voitolle päässeen taantumuksen oloissa ei voitu kutsua kansanjoukkoja suoraan rynnäkköön tsaarin yksinvaltaa vastaan. Jouduttiin perääntymään ja käyttämään taistelun kiertoteitä. Sitä varten illegaalisen puolueen oli käytettävä mahdollisimman paljon hyväkseen Valtakunnanduuman puhujalavaa ja säilyneitä legaalisia järjestöjä: ammattiliittoja, osuuskuntia, työläisklubeja. Lenin kasvatti bolševikeissa inhoa vallankumouksellista sanahelinää kohtaan, hän opetti, että todellisen vallankumouksmiehen on täytettävä velvollisuutensa kaikkein raskaimmassakin, huomaamattomassa, harmaassa, jokapäiväisessä työssä joukkojen keskuudessa. Se työ ei milloinkaan mene hukkaan.

Näin ollen vallankumouksen päätyttyä tappioon marxilaisella puolueella oli edessään tehtävä, jollaista se aikaisemmin ei ollut joutunut ratkaisemaan: oli peräännyttävä järjestyneesti, käytettävä vallankumouksellisessa hengessä hyväksi kaikkia legaalisia kiinnekohtia paikallisia yhteyksiä varten, joukkojen poliittista valistusta varten. Bolševikit opettelivat sitkeästi tätä vaikeaa työtä. Puolueen koko toiminnalle oli leimallista legaalisen ja illegaalisen työn yhteensovittaminen. Tsaristisen duuman ummehtuneessa ilmapiirissä kaikuivat työläisten valitsemien bolševikkiedustajien puheet taisteluhenkisinä. He paljastivat rohkeasti itsevaltiutta, tilanherroja ja porvaristoa vallaten puolelleen kansanjoukkoja. Bolševikit käyttivät hyväkseen opettajien, lääkäreiden ja naisten legaalisia kokouksia ja esittivät niissä taitavasti katsomuksiaan kansan elämän päivänpolttavista kysymyksistä ja kehottivat yhtymään taisteluun. Sen, mitä bolševikit eivät voineet sanoa suoraan legaalisisissa järjestöissä, illegaaliset puoluejärjestöt lisäsivät täydennyksenä lentolehtisissään, salaisissa kokouksissa ja salaisissa keskusteluissa työläisten kanssa ja auttoivat työläisiä käsittämään, että tsaarivallan vallankumouksellista kukistamista varten on liityttävä yhteen

järjestyneeksi voimaksi. Siten puolue valmensi kansanjoukkoja ja kaikkia tsaarin itsevaltiuden kukistamisesta kiinnostuneita uuteen vallankumoukseen.

Raskaina taantumusvuosina puolue sai uutta poliittista kokemusta, omaksui uusia taistelumenetelmiä ja järjestömuotoja. Vallankumouksen kaudella bolševikit oppivat hyökkäämään; tappio opetti heitä perääntymään järjestyneesti, säilyttäen perusvoimansa. Tuolla kokemuksella oli arvaamattoman suuri merkitys vallankumouksen tulevan voiton kannalta. Lenin tähdensi, että voittoa ei saavuteta, ellei opita hyökkäämään oikein ja perääntymään oikein.

Kansa näki bolševikit uudessa valossa. Mitkään muut puolueet, jotka nimittivät itseään oppositio- tai vallankumouspuolueiksi, eivät kestäneet ankaraa koetta. Kaikki ne antautuivat taantumuksen armoille, luopuivat vallankumouksesta ja pettivät kansan. Vain bolševikkipuolue pysyi järkkymättömänä, se ei masentunut, vaan lujitti tarmokkaasti rivejään ja kokosi jatkuvasti voimia uusia kumoustaisteluja varten. Bolševikit todistivat vielä kerran uskollisuutensa kansalle ja vallankumoukselle. He avasivat proletariaatille vallankumouksen näköalat ja puolsivat varmasti työtätekevien elinetoja. Vaikeana aikana työväenluokka lähenee kiinteästi bolševikkeja, sillä se piti heitä uskollisina ystävinään ja luotettavina johtajinaan.

**Perääntyminen
oli päättynyt**

Voittajien riemua ei jatkunut pitkälti. Kansanjoukkojen vastustushenkeä eivät kyenneet murtamaan verivirrat eivätkä hirsipuut, eivät ampumiset eikä pakkotyö.

Tsaarin virkavalta ei ollut lakannut vielä kehuskelemasta, että se oli tehnyt lopun vallankumouksesta, kun lähestyvän vallankumouksen merkkejä ilmaantui yhtäkkiä uudelleen. Työväenluokka alkoi liikehtiä ensimmäisenä. Kesällä 1910 puhkesi Moskovan työläisten lakko. He esiintyivät epäinhimillistä riistoa ja mitättömän pieniä palkkoja vastaan. Pietarissa, Moskovassa ja muissa kaupungeissa oli vuoden lopulla tsaarivaltaa vastaan suunnattuja poliittisia mielenosoituksia. Seuraavana vuotena lakkoja oli kaksi kertaa enemmän. Yli 105 000 työläistä nousi kamppailuun elinolojensa parantamisesta. Bolševikkien järjestämissä myrskyisissä kansankokouksissa Pietarin työläiset vaativat toisen Valtakunnanduuman vangittujen edustajien vapauttamista. Venäjän proletariaatti ryhdisti mahtavat

hartiansa, ja maaperä alkoi pettä äskeisten voittajien jalkojen alla.

Työväenliikkeen elpyminen antoi uusia voimia kaikille työtätekevien joukoille. Maaseudulla alettiin jälleen polttaa tilanherrojen kartanoita. »Lohkaiskaa meille lisää maata, muuten nitistämme teidät», talonpojat vaativat uhkaavasti. Talonpoikaisliikkeeseen oli ilmaantunut uusi momentti: talonpoikaisköyhälistön ja rikkaiden talonpoikien kesken oli kehkeytynyt taistelu. Paitsi tilanherrojen kartanoita öisin paloivat myös kulakkien talot. Maaseudulla oli käynnissä kaksi sosiaalista sotaa: toinen oli koko talonpoikaiston sota tilanherroja vastaan (se oli perussota) ja toinen, joskaan ei vielä tärkein, mutta yhä voimistuva sota talonpoikaisköyhälistön ja suurtalollisten välillä.

Niin ikään elpyi Venäjän sorrettujen kansojen liikehtiminen. Kansallisten alueiden työtätekevät kannattivat entistä yksimielisemmin venäläisten työläisten ja talonpoikien taistelua. Kansallisen vapaustaistelun tunnuksena oli vaatimus: »Tasa-arvoisuus ja vapaus».

Alkoi vallankumouksen uusi nousu.

Puolueen voimien yhteenliittäminen Kansan taistelun menestys riippui työläisten yhtenäisyydestä. Mutta likvidaat-
torit pitivät kilpenään VSDTP:n jäse-
nyyttä ja koettivat rikkoa tuon yhtenäisyyden. He eivät kehottaneet työläisiä vallankumoukselliseen taisteluun, vaan rukoilemaan tsaarivallalta myönnytyksiä, allekirjoittamaan anomuskirjelmän, petition, sananvapauden sekä kokoontumis- ja liittoutumisvapauden lahjoittamisesta. Ensimmäisessä vallankumouksessa saamansa kokemus ja bolševikkien harjoittama propaganda auttoivat proletariaattia saamaan selvän likvidaat-
torien kavalluspolitiikasta. Proletariaatti rauensi häpeällisen hankkeen järjestää uudelleen »kulkue tsaarin tykö». Miljoonista työläisistä vain 1300 allekirjoitti likvidaat-
torien petition. Työläisten valta-
nemistö käänsi likvidaat-
toille selkänsä. Yhä ilmeisemmäksi kävi, että puolue heikentyisi ja sen toiminta vaikeutuisi, jos puolueessa siedettäisiin sosialismin ja demokratian kaval-
taji ja sallittaisiin heidän esiintyä puolueen nimissä.

Tammikuussa 1912 Prahassa (Tšekkoslovakia) pidettiin yleisvenäläinen puoluekonferenssi. Siinä olivat edustettuina melkein kaikki puoluejärjestöt. Konferenssissa päätettiin yksimielisesti erottaa puolueesta likvidaat-
torit, jotka teoissa

olivat siirtyneet porvariston kannalle. Puolueen ulkopuolelle jäivät myös trotskilaiset ja muut opportunistit, jotka eivät alistuneet Prahan konferenssin päätöksiin.

Elokuussa 1912 Trotski kyhäsi kokoon kaikista opportunistisista aineksista ja ryhmistä oman puolueensa bolševikkien vastapainoksi. Se oli niin sanottu elokuun blokki. Se ei saanut tunnustusta työläisiltä, jotka liittyivät bolševikkien ympärille, ja pian blokki hajosi.

Maailman työväenliikkeessä bolševikkipuolue oli ensimmäinen ja ainoa puolue, joka erotti riveistään kaikki opportunistit. Opportunisteista vapautuminen lisäsi VSĐTP:n taistelukykyisyyttä. Puolue astui joukkojen eteen ehyenä, lujana kollektiivina, jota eivät raastaneet sisäiset kiistat.

Valmistellessaan joukkoja uuteen vallankumoukseen puolue esitti samat tunnukset, jotka jäivät toteuttamatta ensimmäisessä vallankumouksessa: demokraattinen tasavalta, tilanherrojen maiden konfiskointi, 8-tuntinen työpäivä. Nämä kolme tunnusta vastasivat työläisten, talonpoikien ja kaikkien muiden työtätekevien elintärkeitä etuja. Kansan keskuudessa oli karttunut suurta tyytymättömyyttä, kaikki odottivat muutoksia, oli kypsymässä uusi rynnäkkö. Puutui vain sysäystä, joka olisi muuttanut joukkojen voimistuvan kumousliikkeen vallankumouksen nousuksi. Tuona sysäyksenä olivat tapahtumat Lena-joella Siperiassa.

Lena-joen kultakaivoksilla isännöivät vastuuttomasti ulkomaiset ja venäläiset kapitalistit. Kaivosten omistajat saivat riistää häikäilemättömästi työläisiä, sillä kaivokset sijaitsivat synkässä taigassa, kaukana rautateistä. Työläisille maksettiin nälkäpalkkaa, ja heidän oli pakko raataa aamunkoitosta päivänlaskuun. Usein he joutuivat ostamaan pilaantuneita ruokatarvikkeita isäntiensä kaupoista. Kun eräällä kaivoksella työläisille jaettiin lihaa, jossa oli toukkia, he julistivat lakon vaatien elinolojen parantamista ja hirvittävien sortotoimien lopettamista. Toisten kaivosten työläiset kannattivat lakkolaisia. Kaikilla kaivoksilla keskeytettiin työt. Omistajat eivät suostuneet myönnytyksiin ja pyysivät apua tsaarin virkavallalta Pietarista. Sieltä paikallinen poliisilaitos sai käskyn tukahduttaa liikkeen. Tsaarivalta päätti ankarilla rankaisutoimillaan säilyttää ei ainoastaan Lenan lakkolaisia, vaan myös koko maan työtätekeviä.

Huhtikuun 4. pnä 1912 poliisit sulkiivat tien ja avasivat

Tsaarin sotaväen toimeenpaneman verilöylyn uhreja
Lena-joen kultakaivannoilla Siperiassa

tulen työläisiä kohti, jotka kulkivat rauhallisena joukkona neuvottelemaan kaivosten omistajien kanssa. Surmattuja ja haavoittuneita oli kuudettasataa.

Seuraavana päivänä koko maa sai tietää tsaarivallan uudesta verityöstä. Työläiset esittivät sen johdosta kiivaat vastalauseensa. Puhkesi lakkoja, pidettiin kansankokouksia ja mielenosoituksia. Bolševikit puhuivat joukoille: tsaarivalta on vastuussa työläisten vuodattamasta verestä. Alas yksinvalta! Valtakunnanduuman sosialidemokraattinen ryhmä vaati toimittamaan tutkimuksen ja rankaisemaan syylliset. Vastaukseksi tsaarin sisäministeri julisti: »Näin on ollut ja näin tulee olemaan!» Ministerin julkea vastaus kiihdytti liikettä entisestään. Kaikki ymmärsivät, kuka oli järjestänyt työläisten joukkomurhan. Vastalauselakkoihin osallistui noin 300 000 työläistä kautta Venäjän. Vappuna 1912 lakkolaisia oli jo noin 400 000, miltei yhtä paljon kuin vuonna 1905. Tsaarivallan tarkoituksena oli samoin kuin Talvipalatsin edustalla tammikuussa 1905 tu-

kahduttaa vallankumous, mutta tosiasiallisesti se tukahdutti kansassa viimeisetkin uskonrippeet siihen, että tsaarivalta parantaa kansan elinoloja.

»Pravda»-lehti

Bolševikkipuolue näki ennakolta vallankumouksen uuden nousun, valmisteli sitä ja vallankumouksen alettua asettui sen johtoon. Leninin aloitteesta perustettu työläisten legaalinen päivälehti »Pravda» näytteli suurta osaa puolueen toimesta tapahtuneessa joukkojen järjestelyssä. »Pravdan» ensimmäinen numero ilmestyi 5. toukokuuta 1912 Pietarissa. Siitä lähtien tuota päivää on juhlittu työväen lehdistön päivänä.

»Pravda» oli taistelevan proletariaatin sielu. Se yhdisti taitavasti toisiinsa työläisten osavaatimukset — palkan korottaminen, työ- ja elinolojen parantaminen — ja koko kansan yhteiset edut, ts. itsevaltiuden kukistamisen. Lehden päivittäiset lakkoselostukset olivat todellisia tilanneselostuksia työn ja pääoman välisen taistelun rintamalta. »Pravda» muotoili lakkolaisten vaatimukset, kehotti toisten laitosten ja kaupunkien työläisiä tukemaan heidän taisteluaan ja veti liikkeeseen mukaan yhä uusia proletaarikerroksia. Lehti kasvatti työläisjoukoissa luokkasolidarisuuden tunnetta.

»Pravda» muodostui puolue-elämän keskiöksi. Joukko-työ alkoi tavallisesti siitä, että lehteä luettiin kollektiivisesti jossakin hiljaisessa paikassa, johon poliisin silmä ei ulottanut. Tuollainen »Pravdaa» lukevien työläisten kerho muuttui vähitellen puolueen perussoluksi. Se kokosi varoja lehteä varten, antoi tietoja työläisten elämästä, kirjoitti toimitukseen mielipiteitään tärkeimmistä poliittisista kysymyksistä. »Pravdan» kirjeenvaihtajina olivat itse työläiset. Lehti julkaisi 17 000 työläisten kirjettä noin kahden vuoden sisällä. Lehden ympärille muodostui työläiskirjeenvaihtajien verkko. Noista työläisistä tuli pravdalaisten, toisin sanoen bolševististen aatteiden levittäjiä.

Lehden painosmäärä oli 40 000, mutta sitä lukivat sadat tuhannet työläiset. Tsaarivalta yritti kaikin keinoin lakkauttaa sen julkaisun. Hallituksen sensorit tarkkailivat lehden sisältöä. Kahden vuoden aikana lehti lakkautettiin kahdeksan kertaa, mutta se ilmestyi jälleen toisennimisenä. Suurena rasituksena olivat sakot, joiden avulla viranomaiset toivoivat tukahduttavansa lehden. Silloin tulivat avuksi työläiset ja keräsivät kopeekka kopeekalta tarvittavat va-

ПРАВДА

ЕЖЕДНЕВНАЯ РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

Годовые подписки

Годовые подписки на «Правду» принимаются по следующим ценам:
в Москве и Московской области — 10 руб.
в остальных городах — 11 руб.
в деревнях — 12 руб.
в отдаленных местах — 13 руб.
в иностранных государствах — по курсу рубля.
Подписка на «Правду» принимается по чекам, выданным в учреждениях культуры и спорта, по чекам, выданным в учреждениях культуры и спорта, по чекам, выданным в учреждениях культуры и спорта.

№ 1

Воскресенье, 22 октября 1941 г.

ЦЕНА 2 коп.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА
НА ЕЖЕДНЕВНУЮ РАБОЧУЮ ГАЗЕТУ

РАБОЧАЯ ПРАВДА

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В РАБОЧЕЙ ПРАВДЕ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

СЪЕВЕРНАЯ ПРАВДА

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СЪЕВЕРНАЯ ПРАВДА
СРЕДНЕЕ В СЪЕВЕРНОЙ ПРАВДЕ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

ПРАВДА ТРУДА

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В ПРАВДЕ ТРУДА
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

3 Я ПРАВДУ

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В ПРАВДУ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

ПРОЛЕТАРСКАЯ ПРАВДА

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В ПРОЛЕТАРСКОЙ ПРАВДЕ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

ПУТЬ ПРАВДЫ

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В ПУТЬ ПРАВДЫ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

РАБОЧИЙ

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В РАБОЧИЙ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

ТРУДОВАЯ ПРАВДА

РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

СРЕДНЕЕ В ТРУДОВОЙ ПРАВДЕ
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО
ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО

Bolševikien »Pravda«-lehti

rat. Työläiset tiesivät, että »Pravda» on ainoa lehti, joka sanoo totuuden kansan elämästä.

Työväenlehdistön hyväksi suoritettut maksut merkitsivät tuolloin samaa kuin puolueen jäsenmaksut. Bolševikit keräsivät varoja »Pravdaa» ja likvidaattorit omaa »Lutš»-lehteään varten. »Pravda» sai neljä viidesosaa kaikista

työläisten keskuudessa kerätyistä varoista. Toisin sanoen neljä viidesosaa tietoisista työläisistä liittyi bolševikkeihin.

Siten »Pravda» auttoi maanalaista puoluetta kehittymään joukkopuolueeksi.

»Pravdaa» johti Lenin. Ollakseen lähempänä Venäjää Lenin muutti Pariisista Krakovaan, joka silloin kuului Itävalta-Unkariin. Lenin kirjoitti »Pravdaan» melkein joka päivä. Kahden vuoden aikana lehdessä julkaistiin enemmän kuin 280 hänen kirjoitustaan. Hänen luonaan kävi lehden työntekijöitä Venäjältä, he toivat hänelle kirjeitä ja saivat neuvoja. Lenin arvosti »Pravdan» Pietarin työläisten suureksi aikaansaannokseksi.

Uuden vallankumouksellisen nousun johdossa

Vallankumoustaistelu Venäjällä laajeni vuosi vuodelta. Vuonna 1912 lakkolaisia oli toista miljoonaa, 1913 oli miljoona kaksisataa viisikymmentä tuhatta. Työväenluokka oli aloittanut uudelleen hyökkäyksen kapitalisteja ja tsaarin itsevaltiutta vastaan.

Bolševikkipuolue johti proletariaatin taistelua sen kaikissa ilmenemismuodoissa. »Pravdan» rinnalla puolueen tärkeimpänä yleisvenäläisenä legaalisenä elimenä oli neljännen Valtakunnanduuman bolševistinen edustajaryhmä. Duuman vaalit suoritettiin syksyllä 1912. Vaalilain mukaan työläisten välitön edustaja valittiin ainoastaan kuudessa sadasta kuvernementista. Bolševikkipuolueen vaikutuksen mittavuutta ja sen johtotaitoa luonnehtii selvästi se tosiseikka, että jokaisessa noista kuudesta kuvernementista, joihin oli keskittynyt toista miljoonaa työläistä, duumaedustajiksi valittiin bolševikkityöläiset. Toisissa kuvernementeissa, joissa oli kaikkiaan 136 000 työläistä, tuli valituksi seitsemän menševikkiä, mutta he eivät olleet työväenkuurian edustajia.

Puolueen Keskuskomitea johti välittömästi duumaryhmän työtä. Tsaarin duumassa bolševikkiedustajat ajoivat rohkeasti puolueen kantaa kansan elämän kipeimmissä kysymyksissä. Hallitukselle esitettävän välikysymyksen aiheeksi otettiin tavallisesti jokin konkreettinen tapaus elämästä, kuten ammattiliiton lakkauttaminen, työväenlehden vainoaminen, kaivosonnettomuus, tehtaassa tapahtunut räjähdys tai myrkytys, poliisien pahoinpitelemän talonpojan kuolema. Siten bolševikkiedustajat saivat tilaisuuden kuvata duuman puhujalavalta poliisimielivaltaa ja

työätekevien hirvittävää riistoa. Työläisedustajien ääni kantautui joukkojen kuuluville ja voimisti niiden vihaa tsaarivaltaa, tilanherroja ja kapitalisteja kohtaan.

Työväenluokan duumaedustajat laativat kolme lakiehdotusta, jotka koskivat kahdeksantuntista työpäivää, sosiaalivakuutusta ja kansallista tasa-arvoisuutta. Nuo lakiehdotukset julkaistiin »Pravdassa», ja niiden käsittelyyn osallistuivat laajat joukot.

Edustajien toiminta ei rajoittunut tsaarivaltaa ja sitä kannattavia taantumuksellisia puolueita paljastaviin esiintymisiin duumassa. He toimivat myös duuman ulkopuolella: kävivät tehtaissa, selostivat työläisille toimintaansa, pitivät yhteyttä paikallisiin illegaalsiin puoluejärjestöihin, välittivät niille puolueen Keskuskomitean ohjeita ja auttoivat joukkotyön järjestelyssä.

Bolševikit yhdistivät taitavasti »Pravdan» ja duumaedustajien toiminnan puolueen illegaaliseen työhön. Esimerkiksi joulukuussa 1912 duumaryhmä teki välikysymyksen ammattiliittoihin kohdistuneiden vainojen johdosta. »Pravda» ja puolueen Pietarin komitea myötävaikuttivat työläisten yleisen mielipiteen kohdistumiseen tähän välikysymykseen. Lehdessä julkaistiin tiedotuksia ammattiliittojen vainoamisesta. Pietarin komitea kehotti illegaalisessa lentolehtisessään työläisiä ryhtymään yhden päivän laksoon. Samaan aikaan, kun bolševikki paljasti duumassa tsaarin viranomaisten tekoja, useiden suurten tehtaiden työläiset keskeyttivät työnsä kannattaen yksimielisesti edustajaansa.

Puoluetyö elpyi vallankumouksen nousun kaudella. Taantumusvuosina karaistuneet illegaaliset bolševistiset järjestöt kehittivät yhä laajemmalti legaalista toimintaansa. Puolueen rivit kasvoivat, ja sen tehdaskomiteat lujittuivat. Bolševikit valtasivat kaikki likvidaattorimenševikkien vaikutuksen alaisena olleet legaaliset työväenjärjestöt: ammattiliitot ja vakuutuslajat. Bolševikkipuolueesta tuli ainoa proletariaatin yleisen tunnustuksen saanut johtaja.

Bolševikkipuolue ja kansallinen vapausliike

Perustamishetkestään alkaen bolševikkipuolue tuki kansallista vapausliikettä. Puolueella oli aseenaan toisessa edustajakokouksessa 1903 hyväksytty selvä kansallisuusohjelma, ja se kutsui taisteluun kansallisuus- ja siirtomaasorron hävittämiseksi niin kotimaassaan kuin koko maailmassakin. Kun 1900-luvun alussa imperialistit

lohkoivat Kiinaa, Lenin esitti jyrkän vastalauseen ja kehotti Venäjän työläisiä taisteluun imperialistien rosvousta vastaan. Kun Iranissa syttyi vallankumous, bolševikit kannattivat sitä aktiivisesti.

Imperialismin kaudella kansallisuuskysymyksen oikealla asettelulla on erikoinen merkitys. Imperialismi voimisti kansallisuussortoa ja kiihotti kansallisuusvihaa. Se koetti saada aikaan työväenluokan hajaannuksen sekä estää proletariaatin vallankumoustaistelun ja kansallisen vapausliikkeen yhteisrintaman muodostumisen.

Suurin osa II Internationaalin puolueiden johtomiehistä kieltäytyi tukemasta siirtomaiden ja epäitsenäisten maiden kansallista vapausliikettä ja hyväksyi yhä avomielisemmin imperialistien harjoittaman siirtomaiden rosvouksen politiikan. Venäjällä puolueen kansallisuusohjelmaa vastaan esiintyivät likvidaattorit, trotskilaiset ynnä muut kansallisuuskysymyksessä puolueen linjalta poikenneet. He kehoittivat keskittämään huomion yksinomaan kulttuurikysymyksiin — koulujen perustamiseen, kirjojen ja sanomalehtien julkaisemiseen äidin kielellä, oikeuteen levätä kansallista-voja vastaavina eikä yleisinä lepopäivinä — sen sijaan, että olisivat kehottaneet sorrettuja kansoja taistelemaan yhteisvoimin työläisten kanssa yhteistä vihollista, tsaarivaltaa vastaan. He esittivät kansallisen kulttuuriautonomian ohjelman, jonka olemus oli siinä, että jokaisella kansalaisella hänen asuinpaikastaan riippumatta on oikeus ilmoittaa kuuluvansa mihin kansakuntaan hyvänsä; tuolle keinotekoisesti muodostetulle kansakunnalle on myönnettävä oikeus verottaa kaikkia kansalaisiaan ja perustaa oma parlamenttinsa kansallisen kulttuurin kysymysten, koulu- ja kielikysymysten, ratkaisua varten.

Olemukseltaan se oli hieman koristeltu porvarillinen ohjelma, josta oli karsittu pois kansallisuussorron avoimet muodot. Se jätti tsaarivallan ratkaistavaksi kaikki politiikan ja talouselämän kysymykset, toisin sanoen se jätti vallan hallitsevien luokkien käsiin. Vaatimalla sitä, että työläiset lukeutuisivat johonkin tiettyyn kansakuntaan heidän asuin- ja työpaikastaan riippumatta tuo ohjelma eristi keinotekoisesti työläisiä toisistaan ja hajotti proletariaatin taistelun yhteisrintamaa. Se merkitsi vallankumousliikkeen alistamista ahtaasti kansallisille eduille. Siksi porvaristo ei tietenkään ollut vastaan tuota ohjelmaa.

Bolševikit toivat ilmi kansallisen kulttuuriautonomian porvarillisen olemuksen. Niin koulu kuin kirjojen julkaiseminenkin kansallisilla kielillä on tietenkin hyvin tärkeää, ja bolševikkipuolue kannatti noita vaatimuksia. Mutta bolševikit selittivät, että orjuutetut kansat saavuttavat täydellisen vapauden, todella hävittävät kansallisuussorron ainoastaan työläisten kanssa käymässään yhteisessä taistelussa yhteiskunnan vallankumouksellisen uudistamisen puolesta. Sekä työläisten että sorrettujen kansojen edut vaativat maan kaikkien kansojen työläisten liittymistä proletariaatin yhteisiin poliittisiin, ammatillisiin, osuuskunnallisiin ja valistuksellisiin järjestöihin eikä eristäytymistä. Sekä työväenliikkeen että kansallisen vapausliikkeen voitto edellyttää, että noita liikkeitä ei eristetä toisistaan eikä aseteta toistensa vastakohtaksi, vaan käydään yhteisvoimin taistelua yhteistä vihollista vastaan. Puolue opetti, että sorretut kansakunnat saavuttavat ainoastaan vallankumouksen tietä oikeuden itsemääräämiseen ja vapaaseen kehitykseen, oikeuden täydelliseen tasa-arvoisuuteen sekä kaikkien suurten ja pienten kansojen veljelliseen yhteistyöhön.

Näin ollen kansallisuuskysymyksessä törmäsivät avoimesti yhteen kaksi suuntaa, kaksi poliittista linjaa: porvariston ja kaikkien pikkuporvarillisten puolueiden kannattama porvarillinen nationalismi ja proletaarinen internationalismi, josta oli tullut kaikkien kansakuntien työläisten lippu. Edelliselle olivat kaikki kaikessa suppeat kansalliset intressit eikä yhteinen taistelu sorron peruslähteen — imperialismin — kukistamiseksi. Tuo politiikka johti itse asiassa siirtomaavaltojen herruusaseman säilyttämiseen. Jälkimmäiselle oli tärkeintä työläisten ja kaikkien sorrettujen työtätekevien kansainvälinen luokkasolidarisuus taistelussa vapauden ja sosialismin puolesta, kansallisuussorron hävittämisen puolesta.

Elämä osoitti bolševikkien olleen oikeassa, sorretut kansat osallistuivat yhdessä proletariaatin kanssa taisteluun tsaarivallan kukistamiseksi.

Ensimmäisen maailmansodan aatto Imperialismi paljasti yhä selvemmin kammottavat ominaisuutensa. Kapitalismi oli kasvanut koko maailmaa käsittäväksi siirtomaajärjestelmäksi, jossa kourallinen »suurvaltoja» sorti maapallon väestön valtaenemmistöä. Aasian,

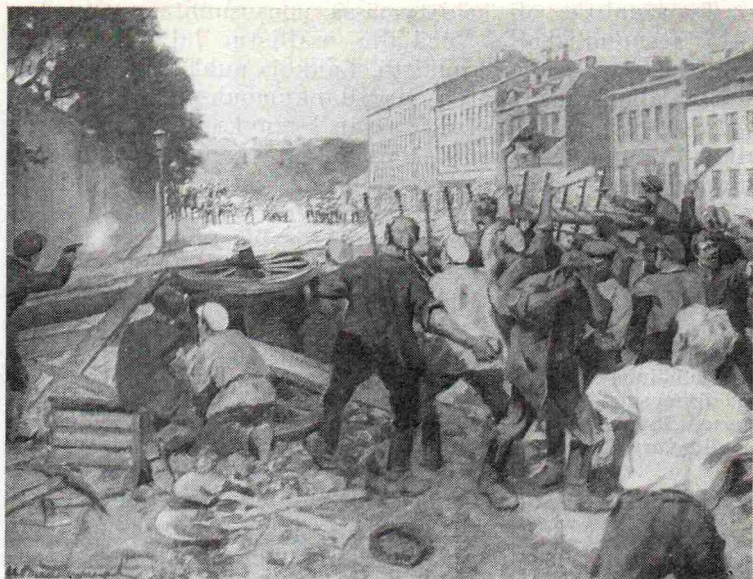
Afrikan ja Latinalaisen Amerikan kansat oli orjuutettu. Siirtomaajoukkajat räikkäsivät petomaisesti alistamiaan kansoja, anastivat niiden rikkauksia, tulella ja miekalla nujersivat nöyryttymiä.

Imperialismi toi ennen kuulumattomia vitsauksia kapitalististen maiden työtätekeville: monopolien sorron, joukkotyöttömyyden, kalliit hinnat, verojen nousun. Taantumus nosti päätään kaikissa imperialistisissa maissa voimistaen rankaisutoimenpiteitä työläisiä ja kaikkia edistyksellisiä voimia vastaan.

Imperialismin pahaenteisimpänä ilmauksena oli militarismin kasvu. Euroopan suurvallat, eritoten Saksa ja Englanti, aseistautuivat kiihkeästi. Niiden kilpataistelu maailmanmarkkinoilla oli kärjistynyt. Englannin porvarillinen lehdistö piti jatkuvasti kovaa ääntä väistämättömästä »Saksan maahanhyökkäyksestä», ja porvarillisessa Saksassa vuorostaan tyrkytettiin kansalle ajatusta »englantilaisten hyökkäyksen» kiertämättömyydestä. Ranska, Venäjä ja Itävalta-Unkari aseistautuivat myös kiireellisesti. Imperialististen maiden vallanpitäjät pettivät ja huumasivat kansojaan koettaen usuttaa ne toistensa kimppuun ja lietsoivat joukoissa kansalliskiihkoa.

Euroopassa oli kehittymässä yleinen sota. Sen alkujuurena olivat imperialististen maiden väliset kärkevät ristiriidat.

Sodan palo oli alkanut jo loimuta. Vuonna 1910 Italia ryntäsi rosvoamaan Turkille kuuluneita alueita Afrikassa ja aloitti arabien verenvuodatuksen. Vuonna 1912 sodan palo levisi Eurooppaan vallaten Balkanin niemimaan. Lähestyvä maailmansodan vaara huolestutti kansaa. Mutta mitä se olisi voinut asettaa kaikkivoipaisen imperialismin vastapainoksi? Siihen aikaan maailmassa oli imperialismia vastassa vain yksi voima — kansainvälinen proletariaatti, jonka parhaimmisto oli yhdistynyt Toiseksi Internationaaliksi. Toinen Internationaali käsitteli tuota päivänpolttavaa kysymystä. Sosialististen puolueiden edustajat kokoontuivat 1912 Baseliin (Sveitsi) ja hyväksyivät yksimielisesti kongressissaan sodanvastaisen manifestin. He julistivat juhlaallisesti pitävänsä rikoksena sitä, että eri maiden työläiset ampuvat toisiaan, ja kehottivat kaikkien maiden työläisiä voimistamaan vallankumouksellista taistelua. Siinä tapauksessa, että sotaa ei pystytä ehkäisemään, he neuvoivat

Barrikadeja Pietarin kaduilla heinäkuussa 1914

käyttämään hyväksi sodan synnyttämää kriisiä imperiaalistien hallitusten kukistamiseen.

Silloin jo eräät sosialististen puolueiden johtajat puolustivat omien maiden imperialististen hallitusten siirto-
maapolitiikkaa väittäen, että militarismin kasvu ja
sotateollisuuden laajentaminen turvaavat työläisille hy-
vän palkan. Nuo johtajat olivat opportunisteja, sosia-
lismien kavaltajia, proletaarisen internationalismin pet-
tureita.

Bolševikkipuolue noudatti tarkasti II Internationaalin
Baselin manifestin kehotuksia ja näytti kaikkien maiden
sosialisteille, miten todellisten vallankumousmiesten on
täytettävä kansainvälinen velvollisuutensa. Bolševikkipuo-
lue kehotti työväenluokkaa tehostamaan tsaarivallan perus-
toja horjuttavaa kumoustaisteluaan ja paljasti tsaarivallan
anastushankkeet.

Työväenliike oli kehittymässä noususuuntaan. Vuoden 1914 alkupuoliskolla Venäjällä osallistui lakkoihin noin puolitoista miljoonaa työläistä. Lakkoja puhkesi jatkuvasti. Maassa alkoi taas muotoutua vallankumouksellinen tilanne. Vallankumous oli ilmeisesti aivan kynnyksellä. Kesäkuussa alkoi Bakun työläisten yleislakko. Sitä kannattivat toisten kaupunkien työläiset. Heinäkuussa Pietarin lakkolaisten määrä oli 200 000. Poliisit hajottivat ampumalla joukkokokouksen Putilovin tehtaan pihassa. Vastaukseksi työläiset alkoivat rakentaa katusulkuja. Vallankumouksellinen tilanne ei kuitenkaan kehittynyt vallankumoukseksi. Sen esti 1. elokuuta 1914 alkanut maailmansota.

Ensimmäinen maailmansota. Toisen Internationaalin vararikko

Ensimmäisen maailmansodan synnytti imperialismi. Kapitalismin maiden epätasainen kehitys muuttui imperialismin kaudella harppaukselliseksi. 1800-luvun jälkipuoliskolla Saksa oli teollisessa kehityksessään ohittanut nopeasti Englannin, joka siihen asti oli ollut ensi sijalla maailmassa, ja samoin Ranskan. Nuori ja vankistunut saalistaja, Saksan imperialismi, tahtoi jakaa maailman uudelleen omaksi edukseen ja ottaa vanhoilta siirtomaavaltailta Englannilta ja Ranskalta pois niiden hallussa olleet alueet. Saksa pyrki nousemaan ensi sijalle maailmassa. Sodan puhkeamiseen vaikuttivat suuresti myös Venäjän ja Saksan väliset ristiriidat. Venäjän kapitalistit tarvitsivat uusia markkina-alueita ja suuntasivat katseensa Lähi-Itään, jonne pyrki myös Saksan imperialismi.

Eurooppa jakautui kahteen toisilleen vihamieliseen imperialistiseen leiriin: toisaalta Saksa ja Itävalta-Unkari, toisaalta Englanti, Ranska ja Venäjä. Amerikan Yhdysvallat näytti jääneen syrjään. Amerikkalaiset monopolit toivoivat rikastuvansa sotaa käyvien maiden varustelulla, ne tahtoivat voittaa aikaa oman armeijansa perustamista varten ja yhtyä sotaan, kun sotivat maat ovat jo kuluttaneet voimansa. Tuota sotaa käytiin kilpailijoiden häätämiseksi niiden aikaisemmin valtaamilta markkina-alueilta, vieraiden maiden ryöstämiseksi ja jo jaetun maailman perusteelliseksi uudelleenjakamiseksi.

On mainittava vielä yksi sodan puhkeamisen syy. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen vaikutuksesta työväenliike voimistui koko maailmassa. Työläisten valtavat lakot järjestyttivät Saksaa, Ranskaa, Englantia ja USA:ta. Hal-

litsevat luokat vainusivat vallankumouksen lähestymisen. Kaikkien maiden imperialistit toivoivat sodan avulla saavansa ehdytetyksi työväenluokan voimat, usutetuksi sotivien maiden työläiset toisiaan vastaan ja heikennetyksi vallankumouksen voimia. Imperialistit ryhtyivät sotaan valtansa säilyttämiseksi ja herruutensa jatkamiseksi.

Kaikkien maiden sosialidemokraattiset puolueet näkivät, että sota on tulossa. Jokaisessa II Internationaalin maailmankongressissa oli hyväksytty sodanvastaisia päätöslausemia. Kaikki Internationaaliin kuuluneet puolueet tekivät juhlallisen lupauksen täyttää kongressien, eritoten Baselin (1912) kongressin päätöksiä. Kun syttyi sota, niin miltei kaikki puolueet kieltäytyivät lupauksistaan. Toisen Internationaalin johtava puolue, Saksan Sosialidemokraattinen Puolue, äänesti 4. elokuuta 1914 sotamäärärahojen myöntämisen puolesta, ts. tuki maansa imperialistista hallitusta. Ranskan ja Belgian sosialistit tekivät samoin ja lähettivät edustajansa porvarillisen hallituksen jäseniksi. Melkein kaikki II Internationaalin puolueet kääntyivät työläisten puoleen kehottaen näitä »puolustamaan» porvarillista isänmaataan. Toinen Internationaali koki vararikon.

Sen vararikko ei ollut satunnainen. Siihen olivat omat syynsä. Työtätekevien riisto omassa maassa ja erikoisesti siirtomaiden ja epäitsenäisten maiden kansojen rosvoaminen tuottivat monopolisteille ennen kuulumattomia voittoja. Niinpä Englannin porvaristo ammensi siirtomaistaan suurempia voittoja kuin itse Englannin työläisten riistosta. Imperialistit saivat mahdollisuuden antaa vähäisen erän tavattoman suurista voitoistaan pienelle osalle työläisiä ja muita työtätekeviä kerroksia. Siten imperialistisissa maissa muodostui kokonainen etuoikeutettujen työläisten kerros, niin sanottu työläisaristokratia. Työläisaristokratian huomattava osa oli virkailijoina legaalisisissa ammattiliitoissa, sosialidemokraattisissa parlamenttiryhmissä yms. Näille oli edullista imperialismin säilyminen, sillä se oli antanut heille etuoikeuksia. Imperialistien onnistui jakaa kahtia työläisten yhteisrintama, asettaa koko työväenluokan vastakohtaksi lahjomansa, paremmin palkattu osa.

Kapitalismin kymmeniä vuosia jatkuneen »rauhallisen» kehityksen kaudella Lännen sosialidemokraattiset puolueet

olivat tottuneet legaalisuuteen. Puolueiden johtavat piirit olivat sopeutuneet siihen ja alkaneet huolehtia enemmän »luokkarauhasta» kuin luokkataistelusta. Vallankumoukseen ja proletariaatin diktatuurin pystyttämiseen suuntaavan toiminnan opportunistit korvasivat puheilla kapitalismin rauhallisesta kehityksestä sosialismiksi. Koko puoluetoinnin sopeuttaminen legaalisuuteen voimisti opportunismia. Legaalisuutta oli tietenkin käytettävä hyväksi, mutta sen vuoksi ei saanut uhrata työväenluokan puolueen todellista kutsumusta — vallankumoustaistelua sosialismin puolesta.

Sosialidemokratian parhaat edustajat taistelivat opportunistisia katsomuksia vastaan. Jo Engels osoitti opportunismien vaaran. Lenin esiintyi päättävästi opportunismia vastaan kansainvälisissä kongresseissa. Toisessa Internationaalissa bolševikit puolustivat vallankumouksellista suuntaa, he olivat marxilaisuuden puoltajien eturiveissä ja lujittivat kansainvälisen työväenliikkeen vallankumouksellisia voimia. Toisissakin maissa vasemmistolaiset taistelivat opportunismia vastaan, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin ja Franz Mehring Saksassa ja Dmitri Blagojev Bulgariassa. Opportunistit pääsivät kuitenkin yhä useammin voitolle. Sitä paitsi puolueisiin ilmaantui ryhmiä, jotka arvostelivat opportunisteja, mutta eivät tahtoneet katkaista yhteyksiään heihin. Noita ryhmiä sanottiin »keskustaksi». Tuon virtauksen johtomiehiä olivat Saksassa Kautsky ja Venäjällä Trotski. Keskustalaiset olivat vaarallisempia kuin avoimet opportunistit, sillä he naamioivat opportunisminsa, verhosivat vasemmistolaisiin fraaseihin loittonemimensä marxilaisuudesta.

Ennen sotaa kaikki nuo kolme virtausta elivät keskinäisessä sovussa samojen puolueiden puitteissa. Oli ilmeistä, että niiden väliset ristiriidat pulpahtavat esiin heti, kun koittaa ensimmäinen vakava kriisi. Tuona kriisinä oli maailmansota.

Opportunistit tukivat maansa porvaristoa. Opportunistien ja porvariston salainen liitto muuttui avoimeksi. He asettuivat puolustuskannalle, pitivät oikeutettuna ja kannattivat sotaa, jota heidän hallitustensa tahdosta käytiin. Opportunismi muuttui sosiališövinismiksi: se oli sanoissa sosialismia ja teoissa oman maansa porvariston rosvomaisten valloitus Hankkeiden tukemista.

Keskustalaiset arvostelivat sosiališovinateja edelleenkin, mutta vastustivat päättävästi eroamista heistä. Keskustalaisten asenne muuttui entistä vaarallisemmaksi ja vahingollisemmaksi, sillä nyt he puolustivat porvariston avoimia liittolaisia. Itsekin he liittoutuivat porvariston kanssa.

Vasemmistolaiset ryhtyivät taisteluun ilmeisiä kavaltajia vastaan, mutta eivät sanoutuneet irti heistä. Vasemmistolaisilla ei riittänyt päättäväisyyttä esiintyä myöskään keskustalaisia vastaan. Bulgarian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue («tesnjakit») esiintyi sotaa vastaan. Serbian Sosialidemokraattinen Puolue otti oikean asenteen. Italian Sosialidemokraattinen Puolue oli aluksi sotaa vastaan, mutta myöhemmin siirtyi puolustuskannalle.

Sosiališovinitinen ja keskustalainen virtaus ilmaantuvat myös Venäjällä. Erotukseksi muista II Internationaalin puolueista bolševikit olivat vieneet päätökseen taistelunsa likvidaattoreita vastaan ja häätäneet nämä puolueesta täydellisesti jo ennen sotaa. Sota-aika osoitti bolševikkien tehneen oikein. Bolševikkipuolue yksin pysyi uskollisena sosialismille ja internationalismille ja laati sodanvastaisen vallankumouksellisen taisteluohjelman.

**Bolševikkipuolueen
sodanvastainen
manifesti**

Marraskuun 1. pnä 1914 Sveitsissä ilmentyneessä puolueen pää-äänenkannattajassa julkaistiin Leninin kirjoittama manifesti bolševikkipuolueen suhtautumisesta

sodan, rauhan ja vallankumouksen kysymyksiin.

Manifestissa määriteltiin selvästi ja tarkasti sodan luonne. Kumpaankin vastakkaiseen leiriin kuuluva porvaristo uskotteli kansalle käyvänsä puolustussotaa. Jokaisen sotivan maan diplomaatit kirjoittivat kokonaisia vuoria papereita todistaakseen, että nimenomaan heidän maansa käy puolustussotaa. Saksan, Itävalta-Unkarin, Ranskan, Englannin, Belgian ja muiden sotivien maiden sosialististen puolueiden johtomiehet porvaristoa seuraten tyrkyttivät kansanjoukoille ajatusta, että on puolustauduttava, koska sota on syttynyt. Lenin asetti kysymyksen toisella tavalla. Sodan luonnetta ei pidä määritellä sen mukaan, miten sota käydään, sillä jokaisessa sodassa joudutaan turvautumaan niin puolustukseen kuin hyökkäykseenkin. Sodan luonteen määrittelyn kannalta ei ole merkitystä silläkään, kuka aloitti sodan tai kenen alueella vihollisjoukot sijait-

sevat. Kaikki imperialistiset maat olivat valmistelleet sotaa, ja sen aloitti maa, joka eniten luotti voimiinsa.

Sodan luonne määräytyy siitä, mikä luokka käy sotaa, minkä politiikan jatkoa kyseinen sota on ja mihin päämäärään hallitseva luokka pyrkii sodassa. Tältä kannalta marxilaiset jakavat sodat oikeutettuihin ja epäoikeutettuihin. Sorrettujen luokkien sodat sortajia vastaan ovat oikeutettuja. Oikeutettuja ovat orjien sodat orjanomistajia vastaan, kuten Spartacuksen kapina muinaisessa Roomassa, maaorjatalonpoikien sodat tilanherroja vastaan, kuten Pugatšovin johtama talonpoikaissota Venäjällä, kansalliset vapaussodat, kuten Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan kansojen sodat vierasmaalaisia valloittajia, imperialistisia siirtomaaorjuuttajia vastaan. Oikeutettuja ovat niin ikään sosialismin puolustamiseksi käydyt voittaneen proletariaatin sodat, kuten neuvostomaan sota imperialististen maiden maahanhyökkäystä vastaan tai Kuuban kansan sota amerikkalaisten imperialistien hyökkäystä vastaan.

Ensimmäinen maailmansota oli molemmin puolin epäoikeutettua imperialistista ryöstösotaa. Näin ollen se, että asetettiin tunnukseksi »isänmaan puolustaminen» tuossa sodassa, merkitsi maansa porvariston kelkkaan istumista, työväenluokan asian kavaltamista. Lenin sanoi, että ainoana oikeana tunnuksena tuossa sodassa voi olla epäoikeutetun sodan muuttaminen oikeutetuksi, imperialistisen sodan muuttaminen kansalaissodaksi, sorrettujen luokkien sodaksi sortajia vastaan, toisin sanoen vallankumoukseksi.

Esittäessään tunnuksen imperialistisen sodan muuttamisesta kansalaissodaksi Lenin ja bolševikit kehottivat tekemään vallankumouksellista joukkotyötä, selittämään joukoille, että niiden on taisteltava imperialistisia hallituksia ja Venäjällä tsaarivaltaa vastaan. Bolševikit osoittivat myös konkreettiset taistelumuodot: kieltäytyminen äänestämästä sotamäärärahojen puolesta, kieltäytyminen osallistumasta porvarillisiin hallituksiin, kieltäytyminen »kansalaisrauhan» solmimisesta maansa porvariston kanssa, illegaalisten puoluejärjestöjen perustaminen sinne, missä niitä ei ollut, rintamamiesten veljeilyn ja vallankumouksellisten joukkoesiintymisten tukeminen. Nämä toimenpiteet edistivät vallankumouksen asiaa ja valmensivat kansanjoukkoja siihen.

Vallankumouksen puolesta käytyä taistelua helpotti hallituksen tappio sodassa.

Tappio heikensi valtiokoneistoa, teki helpommaksi joukkojen rynnäkön sitä vastaan ja vallankumouksen valmistelun. Tappiopoliitikka vaati jatkuvaa vallankumouksellista toimintaa ja kyseisen kapitalistisen maan hallituksen kaikkien vaikeuksien hyväksikäyttöä vallankumouksen lähentämiseksi.

Leniniläinen manifesti kutsui kaikkia kumousmiehiä ajamaan politiikkaa, joka tähtäsi oman maan hallituksen tappioon imperialistisessa sodassa. Sosialismin asian kavaltaajat yhdessä maansa porvariston kanssa yrittivät tulkita tuota tunnusta omaan tapaansa. He selittivät: joka toivoo maansa hallituksen tappiota sodassa, se toivoo vihollisen voittoa. He vääristelivät Leninin ajatusta. Leninin ajatuksen mukaan ei minkään yhden, vaan *kaikkien sotivien maiden työväenluokan puolueiden* oli pyrittävä maansa hallituksen tappioon imperialistisessa sodassa. Silloin imperialistien omista tarkoituksistaan aloittama sota voi muuttua kansalaissodaksi, mikä kukistaa imperialistien vallan. Siinä ilmeni leniniläisen teorian kansainvälinen luonne. Puolue luotti kansainvälisten vallankumoustoimien mahdollisuuteen ja tuki niitä kaikin tavoin.

Leninin manifesti vaati täydellistä eroa sosiališovinisteista ja uuden, kaikista opportunisteista vapaan III Internationaalin perustamista.

Kansainvälisyys ja isänmaallisuus Bolševikkipuolueen manifesti valaisi kirkkana salamana koko tuota mutkallista ja raskasta historian kautta. Se oli konkreettinen, selvä ja rohkea taisteluohjelma. Se viitoitti ulospääsyt siitä umpikujasta, johon II Internationaalin puolueiden opportunistijohtajat olivat vieneet kansanjoukot. Manifesti innoitti kaikkien maiden kumouksellisia voimia. Siksipä hallitsevat luokat ja niiden sosiališovinistiset rengit aloittivat kamppailun bolševikkeja vastaan. Bolševikkeja syytettiin siitä, että he ovat luopuneet patriotismista eivätkä tunnusta isänmaata.

Se oli ilmeistä valhetta. Proletariaatille ei ole samantekevää, millainen on sen isänmaa, despoottinen vaiko tasavaltainen, eikä liioin se, myötävaikuttavatko maan olot sen sosialismin puolesta käymään taisteluun vaiko estävät tuota taistelua. Bolševikit eivät vastustaneet isänmaan puo-

lustusta yleensä, vaan kapitalististen monopolien isänmaan, Venäjän tilanherrojen ja porvariston isänmaan puolustamista. Vuonna 1914 alkaneessa imperialistisessa sodassa hallitsevien piirien tavoitteena oli vallankumousliikkeen tukahduttaminen niin omassa maassa kuin sen ulkopuolellakin, vieraiden maiden ryöstö ja valloitus, toisten kansojen orjuutus. Todellinen isänmaanystävä oli se, joka esiintyi taantumuksellista hallitusta vastaan, ja tahtoi nähdä isänmaansa vapaana sorrosta, orjuudesta ja porvariston ryöstöpolitiikasta, eikä se, joka tuki sotivaa ja kansoja sortavaa hallitusta. Todellinen isänmaallisuus ei ole ristiriidassa kansainvälisyyden kanssa, se ei johda kansojen yllyttämiseen toistensa kimppuun, se on yhdenmukainen kansainvälisyyden kanssa. Kun lokakuussa 1917 Venäjän työtätekevät kukistivat porvariston vallan, bolševikit asettuivat puolustuskannalle, kehottivat puolustamaan voitolle päässeiden työläisten ja talonpoikien isänmaata.

Bolševikkien manifestin vastapainoksi Trotski esitti oman tunnuksensa: »ei voittoja eikä tappioita». Se merkitsi tsaarivallan ja imperialistien vallan säilymistä. Tuo tunnus oli sen šovinistisen tunnuksen hiottu muunnelma, joka kehotti »puolustamaan isänmaata» imperialistisessa ryöstösodassa. Todella demokraattinen rauha voitiin saada aikaan ainoastaan muuttamalla imperialistinen sota kansalaissodaksi, kukistamalla tsaarivalta ja imperialistien valta.

Bolševikkien taitelu internationaalistien yhteenliittämiseksi

Ensimmäinen maailmansota asetti ensi kertaa historiassa kaikessa kärkevyydessään kysymyksen ihmiskunnan kohtaloista. Yksikään yleisen šovinistisen virran mukana kulkeneista maailman poliitikoista ei kyennyt vastaamaan kysymykseen, miten olisi tehtävä loppu kyseisestä sodasta ja kaikista sodista kansojen välillä, miten saataisiin aikaan luja rauha maan päällä. Yksin Lenin osasi ratkaista tuon polttavan yleisinhimillisen ongelman.

Leniniläisen manifestin ympärille alkoivat kokoontua kaikki ne, joille olivat kalliita kansan edut ja sosialismin asia. Lenin auttoi kansainvälisen sosialidemokratian riveissä olleita vasemmistolaisia voimia vapautumaan vanhojen aatteiden pauloista ja katkaisemaan siteet, jotka kiinnittivät niitä vanhaan järjestykseen. Vuoden 1915 alussa bolševikit osallistuivat nuorison kansainväliseen sosialistikon-

ferenssiin ja naisten kansainväliseen sosialistiseen konferenssiin. Kummassakin konferenssissa bolševikit selittivät leniniläisessä manifestissa esitettyjä tunnuksia.

Elokuun lopulla 1915 Sveitsissä Zimmerwaldin kylässä pidettiin sosialidemokraattisten puolueiden edustajien kansainvälinen konferenssi. Siihen osallistuivat yhdentoista maan edustajat. Suurin osa edustajista oli keskustalaisia.

Sodan ja työläisjoukkojen vasemmistolaistumisen vaikutuksesta keskustalaiset yrittivät tehdä pesäeron avoimista sosiališoviniteista ja alkoivat arvostella heitä ankarammin. Mutta he eivät hyväksyneet Leninin tunnuksia imperialistisen sodan muuttamisesta kansalaissodaksi ja maansa hallituksen tappiosta. Siitä huolimatta bolševikit pitivät välttämättömänä osallistua konferenssiin, koska se esiintyi sosiališoviniteja vastaan. Bolševikeille oli vierasta laholaisuus. He pitivät tarpeellisena toimia kaikkien väestökerrosten keskuudessa ja selittää itsepintaisen kärsivällisesti asennettaan. Suostuttuaan osallistumaan konferenssiin Lenin ei myötäillyt keskustalaisia, vaan arvosteli näiden horjuvuutta ja virheitä. Zimmerwaldin konferenssissa Lenin muodosti kahdeksanhenkisen vasemmistoryhmän, joka esitti oman päätöslauselmansa. Vasemmistoryhmästä tuli kaikkien johdonmukaisten kumousmiesten ja internationalistien keskus. Puolen vuoden kuluttua Sveitsissä Kienthalissa pidetyssä toisessa konferenssissa vasemmistolaiset muodostivat jo miltei kolmanneksen. Leninin tunnuksot raivasivat itselleen tien kansanjoukkoihin.

Bolševikit vallankumouksellisten joukkojen johdossa

Leniniläisen manifestin ajatuksia toteutettiin Venäjällä tarmokkaasti ja johdonmukaisesti.

Sotavuosina tsaarivalta aloitti ennen kuulumattomat terroritoimet bolševikkipuoluetta vastaan. »Pravda» oli lakkautettu jo sodan aattona. Koko bolševistinen lehdistö oli tukahdutettu. Puolueen tuhannet aktiivijäsenet oli teljetty vankiloihin. Tsaarin viranomaiset vangitsivat Valtakunnanduuman bolševikkiedustajat ja alkoivat heitä vastaan oikeudenkäynnin. Edustajat käyttäytyivät oikeudessa miehuullisesti. Koko maailma kuuli heidän kehotuksensa imperialistisen sodan muuttamisesta kansalaissodaksi. Laajat kansanjoukot kuuluivat heiltä totuuden sodasta. Bolševikkiedustajat tuomittiin karkotettavaksi elin-

Neljännän Valtakunnanduuman bolševikkiedustajat, jotka tsaarin oikeus tuomitsi karkotettavaksi elinkaudeksi Siperiaan heidän imperialistista sotaa vastustavien esiintymistensä vuoksi

kaudeksi Siperiaan. Heidän käyttäytymisensä oli esikuvana siitä, miten proletariaatin edustajien on toimittava porvarillisessa parlamentissa. Samaan aikaan kun Länessä sosialidemokraattien parlamenttiedustajat tukivat porvarillisia hallituksia sodassa ja monet heistä suostuivat noiden hallitusten jäseniksi, Venäjällä työläisten valitsemat bolševikkiedustajat pysyivät uskollisina sosialismin asialle.

Perustyötään bolševikit tekivät proletariaatin keskuudessa. He paljastivat hallituksen ja sen kanssa yhteistoiminnassa olleiden sosiališovininistien — menševikkien ja eserrien — tekoja, elvyttivät henkiin tsaarivallan hajottamia puoluejärjestöjä tehtaissa ja perustivat uusia. Puolue suuntasi taitavasti kansanjoukkojen vaikean aseman aiheuttaman tyytymättömyyden tsaarivaltaa vastaan, jonka syytä

olivat kaikki vitsaukset. Bolševikit johtivat lakkoja ja muuttivat ne poliittisiksi esiintymisiksi tsaarivaltaa vastaan. Puolue uskalsi harjoittaa vallankumouksellista propagandaa sotaväen keskuudessa, vaikka siitä uhkasi vaara joutua ammuttavaksi. Bolševikit nostattivat taisteluun talonpoikia. Puolueen sana kantautui kansallisten alueiden työtätekevien keskuuteen.

Kuten bolševikit olivat ennustaneet, tsaarivalta alkoi kärsiä tappioita rintamalla. Maan teollisen takapajuisuuden ja tsaarin virkamiesten lahjottavuuden vuoksi venäläiset sotamiehet joutuivat menemään taisteluun ilman patruunia eikä tykistölle riittänyt ammuksia. Kansa ja armeija näkivät nälkää maataloudessa ja liikenteessä vallitsevan rappiotilan vuoksi. Komentajien lahjattomuus oli yhtenä syynä armeijan kärsimisiin tappioihin. Kolmenkymmenen sotakuukauden kuluessa tsaarin Venäjän sotilaallinen mahti oli murrettu. Tsaari ja hänen ministerinsä osoittautuivat täysin kykenemättömiksi hallitsemaan maata. Vieläpä suurporvariston leiriin kuuluneet tsaarin liittolaisetkin käänsivät tsaarille selkensä ja alkoivat etsiskellä uutta ehdokasta valtaistuimelle. Ulkomaiden lähettiläät auttoivat Venäjän porvaristoa itsevaltiaan vaihdossa.

Tsaarivaltaa ei kuitenkaan voinut auttaa enää mikään. Tsaarin valtaistuin horjui. Näännytetty kansa nousi uudelleen taisteluun. Proletariaatti oli kansan johdossa. Sodan alussa 1914 oli 70 lakkoa, joihin osallistui 35 000 työläistä. Vuonna 1915 oli jo tuhat lakkoa ja niiden osanottajia 500 000. Kolmannen sotavuoden alkukuukausina oli 1500 lakkoa, joihin osallistui puolitoista miljoonaa työläistä. Se oli osoituksena vallankumouksen nopeasta lähenemisestä. Leniniläisen manifestin ennustama vallankumous oli muuttumassa tosiasiaksi.

**Lenin vallankumouso-
opin kehittäjänä** Nojaten maailmanhistorian antamiin opetuksiin ja kansainvälisen vallankumousliikkeen kokemukseen Lenin kehitti marxilaista sosialistisen vallankumouksen, maailmanvallankumouksen teoriaa.

Imperialismi joudutti sosialismin aineellisten edellytysten kypsymistä. Suurteollisuutta kehittäessään imperialismi oli luonut samanaikaisesti haudankaivajansa ja tehnyt heidät lujiksi. Proletariaatti oli kasvanut kaikkialla. Kansan etujen puolesta käymällään taistelulla se oli osoit-

tanut pystyvänsä liittämään yhteen kaikki pääoman sortoon tyytymättömät ainekset ja nostattamaan ne vallankumoukseen imperialismia vastaan, luokka- ja kansallisuussorron, kaikkien sortomuotojen hävittämiseksi.

Kansallinen vapausliike oli niin ikään voimistunut. Siirtomaiden ja epäitsenäisten maiden sorretut kansanjoukot totesivat Venäjän ensimmäisen vallankumouksen kokemuksen perusteella, että imperialismi voidaan kukistaa ainoastaan taisteltaessa yhdessä proletariaatin kanssa. Venäjän vallankumous herätti sorretut kansakunnat ja johdatti ne vapaustaistelun tielle. Maailmansodan rintamilla oli paljon siirtomaista kotoisin olevia sotilaita. He olivat kosketuksessa kumousmielisiin sotilaisiin, ja he opettelivat nykyaikaisten aseiden käyttöä. Sorrettujen kansojen parhaat edustajat osallistuivat yhteiseen taisteluun sortajia vastaan. Kansallisesta vapausliikkeestä tuli maailman vallankumousliikkeen osa.

Lenin opetti, että imperialismi on kansainvälinen voima ja sen pystyy voittamaan vain kansainvälinen vallankumouksellinen liike. Maailman imperialistien yhteisrintama vastaan oli asetettava kansainvälisen proletariaatin johtama työväenluokan kansainvälisen vallankumoustaistelun ja kansallisen vapausliikkeen yhteinen rintama. Vallankumouksellisen aloitteen tekijänä imperialismiin kukistamisessa on proletariaatti, joka suorittaa sosialistisen vallankumouksen.

Sosialistinen vallankumous ei ole kertataistelu, se ei tapahdu yhdellä kertaa ja yhdessä paikassa. Lenin arvosteli kärkevästi niitä, jotka käsittivät vallankumouksen noin alkeellisesti, ja teki pilaa heistä. Sosialistinen vallankumous tulee muodostumaan monista taisteluista ja kaikkien sorrettujen luokkien ja väestökerrosten esiintymisistä. Yhdessä proletariaatin kanssa esiintyvät talonpoikaisto, puoliproletaariset joukot ja kaupunkien pikkuporvariston huomattava osa. Ne kaikki ovat monopolien sortoa, tilanherrojen ja porvariston harjoittamaa sortoa, kansallisuussortoa ynnä muita sortomuotoja vastaan. Proletariaatin tehtävä on liittää yhteen nuo liikkeet ja suunnata ne yhteistä päämäärää — porvariston kukistamista ja sosialismin voittoa — kohti.

Kapitalistinen maailmanjärjestelmä kokonaisuudessaan on kypsynyt sosialistista vallankumousta varten. Imperia-

lismi on luonut objektiiviset edellytykset sosialismin toteuttamiselle. Maailmansota toi lukemattomia onnettomuuksia kansoille. Sodassa sai surmansa 10 miljoonaa ihmistä ja 20 miljoonaa tuli raajarikoksi. Sota osoitti työtätekeville, mihin oli johtanut monopolistien herruus. Sota oli imperialismin synnyttämä, se todisti kapitalismin yleisen kriisin alkaneeksi ja oli tuon kriisin ilmaus. Tuolle kriisille on leimallista, että kapitalismin poliittiset, taloudelliset ja ideologiset perustat heikkenevät jatkuvasti ja kapitalismi menettää kykynsä pitää kansoja hurrudessaan. Sota voimisti vuorostaan imperialismin kaikkia ristiriitoja. Se nopeutti kapitalismin kehitystä ja vaati äärettömän suuria uhreja työtätekeville. Euroopan sotaa käyvissä maissa kypsyi vallankumouksellinen tilanne. Tarvittiin rohkeaa kumouksellista aloitetta, jotta vallankumouksellinen tilanne olisi muuttunut vallankumoukseksi. Tuon aloitteen otti käsiinsä Venäjän proletariaatti.

Lenin kirjoitti Venäjän lähestyvistä vallankumouksesta, että se tulee olemaan luonteeltaan porvarillis-demokraattinen. Se ei kuitenkaan tule olemaan pelkkä vuosien 1905—1907 vallankumouksen toisinto. Tuon vallankumouksen tappiosta kuluneiden kymmenen vuoden aikana maa on taloudellisessa suhteessa kehittynyt. Proletariaatti on määrällisesti kasvanut. Se on tullut kokeneemmaksi. Talonpoikaisköyhälistön määrä on niin ikään kasvanut. Sen ja proletariaatin liitto on lujittunut. Maassa ovat kypsyneet edellytykset, jotka nopeuttavat porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehitystä sosialistiseksi.

Vuonna 1915 Lenin esitti ja perusteli tärkeän tieteellisen johtopäätöksen sosialismin voiton mahdollisuudesta ensi aluksi muutamissa tai yhdessä erillisessä maassa. Siihen asti marxilaiset olivat olleet sitä mieltä, että sosialistinen vallankumous voittaa ainoastaan siinä tapauksessa, että se suoritetaan samanaikaisesti kaikissa tai suurimmassa osassa kehittyneitä kapitalistisia maita. Tuo väite oli oikea sinä aikana, jolloin kapitalismi eli nousukauttaan. Mutta viimeisessä, imperialistisessa vaiheessaan kapitalismi on alkanut mädäntyä ja kuoleutua. Kapitalismin kehityksen epätasaisuus on suuresti voimistunut, se on muodostunut harppaukselliseksi ja katastrofaaliseksi. Nuo uudet ehdot tekivät sosialismin voiton mahdolliseksi yhdessä maassa. Katkaistuaan imperialismin kahleet ja voitettuaan yhdessä

maassa vallankumous päästää valloilleen maailman vallankumousliikkeen voimat. Leninin tekemät uudet johtopäätökset avasivat selvät näköalat kaikkien maiden vallankumoustaistelijoille.

Venäjän toinen porvarillis-demokraattinen vallankumous Venäjän työväenliikkeen vaikutuksesta tihenivät sotilaiden esiintymiset rintamalla. Kokonaiset rykmentit kieltäytyivät noudattamasta päällikköjensä määräyksiä. Tuhannet sotamiehet pakenivat rintamalta. Maa-seudulla kasvoi talonpoikien tyytymättömyys.

Helmikuussa 1917 Pietarin työläiset nousivat kapinaan. Heihin yhtyivät varuskunnan sotamiehet. Työläisten ja sotilaiden yhteinen rynnäkkö kaatoi itsevaltiuden. Romanovien suvun kolmesataa vuotta jatkuneesta tsaarivallasta oli tehty loppu. Kapinalliset muodostivat Pietarissa Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston. Armeija ja kansa tukivat Pietarin sankareita. Kaikkialla alettiin perustaa kansanvallan elimiä — työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostoja.

Työläiset ja sotilaat, jotka suurimmalta osaltaan olivat talonpoikia, voittivat. He eivät kuitenkaan saaneet koko voittoa, sillä neuvostojen rinnalle ilmaantui väliaikainen hallitus, porvariston ja kapitalistista taloutta harjoittavien tilanherrojen elin, jonka käsiin valta tosiasialisesti joutuikin.

Miten on selitettävissä, että työläiset ja talonpojat suorittivat vallankumouksen, mutta valta joutui porvariston käsiin? Vallankumous lakaisi pois tsaristisen väkivaltakoneiston. Venäjästä tuli vapaa maa. Miljoonat ihmiset yhtyivät heti poliittiseen toimintaan. Mutta Venäjällä oli vallitsevana talonpoikaisto, pikkuporvaristo. Vasta äsken poliittiseen elämään heränneet ja politiikkaan perehtymättömät kansanjoukot eivät vielä kyenneet arvioimaan tilannetta. Niiden käsityksen mukaan vallankumouksen voitto muutti sodan luonnetta, tsaarivallan kukistamisen jälkeen sota ei ollut enää imperialistista. Siinä ne erehtyivät tahattomasti. Porvaristo ja tilanherrat jatkoivat sotaa, vaikka tsaari olikin kukistettu. Sota oli edelleenkin imperialistista, epäoikeutettua.

Pikkuporvaristo tartutti joksikin aikaa katsomuksiaan tiettyyn työläiskerrostumaan. Sen vuoksi neuvostoihin tuli valituksi paljon pikkuporvariston edustajia — eseriä ja

Pietarin laitakaupungilla helmikuun vallankumouksen päivinä 1917

menševikkejä —, ja puolueeseen kuulumattomat edustajat kannattivat näitä suurimmalta osaltaan. Suurin osa neuvostoista joutui menševikkien ja eserrien johtoon. Pikku-porvarillisten puolueiden painostuksesta neuvostot luovuttivat vapaaehtoisesti vallan porvaristolle, ts. väliaikaiselle hallitukselle. Venäjällä muodostui kaksoisvalta: väliaikainen hallitus oli porvariston vallan elin ja neuvostot edustivat proletariaatin ja talonpoikien valtaa. Kaksoisvalta maassa ei voinut jatkua pitkälti.

Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksella oli suuri merkitys sekä Venäjälle että koko maailmalle. Se oli ensimmäinen sodan aikana tapahtunut vallankumous. Se näytti esimerkkiä kansainväliselle proletariaatille. Venäjän vallankumouksen vaikutuksesta voimistui työväenliike muissa maissa.

Helmikuun vallankumous hävitti Venäjällä itsevaltiusden, joka oli vuosisatojen aikana tukahduttanut kaikki kansanliikkeet. Bolševikkipuolueen toisessa edustajakokouksessaan 1903 kehittänyt minimiohjelma oli pääpiirteisään toteutettu. Lakaistuaan tieltään tsaarivallan bolševikkien johtama työväenluokka sai mahdollisuuden aloittaa

kamppailun maksimiohjelman toteuttamisesta, porvariston vallan kukistamisesta ja proletariaatin diktatuuriin pystyt-
tämisestä, kamppailun sosialismin puolesta.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous

**Tsaarivallan
kukistamisen
jälkeinen kausi**

Vallankumouksen suorittanut kansa odot-
ti rauhaa, leipää, maata ja vapaut-
ta. Väliaikainen hallitus ei kuiten-
kaan tahtonut tyydyttää työätekevien toiveita, mikä
johtui siitä, että se oli porvareiden ja tilanherrojen
hallitus ja puolusti näiden etuja. Väliaikainen hallitus jat-
koi sotaa. Se ei aikonutkaan parantaa työläisten elinoloja
ja esiintyi päättävästi 8-tuntista työpäivää vastaan, jonka
työläiset olivat saattaneet ilmoitusjärjestyksessä voimaan
useissa tehtaissa. Hallitus kieltäytyi ottamasta tilanherroil-
ta maata ja luovuttamasta sitä talonpojille. Porvarillinen
hallitus ei aikonutkaan antaa vapautta sorretuille kansoil-
le, se säilytti entisellään kansallisuussorron. Se ei edes
ilmoittanut itsevaltiuden kukistumisesta eikä julistanut
Venäjää tasavallaksi. Valtaan päästyään porvaristo ja ti-
lanherrat toivoivat palauttavansa tsaarin valtaistuimelle.

Vast'ikään vallankumouksen suorittanut, aseistautunut
kanssa olisi tietenkin pystynyt kukistamaan kapitalistit.
Neuvostot, jotka yhdistivät kansan valtaenemmistöä, oli-
sivat voineet ottaa käsiinsä koko vallan. Ne eivät kuiten-
kaan tehneet sitä, sillä neuvostoja johtivat eserrät ja men-
ševikit. Nyt eserristä ja menševikeistä oli tullut porvaril-
lisen hallituksen tuki, samoin kuin sota-aikana nuo puo-
lueet olivat saarnanneet luokkarauhaa ja kannattaneet hal-
litsevia luokkia. Ne tekivät sovinnon porvariston ja sen
hallituksen kanssa ja siitä saivat sovittelijain nimen.
Vuonna 1905 menševikit vastustivat sosialistien menoa val-
lankumoukselliseen hallitukseen, mutta nyt he kannattivat
vallankumouksenvastaista porvarillista hallitusta.

Eserrät ja menševikit selittivät joukoille, ettei näiden
pidä kiirehtiä rauhaa ja maata koskevien vaatimustensa
toteuttamista. »Odottakaa, kun kokoontuu perustava ko-
kous», he sanoivat, mutta eivät edes määränneet sen kool-
lekutsumisaikaa. Eserrät ja menševikit lupasivat ottaa val-
vontaansa hallituksen, mutta valvonnalla ilman valtaa ei

ole mitään merkitystä. Itse asiassa he puolustivat ja kannattivat porvarillisen hallituksen politiikkaa kaikessa. Sovittelijat jankuttivat, että Venäjä ei ole kypsynyt sosialismia varten, että sosialismille on edellytyksiä ainoastaan Lännen korkealle kehittyneissä kapitalistisissa maissa. He puolustivat kapitalismin säilyttämistä Venäjällä ja kehottivat vain hieman parantelemaan ja koristelemaan sitä.

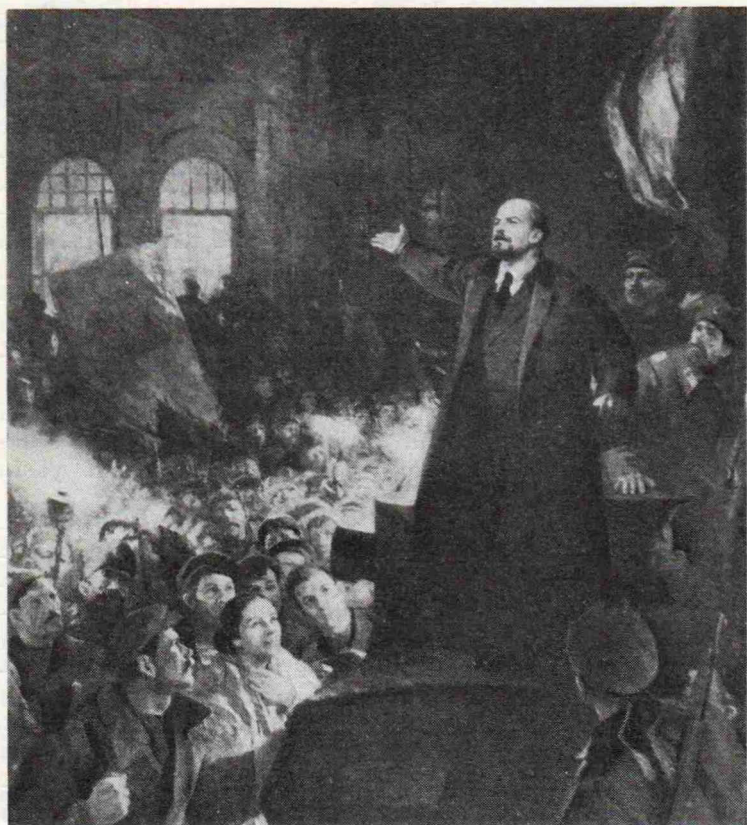
Venäjällä olivat olemassa kaikki objektiiviset edellytykset sosialismiin siirtymistä varten. Sitä paitsi sota, joka oli aiheuttanut rappiotilan ja tavattoman suuria menetyksiä, asetti kansalle kaksi vaihtoehtoa: oli joko edelleenkin jättävä kitumaan pääoman vallan alle tai annettava valta proletariaatin käsiin ja rynnättävä eteenpäin, uutta, sosialistista yhteiskuntaa luomaan.

Kansa ei ollut riittävän tietoinen voimastaan eikä ymmärtänyt kyllin hyvin, että sosialismi tuo pelastuksen. Kansan teki tietoiseksi ja sai ymmärtämään yksin bolševikkipuolue.

**Leninin laatima
sosialistiseen val-
lankumoukseen
siirtymisen
suunnitelma**

Helmikuun vallankumouksen voiton jälkeen bolševikkipuolue legalisoitui. Alkoivat ilmestyä »Pravda» ja muut bolševikkien lehdet. Bolševikkipuolueen toimihenkilöt pääsivät pois vankiloista ja palasivat karkotuspaikoilta. Monet heistä saapuivat pääkaupunkiin, Pietariin. Bolševikit menivät kansanjoukkojen keskuuteen ja kehottivat niitä viemään eteenpäin ja syventämään vallankumousta. Mutta maassa vallitseva tilanne oli mutkallinen, se johtui pääasiallisesti siitä, että samanaikaisesti oli olemassa kaksi vallanelintä: väliaikainen hallitus ja neuvostot. Puolueen oli saatava selvyys tilanteesta kehitelläkseen oikean taktiikan, uuden taistelusuunnitelman. Sen teki Lenin palattuaan Venäjälle maanpaosta.

Myöhään illalla 3. huhtikuuta 1917 Pietarissa asemakukon täytti tuhatlukuinen joukko. Leniniä vastassa olivat hänen ystävänsä ja toimintatoverinsa. Tehtaat olivat lähettäneet edustustonsa. Saapui Punaisen Kaartin osastoja (sitte nimitettiin tehtaille muodostettuja työläisten aseistettuja osastoja). Aseman edustalle rivistäytyivät sotilaat ja matruusit. Saapui myös panssariautoja. Riemuitseva väkijoukko tervehti mahtavin hurraa-hundoin Leniniä. Kansa kuunteli innostuneena johtajansa puhetta, jonka hän piti panssariauton päällä seisten. »Eläköön sosialistinen val-

Lenin pitää puhetta Pietarin työläisille, sotilaille ja matruuseille 3. huhtikuuta 1917, jolloin hän palasi maanpaosta

lankumous!» Lenin lausui puheensa päätteeksi hyväksymis- ja tervehdyshuutojen kajahtaessa.

Seuraavana päivänä, 4. huhtikuuta, Lenin selosti suunnitelmaansa puolueen johtohenkilöille. Kolmen päivän kulluttua Leninin selostuksen perusteet julkaistiin »Pravdas-sa». Niiden sisältö on lyhyesti seuraava.

Vallankumouksen ensimmäinen vaihe, jossa valta siirtyi porvariston käsiin, on päättynyt. On alkanut toinen vaihe,

jonka päätteeksi valta siirtyy proletariaatin ja sen liittolaisen, talonpoikaisköyhälistön käsiin. Porvarillis-demokraattinen vallankumous kehittyy väistämättömästi sosialistiseksi.

Miten puolueen on toimittava tuolla kaudella, millaista on sen taktiikka? Ennen kaikkea: ei mitään luottamusta porvarilliselle väliaikaiselle hallitukselle, ei mitään tukea sille. Se on paljastettava kansan edessä hallitukseksi, joka ei anna rauhaa eikä leipää, ei maata eikä vapautta. Kansa on saatava vakuuttumaan, että ainoastaan työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostot otettuaan käsiinsä koko vallan tekevät lopun sodasta, ottavat tilanherroilta maat talonpoikia varten ja hävittävät kansallisuussorron. Puolueen tunnuksena oli: »Kaikki valta neuvostoille».

Se ei ollut kehotus väliaikaisen hallituksen viipymättömään kukistamiseen. Silloin väliaikaista hallitusta ei vielä voitu kukistaa, koska neuvostot kannattivat sitä. Joukoille täytyi selittää, että neuvostojen on sanouduttava irti porvarillisesta hallituksesta ja otettava käsiinsä koko valta. Neuvostoissa oli edustettuna kansan enemmistö, ja neuvostojen puolella oli armeija. Jos neuvostot julistavat ottavansa käsiinsä koko vallan, ei kukaan pysty asettumaan niitä vastaan.

Sellainen vallanmuutos saattoi tapahtua rauhanomaisesti. Väliaikainen hallitus ei uskaltaisi käyttää sotilaallista voimaa kansaa vastaan eikä sillä ollutkaan tuota voimaa. Neuvostojen puolella taas oli kansan voima ja kannatus. Tällaisissa oloissa neuvostot voivat keskittää käsiinsä koko vallan turvautumatta aseelliseen taisteluun porvarillista hallitusta vastaan.

Mutta neuvostoissa olivat enemmistönä eserrät ja menševikit. Koko vallan siirtäminen neuvostoille ja eserräläis-menševistisen hallituksen muodostaminen eivät olisi muuttaneet noiden puolueiden olemusta: ne pysyisivät edelleenkin porvarismielisinä ja horjahtelisivat porvariston puoleen. Mutta se tapahtuisi jo uusissa oloissa. Porvaristolta olisi otettu valta pois. Porvarillinen valtiokoneisto ja sen kaikkivoipa virkakunta olisi hajotettu. Sen tilalle muodostettaisiin uusi neuvostojen pohjalle rakentuva valtiokoneisto. Eserrien ja menševikkien horjunta tapahtuisi neuvostoissa työtätekevien joukkojen nähden. Bolševikit arvostelisivat heitä ja osoittaisivat, että eserrien ja menševikkien

hallitus on kykenemätön ratkaisemaan vallankumouksen peruskysymykset. Joukot kääntäisivät selkänsä sovittelijoille ja luovuttaisivat neuvostojen johdon bolševikeille. Vallanmuutos yksinvaltaisten neuvostojen sisällä ja vallan siirtyminen proletariaatin käsiin, proletariaatin diktatuurin pystyttäminen olisi voinut tapahtua rauhanomaisesti.

Leninin suunnitelmassa oli hahmoteltu myös neuvostojen toimintaohjelma:

Kansainvälisten suhteiden alalla — taistelu yleisen demokraattisen rauhan solmimisen puolesta.

Talouselämän alalla — kaikkien pankkilaitosten kansallistaminen ja yhtenäisen kansallistamispankin perustaminen, suurmonopolioiden — sokeriteollisuus- sekä rauta- ja terästeollisuusmonopolioiden — kansallistaminen, tuotannon ja kaikkien tuotteiden jaon saattaminen neuvostojen valvontaan.

Maatalouden alalla — tilanherrojen maiden konfiskointi ilman mitään lunastusmaksuja ja kaikkien maiden kansallistaminen, ts. siirtäminen kansan omistukseen.

Kansallisuuspolitiikan alalla — tsaristisen »kansojen vankilan» hävittäminen, valtiolliseen eroamiseen ja itsenäisen valtion perustamiseen asti ulottuvan itsemääräämisoikeuden myöntäminen kaikille sorretuille kansoille. Tuon oikeuden myöntäminen ei merkinnyt sitä, että kaikkia kansakuntia kehoitettaisiin katkaisemaan viipymättä yhteytensä Venäjään. Se merkitsi, että jokaisen kansan on ratkaistava itse kohtalonsa koko yhteiskunnallisen kehityksen etuja sekä proletariaatin sosialismin puolesta käymän taistelun etuja silmällä pitäen. Lenin korosti, että vallankumouksen edut, työväenliikkeen edut vaativat eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten liittymistä yhteisiin poliittisiin, ammatillisiin, osuustoiminnallisiin ja valistusjärjestöihin. Vallankumouksen voiton takeena on eri kansallisuuksiin kuuluvien työläisten yhteinen puolue, proletariaatin yhtenäisyys.

Nämä toimenpiteet eivät merkinneet sitä, että sosialismi olisi saatettu voimaan viipymättä, ja se olisi ollut mahdollontakin. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen merkitsisi askelta kohti sosialismia.

Vain pieni ryhmä puolueen toimihenkilöitä esiintyi Leninin teesejä vastaan, se ei uskonut sosialistiseen vallankumoukseen ja yritti säilyttää yhteydet menševikkeihin. Huhtikuun lopulla kokoontui puolueen yleisvenäläinen kon-

ferenssi, joka vahvisti Leninin suunnitelman. Puolue lujitti nopeasti rivinsä konferenssin päätösten pohjalla. Se oli osoituksena puolueen yksimielisyydestä, poliittisesta kypsyydestä ja vallankumouksellisesta karaistuneisuudesta. Bolševikkipuolue levitti kansanjoukkojen keskuuteen Leninin ajatuksia.

Bolševikit selittävät joukoille aatteidensa oikeellisuutta

Tapahtumain kehitys osoitti puolueen määrittelemän suunnan oikeaksi. Venäjän työtätekevät juhlivat ensi kertaa avoimesti työn juhlaa, vappua. Juhlakokouksissa puhuttiin erittäin paljon rauhasta, tuosta ajankohtaisimmasta ja elintärkeästä asiasta. Bolševikit ehdottivat koko vallan siirtämistä neuvostoille, jotka pystyvät saamaan aikaan rauhan. Sanoissa bolševikkien vastustajat puolustivat rauhaa, muussa tapauksessa heitä ei olisi kuunneltu. Mutta sovittelijat, kadeteista (porvariston puolue) puhumattakaan, eivät ehdottaneet mitään konkreettisia toimenpiteitä, itse asiassa he jatkoivat sotaa.

Kokousten osanottajat hajaantuivat toivoen sodan vihdoin loppuvan. Mutta seuraavana päivänä lehdissä julkaistiin väliaikaisen hallituksen ulkoministerin tiedonanto siitä, että Venäjä on valmis jatkamaan sotaa yhdessä liittolaistensa kanssa. Useita tuhansia sotilaita riensi suuttumuksen vallassa vastalauseineen palatsille, jossa hallitus piti istuntoaan. Väliaikaisella hallituksella oli aikomus käyttää asevoimaa mielenosoittajia vastaan, mutta sillä ei sitä ollut. Sen onnistui ainoastaan järjestää Pietarin pääkadulla Nevskillä imperialistista politiikkaa puolustavien kannattajiensa pieni vastamielenosoitus. Vastaukseksi siihen kaduille kokoontui bolševikkien kutsusta yli satatuhatta työläistä vaatimaan koko vallan siirtämistä neuvostoille.

Hallitus alkoi horjua, mutta sen avuksi kiiruhtivat eserrät ja menševikit. Aluksi he kieltäytyivät menemästä väliaikaisen porvarillisen hallituksen jäseniksi peläten kansanjoukkojen paheksuntaa. Kun väliaikaista hallitusta uhkasi vaara mielenosoituksen jälkeen, niin sovittelijat suostuivat menemään sen jäseniksi, ts. kannattivat porvaristoa avoimesti. Kadetit, eserrät ja menševikit muodostivat koomushallituksen.

Vastalausemielenosoituksia pidettiin myös Moskovassa, Uralin kaupungeissa ja muissa teollisuuskeskuksissa. Mistä

nuo mielenosoitukset puhuivat? Pääkaupungin työläiset ja sotilaat tulivat vähitellen oman kokemuksensa nojalla vakuuttuneiksi siitä, että bolševikit ovat oikeassa. Bolševikit varoittivat, että väliaikaiseen hallitukseen ei saa luottaa, sillä se tahtoo sotaa eikä rauhaa. Bolševikit olivat oikeassa sanoessaan, että sovittelijat eivät ole sosialisteja. Niinpä eserrät ja menševikit menivät porvarilliseen hallitukseen ja pelastivat sen. Eserrille ja menševikeille käänsivät selkensä paitsi Pietarin valveutuneita työläisiä myös suuret työläis- ja sotamiesjoukot. Työläiset kutsuivat neuvostoista pois eserrä- ja menševikkiedustajia ja valitsivat heidän tilalleen todellisia kansan puolustajia — bolševikkeja. Pääkaupungin proletariaatti ja varuskunta alkoivat siirtyä bolševikkien puolelle.

Toisin kehittyivät asiat maan muilla alueilla ja rintamalla. Joskin bolševikkien vaikutus oli kaikkialla voimistunut, eserrien ja menševikkien vaikutus oli silti vielä valitsevana koko maassa. Sen osoitti työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostojen 1. yleisvenäläinen edustajakokous, joka pidettiin Pietarissa kesäkuussa 1917. Kokoukseen osallistui tuhatkunta edustajaa ja niistä oli bolševikkeja vain vähän enemmän kuin kymmenesosa. Eserrät ja menševikit kehottivat edustajia antamaan luottamuksensa väliaikaiselle hallitukselle. He todistelivat, että maata ei voida hallita muuten kuin liitossa porvariston kanssa. Yksi menševikkien johtajista sanoi: »Ei ole ainuttakaan puoluetta, joka suostuisi yksin ottamaan valtiiovallan käsiinsä.» Hiljennessä salissa kajahti silloin varma ääni: »Sellainen puolue on olemassa!» Sali hätkähti. Kaikki halusivat tietää, kuka oli rohjennut ottaa sellaisen vastuun. Se oli Lenin. Saatuaan puheenvuoron Lenin esitti bolševikkien ehdotukset kaiken vallan siirtämisestä neuvostoille. Leninin esiintyminen sai horjumaan monet edustajakokouksen rivijäsenet. Sovittelijat käyttivät hyväkseen äänten enemmistöä ja saivat kuitenkin vietyä läpi oman päätöslauselmansa, jossa hyväksyttiin liittoutuminen porvariston kanssa. Bolševikit päättivät osoittaa edustajakokoukselle, että sen ottama kanta ei vastaa työtätekevien mielialoja. Päätettiin, että Pietarissa pidetään kesäkuun 10. p:nä mielenosoitus.

Sovittelijat nostivat parjausjutun, että bolševikit hankkivat vallankaappausta. Edustajakokous kielsi mielenosoituksen aivan sen aattopäivänä. Miten piti menetel-

lä sellaisen tilanteen vallitessa? Ollako alistumatta edustajakokouksen päätökseen? Se olisi merkinnyt selkkausta neuvostojen kanssa. Vaiko alistua siihen? Mutta kaikki oli jo valmiina mielenosoitukseen, satoja tuhansia ihmisiä oli vaikea saada luopumaan esiintymisestä.

Puolueen Keskuskomitea päätti peruuttaa mielenosoituksen, niin vaikeaa kuin se olikin. Bolševikkien tavattoman suuresta arvovallasta puhui se seikka, ettei yksikään rykmentti eikä yksikään tehdaskollektiivi lähtenyt kaduille. Tehtaissa käyneet neuvostojen edustajakokouksen osanottajat näkivät, että työläiset pyrkivät kaduille ja olivat erittäin tyytymättömiä mielenosoituksen kiellon johdosta. Työläisten tyytymättömyyden kasvua peläten edustajakokous päätti järjestää mielenosoituksen 18. kesäkuuta ja esittää sen tunnukseksi kehotuksen osoittaa luottamusta väliaikaiselle hallitukselle.

Bolševikit kehottivat työläisiä osallistumaan mielenosoitukseen puolueen tunnuksin »Kaikki valta neuvostoille!». Noin 500 000 työläistä ja sotilasta lähti määräpäivänä kaduille. Valtaenemmistö kantoi bolševikkien tunnusia. Vain pienellä ryhmällä oli tunnus »luottamuksesta» väliaikaiselle hallitukselle. Se hukkui niiden mielenosoittajien paljouteen, jotka vaativat kaiken vallan siirtämistä neuvostoille. Pääkaupungin työväenluokka ja varuskunta ilmaisivat selvästi ja päättävästi tahtonsa: bolševikkien puolesta, porvarillista hallitusta ja sovittelijoita vastaan.

Hallitusta huolestutti yhä enemmän bolševikkien vaikutuksen kasvu. Porvariston johtomiehet päättivät turvautua koettuun keinoon vallankumouksen nousun ehkäisemiseksi: aloittaa hyökkäys rintamalla. Venäjän liittolaiset — Englanti, Ranska ja USA — vaativat niin ikään aktiivisten rintamatoimien aloittamista Saksaa vastaan. Porvaristo laskelmoi seuraavaan tapaan. Jos rintamahyökkäys onnistuu, niin hallituksen valta lujittuu ja silloin voidaan kansanliike tukahduttaa voimakeinoin. Jos taas hyökkäys epäonnistuu, niin syy voidaan vierittää bolševikkien niskoille, jotka sodanvastaisella esiintymisellään muka rappeuttavat armeijaa, ja puolue voidaan hävittää. Hyökkäys oli määrätty samaksi päiväksi kuin mielenosoituskin. Siten sovittelijat halusivat näyttää, että neuvostojen edustajakokous oli hyväksynyt hyökkäyksen.

Kaksoisvallan loppu

Kesäkuun 18. päivänä, jolloin koko työtätekevä Pietari osoitti mieltään hallitusta ja sotaa vastaan, sen samaisen hallituksen käskystä sotilaat lähetettiin hyökkäykseen rintamalla. Hyökkäys oli valmisteltu huonosti. Se oli ilmeistä seikkailua, ja hyökkäys epäonnistui. Vihollinen siirtyi vastahyökkäykseen, valloitti alueita, kaappasi ampumatarvikkeita ja vankeja. Noiden väliaikaisen hallituksen katalien toimenpiteiden johdosta Venäjä menetti 60 000 miestä kaatuneina ja haavoittuneina.

Heti kun Pietariin saapui tieto hyökkäyksen epäonnistumisesta, porvaristo ryhtyi toteuttamaan hankettaan: porvariston ja sovittelijain lehdet alkoivat meluta yhteen ääneen, että sodanvastaisella propagandallaan bolševikit olivat torpedoineet hyökkäyksen. Kadetit ilmoittivat eroavansa hallituksesta. Heillä oli tarkoituksenaan pelotella eserrien ja menševikkien johtomiehiä sillä, että nämä jäävät yksinään vallanohjiin, elleivät suostu kadettien sanelemin ehdoin vallankumouksen tukahduttamiseen.

Työläiset ja sotilaat liikehtivät pääkaupungissa. Väliaikainen hallitus ei piitannut heidän kesäkuun mielenosoituksessa ilmaisemastaan tahdosta, vaan jatkoi omaa politiikkaansa. Kansanjoukkojen syvä tyytymättömyys puhkesi esille vaistonvaraisesti: kaupunkiin majoitetun konekiväärirykmentin sotamiehet päättivät järjestää aseellisen mielenosoituksen hallitusta vastaan. Sotamiehet lähettivät edustajiaan tehtaisiin ja varuskunnan rykmentteihin ehdotuksin yhtyä mielenosoitukseen. Heille luvattiin tukea kaikkialla.

Bolševikkipuolue vastusti mielenosoitusta. Oli vielä aikaista nousta kukistamaan hallitusta, sillä maassa eivät olleet kypsyneet edellytykset. Pääkaupungissa oli riittävästi voimia, jotta valta olisi voitu ottaa, mutta sitä ei olisi saatu pidetyksi, koska kansan enemmistö maassa ja sotamiehet rintamalla luottivat vielä hallitukseen ja sovittelijoihin ja olisivat yhteisvoimin nousseet kapinallisia vastaan. Puolue kehotti joukkoja luopumaan esiintymisestä. Kiihtyneiden joukkojen hillitseminen osoittautui kuitenkin mahdottomaksi, kaikki halusivat mielenosoitusta.

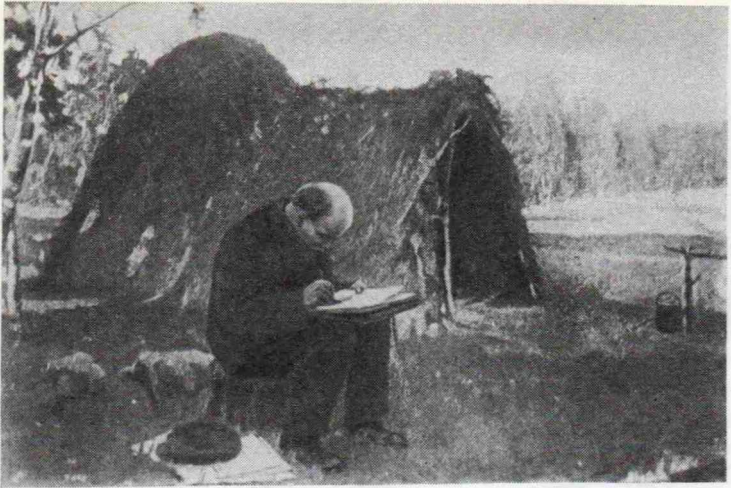
Mielenosoituksen jättäminen johtoa vaille olisi merkinnyt joukkojen johdattamista porvariston ansaan, sillä porvaristo vain odottikin joukkojen järjestymätöntä esiinty-

4. heinäkuuta 1917 sotaväki hajotti porvarillisen väliaikaisen hallituksen määräyksestä rauhallisen mielenosoituskulkeen Pietarissa

mistä ampuakseen niitä. Puolueen Keskuskomitea päätti asettua mielenosoituksen johtoon muuttaakseen sen rauhalliseksi ja järjestyneeksi.

4. heinäkuuta yli 500 000 ihmistä lähti mielenosoitukseen tunnuksenaan »Kaikki valta neuvostoille!». Mielenosoittajia suojelivat vastavallankumouksellisten hyökkäyksiltä Punaisen Kaartin, vallankumouksellisten merimiesten ja sotilaiden osastot. Porvaristolla sekä eserrien ja menševikkien johtomiehillä oli ilmeiset aikomukset ampukea mielenosoittajia saadakseen lyödyksi vallankumouksen perusvoimat. Rintamalta tuodut sotajoukot tulittivat työläisiä ja merimiehiä. Hallituksen sotilasosastot hajottivat »Pravdan» toimituksen ja tuhosivat työläisten varoilla hankitun kirjapainon. Junkkerien (upseerikoulun oppilaiden) erikoisosasto sai tehtäväksi etsiä ja surmata Leninin. Hänen asunnossaan suoritettiin kotietsintä. Mutta puolue kätki Leninin, hän joutui taas samoin kuin tsaarivallan aikaan siirtymään maan alle. Hallitus ryhtyi laajoihin rankaisutoi-

Väliaikaisen hallituksen vainoamana Lenin piileskeli Pietarin lähetyillä ja oleskeli majassa Razliv-järven takana

miin. Monet tunnetut bolševikit vangittiin. Työläisiltä takavarikoitiin aseet. Mielenosoitukseen osallistuneet rykmentit riisuttiin aseista. Kumousmieliset sotamiehet lähetettiin rintamalle. Armeijassa otettiin uudelleen käyttöön kuolemantuomio. Tuhansia sotilaita, jotka kieltäytyivät tottelemasta määräyksiä, vangittiin. Monet heistä ammuttiin.

Koko valta siirtyi porvariston käsiin.

**Puolueen suuntaus
kapinaan**

Muuttuneessa tilanteessa bolševikkien aikaisempi taktiikka ei enää vastannut uusia olosuhteita. Uuden taktiikan määritteli puolueen 6. edustajakokous, joka kokoontui elokuussa Pietarissa. Edustajakokous työskenteli puolittain salaisesti. Useita kertoja jouduttiin muuttamaan istuntopaikoja, ettei hallitus olisi vanginnut edustajia.

Leniniä ei ollut edustajakokouksessa. Hän oleskeli kaupungin ulkopuolella Razliv-järven takana piilossa väliaikaisen hallituksen etsiviltä. Tosiasiallisesti Lenin kuitenkin johti edustajakokousta. Hänen neuvonsa ja ohjeensa olivat edustajakokouksen päätöslauselmien pohjana.

Kaksoisvalta oli päättynyt, kaikki valta oli siirtynyt sotakiihkoilijoiden käsiin, tilanteen herrana oli porvarillinen hallitus. Näin Lenin määritteli maassa vallinneen poliittisen tilanteen. Proletariaatti ei enää voinut ottaa valtaa rauhallisin keinoin. Se voitiin ottaa vain voimalla, kukistamalla vastavallankumouksellinen hallitus.

Tunnus »Kaikki valta neuvostoille» ei myöskään vastannut uutta tilannetta. Neuvostoista oli tullut porvarillisen hallituksen lisäke. Eserrä- ja menševikkijohtajat olivat tahrineet kätensä ammuttujen työläisten ja sotamiesten vereen. Voitiinko edes puhua vallan siirtämisestä pyöveleille? Tästä ei kuitenkaan seurannut johtopäätös, että puolue olisi kieltäytynyt toimimasta neuvostoissa. Lenin selitti, että bolševikit kannattavat edelleenkin vallan siirtämistä neuvostoille, mutta ei nykyisille, vaan vallankumousta turmioon viejistä puhdistetuille neuvostoille. Edustajakokous kehotti bolševikkeja jäämään neuvostoihin ja vieläpä voimistamaan toimintaansa niiden valloittamiseksi bolševikien puolelle.

Edustajakokous otti *suunnan aseelliseen kapinaan*. Se ei tarkoittanut kapinan aloittamista heti. Kapina voitiin aloittaa vasta sitten, kun olivat kypsyneet edellytykset, kun vallankumous oli uudestaan nousuvaiheessa ja kansanjoukot olivat vakuuttuneet päättävien toimien välttämättömyydestä.

Edustajakokous vahvisti puolueen taloudellisen toiminnan ohjelman, joka oli muotoiltu Leninin huhtikuun teeseissä. Päätöslauselmassa sanottiin, että Venäjän talous on syöksymässä kuiluun. Kansalla ei ole jalkineita eikä vaatteita. Työätekevät näkevät nälkää. Rintamalla sotamiehet kärsivät ruoan vähyyttä. Rahan arvo laskee katastrofaalisesti. Riippuvuus ulkomaisesta pääomasta on voimistunut. Ulkomaiset imperialistit käyttäytyvät Venäjällä samoin kuin ovat tottuneet käyttäytymään siirtomaissaan. Suuri maa on vaarassa joutua imperialististen valtojen pirstomaksi. Maan voi pelastaa ainoastaan porvarillisen hallituksen, sotaa ja nälänhätää tuoneen hallituksen kukistaminen, vallan siirtäminen proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön käsiin. Vain tämä valta kykenee estämään katastrofin, jälleenrakentamaan kansantalouden ja kehittämään maata edelleen.

Kuudennessa edustajakokouksessa puolueeseen hyväk-

syttiin Trotskin johtama ryhmä. Se tunnusti Leninin kannan oikeaksi ja lupasi taistella puolueen aatteiden puolesta. Eivät kaikki puolueeseen hyväksytyt silti täyttäneet lupauksiaan, etenkin Trotski, joka piakkoin aloitti uudeleen puolueenvastaisen kamppailunsa.

Edustajakokous kehotti puoluetta laajaan joukkotoimintaan työläisten, sotilaiden, talonpoikien, nuorison ja naisten keskuudessa. Edustajakokous osoitti manifestinsa koko kansalle kutsuen kartuttamaan voimia porvariston diktatuurin kukistamista sekä proletariaatin ja talonpoikaisköyhälistön diktatuurin pystyttämistä varten.

Edustajakokouksen päätösten innoittamat edustajat matkustivat eri puolille maata valmistelemaan kansanjoukkoja ratkaiseviin otteluihin.

Porvaristo aloitti kansalaissodan

Kaapattuaan käsiinsä koko vallan maassa porvaristo päätti nujertaa bolševikit ja hajottaa myös neuvostot. Porvariston johtomiehet puhuivat avoimesti vanhan järjestelmän palauttamisesta. Eräs miljonääri kehotti ennen kuulumattoman julkeasti kuristamaan vallankumouksen nälän luisevin kourin. Tuo kehotus tarkoitti tehtaiden sulkemista ja työläisten heittämistä kadulle. Yrittäjät toimivat kehotuksen mukaisesti: satoja tuhansia työläisiä jäi työttömäksi. Työläisperheet joutuivat nälänhätään.

Luullen murtaneensa proletariaatin vastarinnan ja heikentäneensä rankaisutoimillaan bolševikkipuolueen, vastavallankumoukselliset voimat päättivät luovuttaa vallan sotilasdiktatuurille ja antaa hänen tehtäväkseen hävittää kaikki vallankumouksen saavutukset ja palauttaa Venäjälle itsevaltius. Venäjän porvaristo ja ulkomaiset imperialistit sopivat armeijan ylipäällikön kenraali Kornilovin ehdokkuudesta hallitsijaksi. Elokuun lopulla Kornilov marsitti rintamalta Pietariin ratsuväkiarmeijakunnan ja eräitä muita osastoja. Upseerit kehuskelivat: »Mennään hajottamaan neuvostoja.»

Kenraalien salaliittoon osallistui väliaikainen hallitus ja sen puheenjohtaja eserrä Kerenski. Nähtyään vastavallankumouksen mittavuuden sovittelijat käsittivät, että kenraalit eivät rajoitu hirttämään yksin bolševikkeja, vaan saman tien nujertavat myös eserrät ja menševikit. Kerenski säikähti. Vakuututtuaan, että joukot nousevat Kornilovia vastaan puolustamaan vallankumousta, Kerenski alkoi pyy-

tää apua. Eserrät ja menševikit yrittivät uskotella, että Kornilov on tulossa väliaikaista hallitusta kukistamaan, ja kehittivät puolustamaan sitä.

Lenin oli maanalaisena. Hän seurasi tarkasti vastavallankumouksen hankkeita ja sovittelijain vehkeilyjä. Oli tietenkin taisteltava päättävästi kenraalien vastavallankumouksellista esiintymistä vastaan, mutta Kerenskin hallituksen puolustaminen olisi ollut eduksi vastavallankumoukselle. Lenin kehotti noudattamaan joustavaa taktiikkaa: nostamaan joukot Kornilovia vastaan, mutta ei väliaikaisen hallituksen puolustamiseksi, vaan päinvastoin paljastamaan sen osallisuuden ja syyllisyyden kenraalien kapinaan.

Bolševikkien kutsusta kansanjoukot nousivat yksimielisesti tukahduttamaan kenraalien kapinaa.

Kaikkialla muodostettiin nopeasti Punaisen Kaartin osastoja. Pietarin punakaartilaiset ja vallankumoukselliset sotilaat marssivat kaupungin edustalle lyödäkseen takaisin kornilovilaisten hyökkäyksen. Ratsuväkiarmeijakunta saatiin pysäytetyksi. Sotilaille selitettiin kenraalien hankkeita, ja he kieltäytyivät alistumasta upseerien määräyksiin. Väliaikainen hallitus oli pakotettu vangitsemaan Kornilovin ja hänen lähimmät apurinsa. Porvariston aloittama kansalaissota epäonnistui. Toivuttuaan pelostaan sovittelijat tekivät uudet lehmäkaupat porvariston kanssa estääkseen vallankumouksen kehityksen: Kerenski muodosti uuden kokoomushallituksen, johon kadetit tulivat mukaan. Tuo viimeinen hallitus ei kuitenkaan pysynyt pystyssä kauan.

Aseellisen kapinan valmistelu

Neuvostot elpyivät Kornilovia vastaan käydyin taistelun kulussa. Elokuun 31. pnä Pietarin Neuvosto hyväksyi bolševikkien päätöslauselman vallan siirtämisestä neuvostoille. Syyskuun 5. pnä Moskovan Neuvosto hyväksyi samanlaisen päätöslauselman. Toinen toisensa jälkeen neuvostot seurasivat Pietarin ja Moskovan esimerkkiä. Helmikuun vallankumouksen jälkeisellä kaudella Venäjän työtätekevät joukot olivat tulleet näkemään vallanohjissa kaikki poliittiset puolueet, paitsi bolševikkeja. Ne olivat kokeneet nahoissaan porvaristoa edustaneiden kadettien vallan, ne olivat tulleet tuntemaan kadettien, eserrien ja menševikkien muodostaman kokoomuksen vallan. Jo siihen aikaan, kun eserrät ja menševikit olivat enemmistönä neuvostoissa, kan-

sanjoukot vakuuttuivat kokemuksestaan, että nuo puolueet hierovat sovintoa porvariston kanssa. Vallankumouksen kulussa nuo puolueet kärsivät vararikon. Ne antoivat ilmi vihansa vallankumousta kohtaan ja kieltäytyivät antamasta kansalle rauhaa, leipää, maata ja vapautta. Työätekevät joukot käänsivät selkensä sovittelijapuolueille.

Sovittelijain taktiikan epäonnistuminen vaikutti tuntuvasti noiden puolueiden hajoamiseen. Helmikuun vallankumouksen jälkeen, jolloin pikkuporvarillinen aalto nosti eserrät ja menševikit valtaan, heidän puolueensa alkoivat kasvaa nopeasti. Niissä oli satoja tuhansia jäseniä. Vallankumouksen kulussa laajat joukot saivat yhä selvemmän käsityksen sovittelijapuolueiden olemuksesta, ja niiden kasvu lakkasi. Noiden puolueiden rivijäsenet, joissa eserrä- ja menševikkijohtajien porvariston kanssa harjoittama yhteistoiminta herätti suuttumusta, alkoivat jopa erota puolueesta.

Kornilovin kapinan kukistamisen jälkeen sovittelijapuolueiden hajaannus voimistui. Vuoden 1917 syksyyn mennessä eserräpuolue hajosi. Talonpoikaiston sisällä voimistui luokkataistelu. Kulakit pelkäsivät vallankumousta ja tukivat porvariston hallitusta. Kulakkien etuja ilmensivät oikeisto-eserrät, jotka lähettivät edustajansa porvarilliseen hallitukseen. Laajat talonpoikaisjoukot kääntyivät jyrkästi vallankumouksen puoleen. Siitä olivat osoituksena maassa puhjenneet talonpoikaiskapinat. Huomattava osa eserräpuolueesta teki pesäeron oikeistolaisista, jotka olivat petäneet talonpoikien edut, ja muodosti itsenäisen vasemmitoeserrien puolueen. Se kuvasti talonpoikaistossa tapahtunutta käännettä. Uusi puolue ryhtyi yhteistoimintaan bolševikkien kanssa vallankumouksen peruskysymyksessä, valan siirtämisessä neuvostoille.

Menševikkipuolue oli niin ikään hajoamistilassa. Siitä erkani ryhmä, joka nimitti itseään internationalisti-sosialidemokraateiksi. Sekin kallistui yhteistoimintaan bolševikkien kanssa.

Bolševikeista tuli arvovaltaisin ja vaikuttavin voima maassa. Työläiset ja sotilaat alkoivat häätää neuvostoista eserrä- ja menševikkiedustajia, jotka eivät olleet luottamuksen arvoisia. Näiden tilalle valittiin bolševikkeja, jotka olivat todistaneet olevansa johdonmukaisia kansan etujen puoltajia. Neuvostot alkoivat muuttua bolševikkivoit-

toisiksi, bolševikkijohtoisiksi. Bolševikkipuolueesta tuli työväenluokan, kaikkien työtätekevien vallankumouksellisen taistelun yleisesti tunnustettu johtaja.

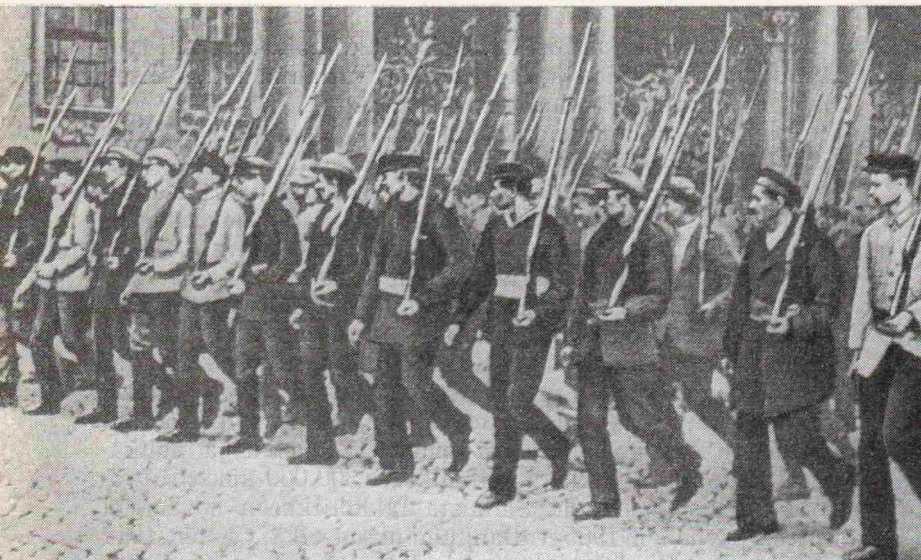
Alkoi uusi vallankumouksen nousu, jota puolueen 6. edustajakokous oli ennustanut ja jota bolševikit olivat valmistelleet. Päivän tunnuksena oli taas »Kaikki valta neuvostoille!». Mutta nyt se oli kapinatunnus, väliaikaisen hallituksen aseelliseen kukistamiseen tähtäävä tunnus.

Syyskuun puolivälissä Lenin lähetti kaksi kirjettä Keskuskomitealle sekä Pietarin ja Moskovon komiteoille kehoittaen puoluetta järjestämään aseellisen kapinan. Tilanne oli kypsytynyt kapinaa varten. Koko maassa alkoi voimakas lakkoliike. 700 000 rautatieläistä keskeytti työn vaatien elinolojen parannusta. Hallitus tuskin ehti tyynnyttää rautatieläisten lakon, kun alkoi metallityöläisten ja nahka-alan työntekijäin lakko. Sen jälkeen 300 000 tekstiilityöläistä julisti yleislakon. Sellaista lakkoliikkeen nousua ei ollut edes vuoden 1905 vallankumouksen eikä vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen kaudella. Vanhaa maailmaa vastaan kohdistetun rynnäkönn edellä lakoille ei ollut leimallista ainoastaan suuri osanottajamäärä, monin paikoin työläiset häätivät pois isännät ja ottivat tehtaat haltuunsa. Proletariaatin taistelu kärjistyi. Työväenliikkeen eteen nousi välittömästi kysymys vallasta.

Talonpoikien taistelun luonne oli niin ikään muuttunut. Työtätekevät talonpojat ymmärsivät, että tilanherrat tukevat kenraali Kornilovia. Jos kornilovilaiset pääsevät voitolle, niin talonpojat eivät saa enempää vapautta kuin maatakaan. Talonpojat alkoivat häätää tilanherroja, ottivat haltuunsa heidän maitaan, työkalustoaan ja karjaansa, hättivät heitä kartanoistaan sytyttämällä ne tuleen. Talonpoikaisliike kasvoi koko maassa avoimeksi sodaksi tilanherroja vastaan.

Rintamalla sotilaiden tyytymättömyys ilmeni siten, että he kieltäytyivät joukoittain tottelemasta väliaikaisen hallituksen määräyksiä ja ryhtyivät kapinoimaan.

Työtätekevien liikkeessä oli tapahtunut muutoksia myös kansallisilla alueilla — Ukrainassa, Valko-Venäjällä, Keski-Aasiassa, Taka-Kaukasiassa. Vakuututtuaan siitä, että »oma» kansallinen porvaristo pelkää vallankumousta ja pyrkii liittoutumaan koko Venäjän vastavallankumouksellisten voimien kanssa, kansallisten alueiden työtätekevät liittyi-

Punaisen Kaartin osasto Pietarin kaduilla

Rintamalla sotamiehet kannattivat vallan siirtämistä neuvostoille

vät kiinteämmin Venäjän työväen- ja talonpoikaisliikkeen kanssa yhteisrintamaksi. Useilla kansallisilla alueilla oli käynnissä kärkevä taistelu, joka kehkeytyi kapinoiksi. Taškentissa (Keski-Aasiassa) puhkesi työtätekevien joukkojen kapina porvarillista väliaikaista hallitusta vastaan. Siihen osallistui sekä uzbekkeja että venäläisiä.

Kansainvälinen tilanne oli muuttunut. Venäjän vallankumous kehittyi taustanaan maailmansota. Imperialistiset saalistajat olivat tarrautuneet toisiinsa kouristuksenomaisesti eivätkä voineet sopia tuolloin rauhasta ja rynnätä vallankumouksellisen Venäjän kimppuun. Venäjän vallankumous sekä Venäjän ja Saksan rintamalla vallinnut tietty hiljaisuus antoivat Saksalle vieläpä mahdollisuuden heittää osan sotavoimistaan länsirintamalle Ranskaa ja Englantia vastaan ja saavuttaa osittaisia menestyksiä. Se antoi Saksan imperialisteille toivoa pikaisesta voitosta. Toisaalta taas keväällä 1917 USA yhtyi sotaan Englannin ja Ranskan puolella. Ententen voimat kasvoivat ja sekin uskoi voittavansa sodan.

Sodan loppua ei edes näkynyt. Sodan näännyttämät ja sodasta kärsimään joutuneet kansanjoukot eivät tahtoneet sen jatkuvan. Sotilaiden suuttumus kasvoi. He saivat tietoonsa, tosin suurten vaikeuksien kautta, totuuden Venäjän vallankumouksesta, bolševikeista ja Leninistä. Muiden maiden työläiset ja sotilaat suhtautuivat myötätuntoisesti Venäjän työtätekeviin, olivat ylpeitä heistä ja valmistautuivat seuraamaan heidän esimerkkiään. Heidän oli tosin vaikeampaa suorittaa vallankumous. Yhdessäkään maassa ei ollut niin rohkeaa ja päättäväistä, kokenutta vallankumouksellista puoluetta, jollainen oli Venäjän bolševikkipuolue. Mutta kansan kärsivällisyys oli loppunut kaikkialla, ja liikehdintä voimistui. Syksyllä 1917 Saksan laivastossa puhkesi kapina. Kaikki viittasi siihen, että toisissakin maissa on kypsässä vallankumous.

Sillä aikaa Venäjän vallankumouksen voimat valmistautuivat ratkaisevaan otteluun. Väliaikainen hallitus oli hädissään. Se kokosi kuumeisesti voimia vallankumouksen tukahduttamista varten, valmisteli toista »kornilovilaiskapinaa». Torjuakseen vallankumouksen se oli valmis jopa luovuttamaan saksalaisille kumouksellisen Pietarin, maan pääkaupungin.

Vallankumouksen pystyivät pelastamaan vain proleta-

riaatti ja talonpoikaisköyhälistö häätämällä petturihallituksen ja ottamalla vallan omiin käsiinsä.

Lenin saapui salaa pääkaupunkiin johtaakseen kapinan valmistelua. Lokakuun 10. p:nä 1917 pidettiin Keskuskomitean istunto, jossa Lenin teki selostuksen kapinan aloittamisen välttämättömyydestä. Keskuskomitea hyväksyi Leninin laatiman päätöslauselman siitä, että kapina on väistämätön ja täysin kypsytynyt. Kaikkia puoluejärjestöjä kehoitettiin pitämään ohjeenaan päätöstä kapinasta, pitämään ratkaisevana perustehtävänänsä kapinan järjestelyä sekä sen kannalta käsittelemään ja ratkaisemaan kaikki käytännön kysymykset.

Tuota päätöslauselmaa vastaan esiintyi vain kaksi Keskuskomitean jäsentä, Kamenev ja Zinovjev. He eivät uskooneet sosialistisen vallankumouksen voittoon ja olivat samaa mieltä kuin menševikitkin, että Venäjä ei ole kypsä sosialismia varten. Keskuskomitea hylkäsi halveksien pelkureiden ja epäuskoisten mielipiteet. Keskuskomitean päätöslauselmasta tuli puolueen toimintaohje. Keskuskomitea valitsi jäsenistään kapinan johtoa varten puolueen sotilaallisen vallankumouskeskuksen.

Pietarin Neuvoston yhteyteen muodostettiin kapinan käytännöllisen järjestelyn elin — Sotilaallinen Vallankumouskomitea. Sen kokoonpanoon kuului bolševikkeja, vasemmistoieseriä ja puolueeseen kuulumattomia vallankumousmiehiä. Sotilaallinen Vallankumouskomitea mobilisoi vallankumouksen voimat, ennen kaikkea Punaisen Kaartin osastot. Itämeren laivasto oli kokonaisuudessaan vallankumouksen puolella. Pietarin varuskunnan rykmentit olivat valmiit esiintymään Sotilaallisen Vallankumouskomitean kutsusta. Oli kehitelty kapinasuunnitelma, jonka pohjana olivat Leninin antamat ohjeet.

Lenin valitsi tarkasti kapinan aloittamishetken, sen piti alkaman aivan kohta. Mutta petturit antoivat odottamattoman iskun selkään. Kärsittyään tappion Keskuskomiteassa Kamenev ja Zinovjev tekivät häikäilemättömän petturiteon. He julkaisivat ei-bolševistisessä lehdessä ilmoituksen, jossa sanoivat olevansa puolueen kapinaa koskevaa päätöstä vastaan. Vihollinen sai tietää salaisista kapinavalmisteluista. Lenin kirjoitti Keskuskomiteaan, että bolševikkien rivit on puhdistettava pettureista, ja vaati kummankin pikaista erottamista puolueesta. Keskuskomi-

tea eristi vallankumouksen rikkurit ja kielsi heiltä oikeuden esiintyä puolueen nimissä.

Sosialistisen vallankumouksen voitto Lenin vaati jatkamaan valmisteluja, luojittamaan kapinan taisteluosastoja ja tarkistamaan suunnitelman. Vallankumouksen keskus, kapinan päätukikohta oli Pietari, maan pääkaupunki. Sotilaallinen Vallankumouskomitea pyrki saamaan vallankumouksen puolelle kaikki varuskunnan osastot. Rykmentteihin lähetettiin komissaarit, joiden tehtävänä oli ottaa johto käsiinsä ja kieltäytyä täyttämästä komentajiston määräyksiä, ellei niitä ollut allekirjoittanut Sotilaallinen Vallankumouskomitea. Sotilaspiirin esikuntaan lähetettiin myös komissaarit. Varuskunta siirtyi täydellisesti Sotilaallisen Vallankumouskomitean alaiseksi. Ratkaisun hetki läheni.

Silloin Trotski teki palveluksen väliaikaiselle hallitukselle. Helmikuun vallankumoukseen saakka Trotski oli käynyt yhdessä menševikkien kanssa mitä halpamaisinta kamppailua Leniniä, bolševikkeja vastaan. Helmikuun vallankumouksen jälkeen hän päätti liittyä bolševikkipuolueeseen nähtyään sen arvovallan kasvaneen joukkojen silmissä. Puolueen 6. edustajakokous hyväksyi Trotskin ja hänen kannattajansa puolueeseen. Hänet valittiin puolueen Keskuskomiteaan, ja hänelle luotettiin Pietarin Neuvoston puheenjohtajan toimi. Mutta Trotski ei ollut muuttanut katsumuksiaan eikä hyväksynyt bolševismin leniniläisiä periaatteita. Tuona vallankumoukselle ratkaisevana hetkenä hän oli ajaa karille aseellisen kapinan eräällä vastuuttomalla ilmoituksellaan. Esiintyessään Pietarin Neuvoston istunnossa Trotski vaati, että kapinaa lykättäisiin neuvostojen 2. edustajakokouksen avaamiseen saakka, joka oli määrätty lokakuun 25. päiväksi. Tästä ilmoituksesta väliaikainen hallitus sai tietää, että kapina voi tapahtua 25. lokakuuta. Se päätti yllättää bolševikit ja alkoi koota voimia hyökkäystä varten.

Lenin varoitti, että kapinaa ei saa missään tapauksessa lykätä neuvostojen 2. edustajakokoukseen asti. Hänen ohjeensa mukaisesti aseellinen kapina aloitettiin 24. lokakuuta. Edeltäkin laaditun suunnitelman mukaan vallattiin rautatieasemat, posti- ja lennätinlaitos, hallitusvirastot ja saartettiin Talvipalatsi, jonne väliaikainen hallitus oli asetunut. Vallattiin Valtionpankki, ja siten välttyttiin Pariisiin

Talvipalatsin valtaus

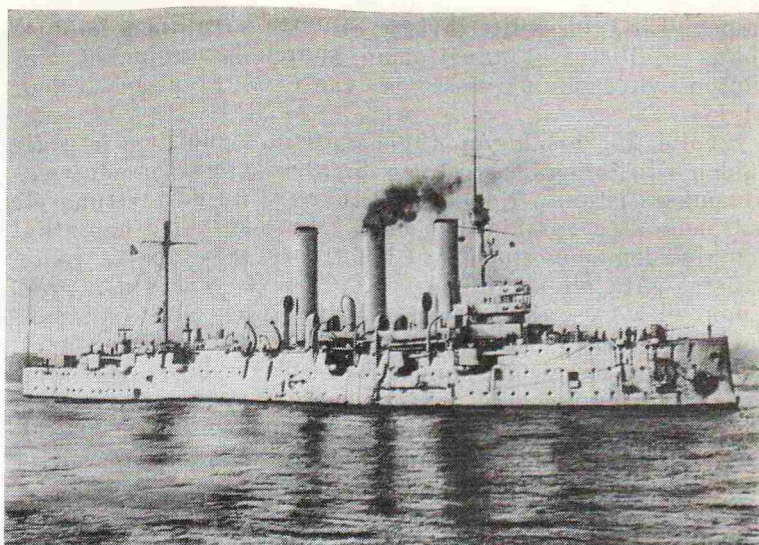
Kommuunin virheeltä, sillä se ei ollut rohjennut kajota pankkiirien kalleuksiin. Lokakuun 25. päivän aamuun mennessä aseellinen kapina oli voittanut. Kello 10 aamulla Lenin kirjoitti julistuksen väliaikaisen hallituksen kukistamisesta ja vallan siirtymisestä Pietarin Neuvoston elimen, Sotilaallisen Vallankumousskomitean käsiin.

Kukistettu väliaikainen hallitus kätkeytyi Talvipalatsiin. Se toivoi yhä vielä apua rintamalta, jonne Kerenski oli paennut salaa amerikkalaisessa autossa, ulkomaisen lipun suojassa. Lenin antoi määräyksen vallata Talvipalatsi. Myöhään illalla 25. lokakuuta vallankumouksellisten merimiesten hallussa olleelta risteilijä »Auroralta» kajahti laukaus, joka oli rynnäkön alkamismerkki. Vallankumoukselliset osastot valtasivat Talvipalatsin rynnäköllä. Entiset ministerit vangittiin ja teljettiin Pietarin-Paavalin linnoitukseen, jonne tsaari oli teljennyt vapaustaistelijoita.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous oli voittanut. Siitä alkaen koko edistysellinen ihmiskunta juhlii lokakuun 25. (marraskuun 7.) päivää neuvostovallan pystytämisen, työläisten ja talonpoikien ensimmäisen sosialistisen valtion perustamisen ja sosialistisen yhteiskunnan luomisen alullepanon historiallisena merkkipäivänä.

Lokakuun vallankumouksen, aseellisen kapinan innoittajana ja järjestäjänä oli Leninin johtama bolševikkipuolue. Tutkittuaan monia eri maissa tapahtuneita vallankumouksia Lenin yleisti sen valtavan kokemuksen, jota proletariaatti ja työtätekevät olivat kartuttaneet kapinoissa. Lenin paljasti kapinaa vastaan esiintyneet reformistit. Yhtä kiihvasta taistelua hän kävi myös »vasemmistolaisia» seikkailijoita vastaan, jotka jankkasivat, että aseellinen kapina on aina ja kaikenlaisten olosuhteiden vallitessa välttämätön taistelumuoto. Siksi Lenin tuomitsi niiden bolševikkien kannan, jotka kehottivat kukistamaan viipymättä väliaikaisen hallituksen huhtikuussa 1917, jolloin puolue oli ottanut kurssin vallankumouksen rauhalliseen kehitykseen. Tiettyjen edellytysten puuttuessa tuollainen kapina oli seikkailua. Lenin määritteli marxilaisten suhtautumisen kapinaan ja osoitti ne ehdot, jotka tekevät kapinan mahdolliseksi. Hän kirjoitti:

»Onnistuakseen kapinan täytyy pohjata edistyksellisimpään luokkaan eikä salaliittoon, puolueeseen. Tämä ensiksi. Toiseksi kapinan täytyy pohjata *vallankumoukselliseen*

Risteilijä »Aurora»

kansannousuun. Kolmanneksi kapinan täytyy pohjata kasvavan vallankumouksen historian sellaiseen käännekohtaan, jossa kansan eturivien aktiivisuus on suurimmillaan, jossa horjunta vallankumouksen vihollisten keskuudessa ja vallankumouksen heikkojen, puolinaisten ja epäroivien ystävien riveissä on voimakkain.» (Teokset, 26. osa, s. 4.)

Kaikki nuo ehdot luonnehtivat Venäjällä lokakuun kapinan aattona vallinnutta tilannetta. Koska kaikki nuo edellytykset olivat olemassa, kapinaan oli suhtauduttava kuten taitosuoritukseen, ts. sitä oli valmisteltava huolellisesti. Sitä vaati Lenin, ja juuri sellaista taitoa hän osoitti kapinaa johtaessaan. Lenin sai aikaan sen, että bolševikit alettuaan kapinan veivät sen päätökseen. Suuri ylivoima oli taattu ratkaisevassa paikassa. Puolue otti huomioon vuoden 1905 joulukuun kapinan kokemuksen: tuon kapinan järjestäjät olivat asettuneet puolustuskannalle. Bolševikkien vaikutuksesta lokakuun kapina 1917 oli selvästi hyökkäyskapina. Leninin neuvon mukaan puolue valitsi kapinaa varten sopivimman hetken, jolloin vihollisvoimien keskuudessa vallitsi sekasorto ja kapinallisia innoitti voitonvar-

muus. Tällä on selitettävissä se, että aseellinen kapina, johon osallistuivat tavattoman suuret kansanjoukot, sai voiton yhdessä päivässä ja vaati harvinaisen vähän uhreja.

Yöllä 25. lokakuuta 1917 avattiin työläisten ja sotilaiden edustajien neuvostojen 2. yleisvenäläisen edustajakokouksen istunto. Edustajakokouksessa oli edustettuna yli 450 neuvostoa kaikkialta maasta. Maan kaikkien kansallisten alueiden neuvostot olivat lähettäneet edustajansa. Edustajista, joita oli kaikkiaan 650, oli bolševikkeja noin 400. Loput olivat eserrä- ja menševikkipuolueen edustajia. Suurin osa eserristä, noin 180 henkilöä, oli vasemmistoeserristä. Valtakysymyksessä he kannattivat bolševikkeja. Aikaisemmin tilanteen herroina olleet menševikit ja oikeistoeserrät muodostivat edustajakokouksessa pienen, noin 70—80-henkisen ryhmän ja sekin hupeni aivan silmissä: osa siirtyi vasemmiston puolelle ja muutamat poistuiivat kokouksesta.

Neuvostojen 2. edustajakokous hyväksyi päätöksen koko vallan siirtämisestä neuvostoille. Neuvostoista tuli laillinen, koko kansan tunnustama valta. Porvariston diktatuuri oli kukistettu. Oli pystytetty proletariaatin diktatuuri, sen luokan diktatuuri, joka yksin pystyy puolustamaan koko kansan etuja ja johdattamaan sitä kohti sosialismin rakentamista.

Lenin teki edustajakokouksessa selostukset rauhasta ja maasta. Edustajat ottivat riemuisasti ja juhlallisesti vastaan juuri voittaneen sosialistisen vallankumouksen innoittajan ja johtajan. Myrskyisät suosionosoitukset eivät pitkään aikaan antaneet Leninin aloittaa selostustaan. Heti saatuaan mahdollisuuden puhua Lenin ryhtyi asiallisesti lukemaan kirjoittamaansa neuvostovallan ensimmäistä asetusta. Se koski polttavinta, tärkeintä kysymystä — sodan lopettamista. Neuvostovalta teki kaikkien sotivien maiden hallituksille ehdotuksen, että ryhdyttäisiin viipymättä neuvotteluihin yleisen demokraattisen rauhan solmimisesta ilman alueenvaltauksia ja sotakorvauksia, siis ilman vieraiden maiden anastuksia ja sotakustannusten perimistä voitetuilta. Leninin laatima asetys osoitti ilmeisen selvästi, että rauha ilman anneksioita ei merkitse ainoastaan kieltäytymistä vieraiden alueiden valtauksesta kyseisessä sodassa, vaan myös sitä, että kaikille kansakunnille ja kansoille myönnetään itsenäistymisoikeus ja oikeus mää-

Lenin puhumassa neuvostojen 2. edustajakokouksessa 26. lokakuuta 1917

rätä itse kohtalostaan. Asetus rauhasta ei puoltanut yksin Venäjän kansojen tai sotivien maiden kansojen, vaan koko maailman kansojen etuja.

Ruudinsavu ei ollut vielä ehtinyt hälvetä Talvipalatsin aukiolta, kun neuvostohallitus kääntyi jo koko kärsivän ihmiskunnan puoleen ehdottaen imperialistisen sodan lopettamista ja oikeudenmukaisen demokraattisen rauhan solmimisesta. Ensi kerran näännyttävän sodan vuosina kansanjoukot saivat kuulla uuden yhteiskunnan julistaman rauhanohjelman. Imperialistit yrittivät salata neuvostohallituksen rauhanehdotuksen, mutta se sai vastakaikua kaikkien kansojen sydämissä. Se katkoi imperialistisen sodan rautaiset kahleet ja elähdytti kaikkia antamalla toivoa verisen ryöstösodan päättymisestä.

Neuvostovalta laski perustan uusille kansainvälisille suhteille, jollaisia maailma ei ollut ennen nähnyt. Se ei pyrkinyt alistamaan toisia kansoja eikä suuntautumaan

jonkin toisen valtion mukaan. Ensi kertaa oli julistettu neuvonpidon periaate, yhteiskuntarakenteeltaan erilaisten valtioiden rinnakkainolon periaate, joka sulkee pois sodan kansojen välisten riitakysymysten ratkaisukeinojen joukosta. Oli luotu mahdollisuus noudattaa sellaista ulkopoliittikkaa, jonka perustana on kaikkien kansojen tasa-arvoisuus ja keskinäinen kunnioitus eikä toisten kansojen orjuuttaminen ja vieraiden alueiden valtaus.

Samana yönä kokoussalissa nousi toinen suosionosoituksen myrsky, kun Lenin sai selostusvuoron maakysymyksestä.

Lenin ehdotti hyväksyttäväksi asetuksen maasta, jonka mukaan kaikki tilanherrojen maat sekä luostareille ja tsaarin perheelle kuuluneet maat siirtyivät kansan käsiin ilman mitään lunastusmaksuja. Maan yksityisomistus hävitettiin, kaikki maat koko valtiossa kansallistettiin, ts. ne muuttuivat koko kansan omaisuudeksi.

Talonpojat olivat vuosisatoja toivoneet tilanherroille kuuluneita maita ja monia kertoja historian kulussa nousseet ase kädessä tilanherrojen valtaa vastaan. Mutta joka kerta he olivat kärsineet tappion, sillä puuttui sellaista luokkaa, joka olisi voinut järjestää hajanaiset talonpoikaisjoukot ja viedä ne voittoon. Porvaristo oli yrittänyt saada ne mukaansa, mutta se oli epäonnistunut, sillä maiden ottaminen tilanherroilta olisi merkinnyt myös porvarillisen omistuksen vaarantamista. Eserrät niin ikään olivat yrittäneet saada talonpojat puolelleen lupaamalla kansalle maata. Eserrien edustaja oli jopa väliaikaisen hallituksen maatalousministerinä. Eserrät ja menševikit olivat neuvostoissa enemmistönä. Hekin kuitenkin pettivät talonpoikia, koska heidän politiikkansa oli alistettu porvariston eduille. Ainoastaan bolševikit täyttivät talonpojille antamansa lupauksen. Talonpojat saivat maata työväenluokan ja sen puolueen, bolševikkipuolueen, käsistä. Voittanut sosialistinen vallankumous toteutti talonpoikien vuosisataiset toiveet kerralla.

Kun Lenin oli lopettanut puheensa, edustajien joukosta astui esiin talonpoika ja kumarsi syvään kokoukselle, sitten hän kääntyi Leniniin päin, kumarsi hänelle ja lausui Venäjän monimiljoonaisen talonpoikaiston nimissä kiitoksen maakysymyksen ratkaisun johdosta.

Neuvostojen 2. edustajakokous muodosti hallituksen — Kansankomissaarien Neuvoston (KKN:n) —, jonka päämieheksi tuli vallankumouksen johtaja Lenin.

Siihen edustajakokous päätti työnsä. Edustajat matkustivat eri puolille maata toteuttamaan edustajakokouksen hyväksymiä asetuksia, uuden hallituksen, työläisten ja talonpoikaisköyhälistön hallituksen päätöksiä.

Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen merkitys Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous lakaisi pois kansanvastaisen valtakomennon, murskasi takapajuisen valtiojärjestelmän ja pystytti proletariaatin diktatuurin, loi sosialistisen neuvostovaltion.

Lokakuun vallankumous eroaa kaikista muista historian tuntemista vallankumouksista ennen kaikkea siinä, että sen suoritti *työväenluokka liitossa talonpoikaisköyhälistön kanssa*. Työläiset ja talonpojat kykenivät vallankumouksen kullussa luomaan omat vallankumoukselliset elimensä — *neuvostot*. Ne eivät ole minkään poliittisen puolueen keksimiä, vaan ne syntyivät jo Venäjän ensimmäisen vallankumouksen vuosina itsensä kansanjoukkojen, työläisten luomistyön tuloksena. Lenin näki noissa ensimmäisissä neuvostoissa uuden valtiovallan esikuvan. Helmikuun vallankumouksen kaudella neuvostot syntyivät uudestaan, niitä perustettiin ympäri maata. Kansanjoukkojen vallankumouksellisen mobilisoinnin ja aseellisen kapinan valmistelun elimistä neuvostot muuttuivat Lokakuun vallankumouksen voiton jälkeen uuden, työläisten ja talonpoikien vallan elimiksi. Neuvostot tekivät parhaalla tavalla mahdolliseksi työtätekevien joukkojen vetämisen mukaan valtion hallintaan ja sosialismin rakentamiseen.

Lokakuun vallankumous esti ulkomaiset imperialistit jakamasta Venäjää ja isännöimästä maassa mielensä mukaan, se turvasi maan itsenäisyyden ja varmisti riippumattomuuden. Neuvostovalta, joka ilmensi nääntyneiden kansanjoukkojen kiihkeää rauhanpyrkimystä, ryhtyi toimenpiteisiin Venäjän saamiseksi pois sodasta ja rauhan pystyttämiseksi kansojen kesken.

Vallankumous lopetti petomaisen imperialistisen järjestyksen, jonka mukaan hallitsevaan kansakuntaan kuulumattomien kansojen piti olla sorrettiina ja orjuudessa. Proletariaatin johdolla hajotettiin perustuksiaan myöten Venäjän »kansojen vankila». Venäjän entiset sorretut kansat saivat vapauden. Voitolle päässeen proletariaatin tukemana ne saivat mahdollisuuden tehdä nopeasti lopun takapajuisuudesta ja saavuttaa maan edistyneimmät kansakunnat.

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous loi edellytykset maan vuosisataisen taloudellisen jälkeenjääneisyyden voittamiselle ja avasi laajat mahdollisuudet tuotantovoimien kehitykselle. Se ryhtyi nostamaan kansaa kulttuurillisesta takapajuisuudesta.

Lokakuun vallankumous oli marxismi-leninisin rieuvoitto. Se näytti havainnollisesti kaikille työtätekeville vallankumouksellisen marxilaisen puolueen merkityksen ja osuuden. Venäjän työväenluokalla, kaikilla työtätekevillä oli johtajanaan bolševikkipuolue, joka piti ohjeenaan marxismi-leninisin vallankumouksellista teoriaa. Leniniläinen puolue osoitti olevansa uskollinen kansalle ja johtavansa sitä oikein, siitä tuli kansanjoukkojen tunnustuksen saanut johtaja. Se täytti kansainvälisen velvollisuutensa, johdatti voittoon Venäjän proletariaatin, joka mursi imperialismin rintaman ja otti suunnan sosialismin rakentamiseen.

Lokakuun suurella sosialistisella vallankumouksella on valtava kansainvälinen merkitys. Ensi kerran ihmiskunnan historiassa kaikkien työtätekevien johdossa ollut proletariaatti pääsi voitolle Euroopan ja Aasian silmänkantamattomilla lakeuksilla sijaitsevassa suuressa valtiossa. Imperialismin järjestelmästä irtosi maa, jonka väkiluku oli yli 150 miljoonaa. Kuudesosa maapalloa nosti ylleen sosialismin punaisen lipun. Talonpoikaisköyhälistön tukemana Venäjän proletariaatti alkoi ensimmäisenä raivata tietä sosialismiin ja viitoittaa tietä kansainväliselle proletariaatille.

Tuo Venäjän työtätekevien suuri uroteko merkitsi perin pohjaista käännettä ihmiskunnan historiassa. Lokakuun vallankumous innoitti kaikkien maiden työläisiä, elähdytti heidän vallankumouksellista aloitteellisuuttaan. Kaikkialla voimistui proletariaatin vallankumousliike. Monissa maissa perustettiin kommunistinen puolue. Ei ainoastaan työläisten, vaan kaikkien muidenkin työtätekevien järjestötoiminta ripeytyi.

Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen vaikutuksesta laajeni kansallinen vapausliike, joka horjutti siirtomaaherruuden perustuksia. Se pani alulle valtavan taistelun ihmiskunnan vapauttamiseksi imperialismin sorrosta. Maailman yllä alkoi sarastaa uusi aikakausi — kapitalismin hävittämisen ja sosialistisen yhteiskunnan luomisen, ihmiskunnan kapitalismista sosialismiin siirtymisen aikakausi.

Se oli ihmiskunnan todellinen aamunkoi.